

broj
11

DOX HOLIDEJ

*ponudili su mu zvezdu
a on je tražio mir ...*

GVOZDENI KONJ

CENA 4 DINARA

**Ponudili su mu zvezdu
A on je tražio mir...**

Frenk Larami:

GVOZDENI KONJ

**Naslov originala:
FRANK LARAMY —
„GUNFIGHT AM
SCHIENENSTRANG“**

**Copyright 1973 by
MARTIN KELTER VERLAG
(Universum press)**

Sva prava pridržana

**Izdaje i štampa NIP „FORUM“, Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Odgovorni
urednik: Svetozar TOMIĆ. Izlazi svakog prvog u mesecu. Copyright 1972.
by Martin Kelter Verlag.**

**Oslobođeno Osnovnog poreza na promet mišljenjem Pokrajinskog sekre-
tarijata za obrazovanje, nauku i kulturu SAP Vojvodine br. 413-279/73. od
1. januara 1973. godine.
1. april 1973. godine.**

Kada je metak izašao iz cevi, odjeknuo je žestok, zaglušujući prasak. Komad usijanog olova probio je čoveku grudi i bacio ga u prašinu glavne ulice.

Bilo je podne. Sa neba je žarilo nemilosrdno teksaško sunce, a nad krovovima kuća, štala i šupa lebdela je jara.

Ostin se nalazio na reci Kolorado. Bio je to grad kao sklepan od drvenih sanduka. Ni malo iznenađujuće, jer su gotovo svi građovi na Divljem zapadu izgledali tako. Ipak, tih dana Ostin je dobio nešto izuzetno, naročito. Železnica „Union Pacifik” postavila je svoj gvozdeni put do ovog grada.

Čovek, koji je sada ležao u prašini glavne ulice Ostina, bio je službenik željeznice, šef deonice. Zvao se Dejvis. Morao je da umre, jer velikim stočarima nije odgovaralo da se do obale izgradi željeznička pruga. Vođili su očajničku borbu protiv željeznice i njenih graditelja.

Čak je i vojska pritekla u pomoć, pa su bogati rančeri morali da odustanu.

Međutim, mržnja je ostala, kao i želja za osvetom. Rančeri su se osvetili na čoveku, koji je po nalogu društva, čiji je službenik bio, ovde gradio železnicu.

Dejvis je bio star čovek. Odavno je prevalio šezdesetu i ovo je trebalo da bude poslednja deonica željeznice postavljena pod njegovim rukovodstvom.

Gotovo svi stanovnici grada bili su na nogama. Očekivao se krajnje uzbudljiv događaj. Za nekoliko sati trebalo je da stigne prvi voz.

Onda je odjednom odjeknuo pucanj.

Dejvis je stajao kraj gradonačelnika i šerifa ispred gradske većnice. Sada, pošto je sedokosi čovek ležao u prašini, zavladala je grobna tišina.

Niko nije znao ko je ispalio hitac. Mnogi su to, istina, slutili. Naime,

ni oni koji su slutili nisu mogli da imenuju čoveka, jer zakleti neprijatelj starog Dejvisa verovatno nije sam pucao. Za to je plaćao druge, ljude koji vešto barataju koltom. Veliki Džoe Halton, ili kako su ga još zvali Big Džoe, bio je kraj pašnjaka na obroncima u gornjem toku Kolorada uzvodno od Ostina. Džinovski ranč, međutim, nije bio njegov glavni posao. Otkupljivao je goveda od malih rančera i gonio ih na sever. Ne treba ni pominjati da je pritom ogromno zarađivao. Sada je to vreme prošlo. Trgovci su kupovali krda, plaćajući za njih znatno povoljniju cenu. Stoku su tovarili u vagone i tako otpremili na sever.

Big Džoe Halton je cepteo od gneva, jer je sva borba, koju je ogorčeno i dugo vodio, bila uzaludna. Isto tako, nije imala smisla ni osвета na koju se odlučio. Konačno, željeznica je bila tu i ništa se više nije dalo izmeniti. Ipak, nije odustajao od dalje borbe.

Kada je hitac odjeknuo, mesni šerif Nank Rejn je potegao kolt, ali nije znao na koga da uperi cev.

— Ko je pucao? — pitao je glasno čuvar zakona, a onda istrčao na ulicu. Međutim, nije bilo nikoga ko bi mu na ovo pitanje odgovorio.

— Prokletstvo, kakva svinjarija! — opsovao je kroz zube i prišao ustreljenom. Okrenuo ga je na leđa i nekoliko trenutaka gledao njegovo avetinski blede lice.

— Mrtav — zaključio je muklo, a onda Dejvisu zaklopio oči. U međuvremenu su se ljudi koji su stajali ukočeni od užasa malo pribrali.

Silazili su sa tremova i prilazili gradskoj većnici.

Nank Rejn ih pogleda sve redom, jednog po jednog. Poznavao ih je godinama.

— Od vas to niko nije učinio — zaključio je odlučnim glasom. — No ja znam ko ovo ubistvo nosi na savesti. Vi to takođe znate.

— Na vašem mestu ne bih to tako glasno tvrdio, šerife — upozorila ga jedan od goniča.

Probio se kroz gomilu i stao raskoračen pred čuvara zakona. Bio je to Ralf Rodžers, nadzornik na Halton ranču. Imao je široko lice i jako izražene jagodične kosti. Kad bi se nasmejao, pokazivao je dva reda nepravilnih zuba, požutelih od duvana.

Cela pokrajina zazirala je i strahovala od Ralfa Rodžersa. Imao je snažnu pesnicu, čije dejstvo je bilo gotovo ravno dejstvu kovačkog čekića. Govorilo se da bi mladog bika mogao da savlada i baci na zemlju golim rukama.

Šerif Rejn značajno pogleda nadzornika. Bio je to pogled koji je mnogo kazivao. Dobro je poznavao ovog čoveka, čak suviše dobro. Zbog toga je priželjkivao, ne jednom, da ga vidi iza rešetaka. Na žalost, do sada ništa nije mogao da dokaže protiv njega, a ni njegovog gazde.

— Dolazi dan kada ću moći da budem još daleko glasniji, da urlam ako treba! — uzvрати šerif nadzorniku. — Moći ću da govorim dovoljno glasno da me mogu čuti čak i do ranča na planinskim obroncima.

— Nadaјmo se da nećete promuknuti pri tom — primeti kauboj, ee-

reći se. — Ima ljudi koji zbog takvog urlanja izgube glas, ili prosto oneme zauvek zbog toga što su suviše govorili.

Šerif osloni desnu ruku na dršku kolta. Lice mu je bilo tvrdo kao isklesano od kamena.

— Da sam na vašem mestu, Rodžers, sada bih odjahao. Mogu da pretpostavim da je mister Halton veoma nestrpljiv da sazna novosti.

— Šta to treba da znači?

— Nosite se do đavola, čoveče! — bregnu se šerif na Rodžersa i okrete mu leđa.

— To zadovoljstvo vam neću prirediti, šerife. Možda će me gazda ponovo poslati u grad sa cvećem, da odem na groblje i položim na njegovu humku.

Pri tom je pokazao na ubijenog.

Nans Rejn se okrete ljutito.

— Sad je dosta, mister. Još jednu reč i staviću zvezdu u džep.

Nadzornik se nasmeja grohotom.

— Na tu priliku odavno čekam.

Čuvar zakona se maši levom rukom za grudi, strgnu zvezdu i stavi je u džep pantalona.

— Ostavite se toga, šerife — umešao se gradonačelnik. — Zar ne vidite da gori od želje da vas likvidira?

— Izašao sam ja na kraj i sa drugim lupežima — opirao se šerif, kipeći od gneva.

— Šta ste to rekli? — upita nadzornik trljajući snažnu bradu. — Nisam baš dobro razumeo. Lupež? Ho-di ovamo, amigo, izbiću ja tebi tog lupeža iz glave!

Ustremio se svojim džinovskim pesnicama na čuvara zakona. Prvim

udarcem pogodio je Nanka Rejna u stomak. Šerif poblede kao kreč, ali uzvрати udarac. Međutim, protiv ovog bivola nijedan čovek nije imao šansi.

Niko nije pritekao šerifu u pomoć, iako su svi bez razlike znali kakav će ishod imati borba.

Čuvar zakona u Ostinu je velikom rančeru Džou Haltonu već dugo vremena bio trn u oku. Rejn je bio taj koji je pozvao vojsku u pokrajinu, on je bio taj koji je okupio ljude i postavio ih da štite graditelje pruge. Gnev, kojim je nadzornik sada nasrnuo na šerifa, u stvari nije bio Rodžersov gnev, nego proizvod mržnje njegovog gospodara, osionog rančera Haltona.

•
• •

Konj je bio indijanski šarac, uzgajen kod plemena Hakamur. Crno sedlo bilo je ukrašeno srebrnim okovima, kao što je to bio običaj u Meksiku.

Jahač, međutim, ni po čemu nije odgovarao ni konju ni sedlu. Mnogo ga je lakše bilo zamisliti na širokim bulevarima San Franciska, Nju Orleansa, ili Sent Luisa. Nosio je crno odelo, blistavo belu košulju i somotsku kravatu. Novi, crni šešir imao je širok obod i bio duboko navučen na čelo. Izraz jahačevog lica delovao je neuobičajeno ozbiljno. Imao je ledenoplave oči, koje su neodoljivo podsećale na glečerska jezera. Bilo je još nečeg na ovom čoveku što je odudaralo od njegovog uzanog, aristokratskog lica i ele-

DOK HOLIDEJ

★
DOŠAO JE TIHO
I UŠAO U LEGENDU

SVAKOG
1. U
MESECU

gantnog gradskog odela: dva revolvera. Visili su nisko na bedrima, drške su im bile ukrašene slonovačom, a cevi niklovane. Dva „frontijer” revolvera kalibra 45.

Bio je to Dok Holidej. Upravo je ujahao u glavnu ulicu Ostina, a da niko u tom trenutku nije obratio pažnju na njega. Pogledi svih okupljenih ljudi bili su uprti na dvojicu boraca.

Građani, isto tako, nisu obraćali pažnju ili bolje rečeno nisu primetili čoveka koji je ležao potrbuške na krovu saluna „bufalo” i upravo repetirao pušku.

To jedino nije promaklo oštrom Holidejevom oku. Jasno, Džordžijanac nije mogao znati o čemu se radi i šta se ovde zbiva. Jedno mu je ipak bilo jasno: čovek gore na krovu je strelac iz zasede i namerava da nekog usmrti na podmukao, razbojnički način.

Slavni kockar pritera konja grupi ljudi koja se okupila oko boraca. Preko njihovih glava mogao je da vidi šerifa i Ralfa Rodžersa. Sve vreme, međutim, nije ispuštao iz vida strelca na krovu.

Dok su se pesničili, ni šerif, ni nadzornik – nisu davali mogućnost strelcu da sigurno nišani i puca. Upravo su se kotrljali jedan preko drugog u prašini. Rejn je još uspeo da smogne toliko snage i grčevito se uhvati za svog protivnika. Sve udarce, kojima je Rodžers obasuo šerifa, ovaj je otrpeo ne braneći se. Po svemu sudeći, Rodžers je bio pribraniji i manje obuzet gnevom. Svaki udarac plasirao je tačno i nemilosrdno, satanski se cereći. Osim toga,

znao je kakav zadatak je dobio čovek koji je pritajen ležao na krovu saluna. To su znali samo on i njegov gazda i niko više. Strelac iz zasede nije bio čovek sa Halton ranča. Rančer ga je najmio samo za ovaj posao.

Najmljeni strelac se zvao Fred Mareb. Delovao je neugledno i neupadljivo. Ramena su mu bila uska i ravna, a lice blede kao u bolesnika.

Prvi deo zadatka, za koji je Mareb bio plaćen, već je obavljen. Dejvis je ležao u prašini, a sada je na redu bio mesni čuvar zakona. Tako je glasio dogovor. Prvo ustreliti železničara, a onda zvezdonosca. I sam najmljeni ubica jedva je čekao da okonča svoj posao. Sada je nestrpljivo čekao trenutak i priliku da precizno nanišani. Međutim, cev njegove puške šetala je tamo-amo. Imao je oči samo za dvojicu boraca, a jahača nije video.

Dok Holidej je lagano kliznuo iz sedla. Znao je tačno šta ovde treba da se odigra.

Izgleda da je došao trenutak!

Ralf Rodžers je najzad uspeo da se oslobodi šerifovog stiska. Kratko je pogledao gore prema krovu saluna i jedva primetno klimnuo glavom.

Strelac iz zasede podiže pušku, desni kažiprst mu se već grčio na obaraču, pucanj samo što nije odjeknuo. Međutim, metak nije mogao da izađe iz cevi, jer je prst ostao u zagrčenom položaju, a strelac u nemogućnosti da ga pokrene.

Džordžijanac je bio brži. Metak koji je ispalio pogodio je tačno cev

Marebove puške. Od udara usijanog olova puška se naglo pomerila, a kundak svom žestinom tresnuo strelca po glavi. Skočio je na noge, a onda se zateturao i klonuo na kolena. Nekoliko sekundi ostao je bez svesti.

Dvojica boraca na ulici nesvesno se odvojiše. Dok Holidej je primetio kako Rodžers krišom pogleda u pravcu saluna, a onda oprezno diže oči ka krovu.

Gotovo pretučeni šerif Nank Rejn otrese prašinu sa odela, probi se kroz živi obruč okupljenih građana i stupi na slobodni deo ulice.

— Ko je pucao? — upitao je zadihano hrapavim glasom.

Džordžijanac je u međuvremenu napunio kolt i vratio ga u futrolu.

— Ja.

Šerif odmeri stranca od glave do pete.

— Da sam na vašem mestu, mister, sklanjao bih prste sa pucaljke. Da budem iskren, vi mi ne izgledate kao neko ko s tom opasnom stvari ume da barata.

Upravo to je rekao najvećem od svih strelaca, čoveku koji je najveštije rukovao koltom na Divljem zapadu. Za svog života nije imao takmaca, a najverovatnije mu ni kasnije niko nije bio ravan, niti dostigao njegovu slavu.

Holidej na to ništa nije uzvratio.

Nank Rejn je opipavao svoje izubijano, podbulilo lice. Iz nosa mu je tekao tanak mlaz krvi.

— Na koga ste pucali?

— Na pušku.

Doista, puška strelca iz zasede ležala je ispred saluna u uličnoj pra-

šini. Kada ju je Mareb ispustio kliznula je s krova.

— Čoveče nemojte da vam reči izvlačim iz usta — brecnu se Rejn ljutito. — Da li je to neko na vas hteo da puca?

— Ne. Verovatno na vas.

Sad tek Rejn ništa nije shvatao. Okrenuo se i pogledao okupljene ljude.

— Ima li ko od vas pušku?

Svi su odlučno odmahivali glavom.

Holidej se uputi preko ulice, saže se i podiže pušku.

— Onda je vi zadržite — rekao je pružajući pušku krajnje iznenađenom čuvaru zakona. Rejn je prihvatio oružje i posmatrao ga.

— Koliko ja znam, puška ne može sama da puca. Gde je čovek?

— Možda još uvek leži na krovu, a možda je već uhvatio maglu.

Kao po komandi svi podigoše glave i pogledaše prema krovu saluna. Upravo u tom trenutku se Fred Mareb osvestio, uspravio se, protrljao oči i pogledao dole na ulicu. Odmah mu je bilo jasno šta se dogodilo. Skočio je i potegao kolt.

I ovoga puta je Džordžijanac bio brži. Kao pod dejstvom čarobnog štapića, niklovani kolt mu se našao u desnici i istog trenutka pucanj odjeknu ulicom.

Fred Mareb kriknu. Metak mu je zakačio čizmu.

Ljudima na glavnoj ulici Ostina zastao je dah. Ovaj elegantno odeveni stranac počeo je da im biva neprijatan. Tako, kako je ovaj čovek potegao oružje, potezali su samo najopasniji ljudi, najozloglašeniји

revolveraši a oni su svi u svom gradu želeli mir.

U tom trenutku ipak čovek brze ruke bio im je veoma potreban.

Holidej je uperio revolver na Mareba.

— Baci oružje — rekao je tiho, ali odlučno, glasom koji ne trpi pogovor.

Najmljeni ubica je piljio u Holideja, lica izobličienog od mržnje. On, Fred Mareb da bude poražen, da ga pobedi gradski kicoš. To mu jednostavno nije išlo u glavu.

— To ćeš mi platiti, burazeru! — procedio je kroz zube i bacio oružje.

— Ne drži pridike, nego silazi! — preseče ga Holidej.

U to Rejn pričvrsti zvezdu na grudi i izvuče kolt.

— Ovo je sad moja stvar — rekao je Holideju preko ramena, a onda doviknuo strelcu: — Šta vi tražite gore na krovu?

Mareb se našao u paklenoj situaciji. Istina, nije mu to bilo prvi put u životu. Bivao je čak u ovakvoj gužvi više puta. Umeo je da izađe na kraj sa zakonom i ljudima koji su taj zakon zastupali. U svakom slučaju, nije lako odstupao.

— Ne možete mi valjda zabraniti da se popnem na krov? Hteo sam ovu zabavu da posmatram odozgo.

— Baš me zasmekjavate — uzvрати Rejn. Naravno, na licu čuvara zakona nipošto nije bilo osmeha. Odmah je shvatio šta je ovaj čovek tražio gore na krovu. — Ti, kukavno pse-to! Ti si malo pre ustrelio ovog starca. Za to ćeš na vešala.

Okupljeni građani počeli su da se komešaju.

SVAKE SUBOTE VAJAT ERP

★
AVANTURE
LEGENDARNOG
ŠERIFA
VAJAT ERPA
★

— Šta čekamo? S njim treba odmah na stub trema!

— Tišina! — zaurla šerif. — Taj čovek će biti izveden pred redovan sud.

Sa krova se zaori piskavi smeh Freda Mareba.

— Morate prvo da dokažete da sam ubio čoveka, šerife!

— I hoću. U to budi uveren. A sada izvoli sidi, da te ja ne bih skidao s krova usijanim olovom.

Dok Holidej se udaljio sa ulice, vezao konja za prečku i ušao u salun.

Krčmar je stajao na vratima i preko volje krenuo za gostom.

— Prokletstvo! — mrmljao je nezadovoljno sebi u bradu, a onda dodao glasno: — Baš bih rado video šta će se dalje napolju dogoditi.

— To vam niko ne brani. Dajte mi jedan brendi, a onda možete napolje da nešto ne propustite.

Na glavnoj ulici Ostina se nije dešavalo ništa značajno. Mareb je pod pretnjom revolvera sišao, spuštajući se niz stub trema, a onda ga je Rejn sproveo u zatvor.

Možda je još jedino bio vredan pomena pogled, koji je Ralf Rodžers uputio najmljenom ubici. Dovoljno reći da ga Mareb shvati.

*
* *

Tako je počeo ovaj uzbudljiv i pun događaja dan za grad na reci Kolorado. Dan, kada je prvi put stigao voz iz Galvestona. Taj početak nove epohe nije baš bio obećavajući, iako je železnica trebalo

Ostinu da donese novi život. Taj dan, prekretnica, počeo je smrću. Da, počeo je smrću i to je ujedno bio i početak krvavih vremena za ovaj teksaški grad, a i za celu pokrajinu. Do tada je bilo dugo sve mirno i tiho u Ostinu. Čak suviše tiho po šerifovom mišljenju. Kao da je osetio da se priprema bura.

•
• •

U jednom rukavcu reke Kolorado, na podnožju planinskih lanaca, zapadno od grada, nalazio se Halton ranč. Kuća je bila podignuta u stilu meksičkih hacijendi, bela, velika i moćna. Zadnji deo kuće je bio okrenut prema reci, tako da je jedan rukavac gotovo opasivao dvorište ranča.

Tako je kuća bila nalik na dobro obezbeđenu, neosvojivu tvrđavu.

Džoe Halton ju je izgradio još u doba Indijanaca. U ono vreme morao je da se obezbedi i zaštititi od napada Komanča. Za horde crvenokožaca, reka je predstavljala prirodnu prepreku. Spustiti se iz planina bilo je čak i kanuima nemoguće, jer je voda bila previše brza.

Ta teška vremena je Big Džoe Halton uspeo da preživi. Bile su to godine najžešćih borbi, no ovaj čovek kao da je bio stvoren za takve borbe i ta vremena. Ništa nije moglo da ga savije i uništi. Dva puta su Lipan Indijanci oterali gotovo svu njegovu stoku i dva puta je Halton počinjao od početka. Onda je, bilo je to pre tri godine, njegov sin poginuo. Ustrelilo ga je konjokradica.

Otac je našao sina u rano jutro. Ben je ležao odmah uz koral na reci. Izdahnuo je na očevim rukama. Ben je bio rančerov jedinac. Od tog dana se Džoe Halton iz osnove izmenio. Njegov gromki smeh, koji je ranije tako često odjekivao dvorištem, umukao je. Izdavao je naređenja sa nekoliko kratkih reči. U gradu, bolje rečeno u krčmama gde je ranije često do zore zajedno sa svojim ljudima pio i veselio se, nije više viđan. Kosa mu je gotovo preko noći pobelela.

Halton po visini i snazi gotovo nije zaostajao za svojim nadzornikom Ralfom Rodžersom. Grudni koš mu je bio snažan kao u bika. Nosio je samo šivena odela, jer su mu gotova pucala u svim ušivcima. Pritom nije na sebi imao ni jedan jedini gram sala. Lice mu je bilo tvrdo kao kamena gromada, a oči sive kao barut i gotovo zakljonjene čekinjastim obrvama. Poslednjih godina oko usta su mu se usekle dve duboke bore, koje su njegovom licu davale izraz ogorčenosti.

Za bogatim rančerom Džoeom Haltonom ležale su godine ispunjene napornim radom. Sada je bio vlasnik nekoliko hiljada goveda. U njegovoj službi nalazilo se preko dvadeset kauboja, ljudi, koji nisu zazirali ni od smrti ni od samog đavola.

Život bogatog rančera izgubio je svaki smisao, jer sve što je radio, radio je za svog sina Bena, koji je sada bio mrtav. Vrlo brzo posle Benove pogibije Haltonu je žena presvisla od tuge, kako su svi govorili. Sada je njegovo bitisanje bilo ispunjeno samo mržnjom i osvetom. Ni-

SVAKE SUBOTE VAJAT ERP

★
AVANTURE
LEGENDARNOG
ŠERIFA
VAJAT ERPA
★

je uspeo da uhvati ubicu svog sina, iako je pratio tragove dole sve do Meksika. Da je tog zločinca uhvatio i video na vešalima, možda bi se sve u njegovom životu drugačije odigralo. Ovako, morao je sav jad i svu neutoljenu želju za osvetom da drži u sebi. Bio je to otrov koji ga je uništavao.

Žilama Džoa Haltona nije tekla samo krv nego i žuč. Sada je želeo da svom susedu, siromašnom rančeru, kojem je ranije pomagao, učini pakost, naškodi mu.

Onda je došla izgradnja železnice!

Nekoliko godina ranije Halton bi pozdravljao ovu izgradnju, smatrajući je napretkom, početkom nove epohe. Uostalom, i zašto bi ovom tako bogatom čoveku stalo do dolara koje je zarađivao prodajom stoke? I za njega je bilo daleko lakše i jednostavnije da transportuje svoja goveda železnicom. Sada je, međutim, bio opsednut idejom da siromašni rančeri, a pre svega stanovnici Ostina, nemaju ništa drugo u glavi no da njemu naškode, podržavajući izgradnju železnice. Niko nije uspeo da ga uveri koliko je ova pretpostavka besmislena. Uostalom, niko se nije usuđivao ni da ga oslovi, a kamo li razgovara s njim. Jedino je njegova sestra, krupna, visoka žena uzimala sebi pravo da mu protivreći, no njeine priče, kao da nisu dopirale do Haltonove svesti. Običavao je da je ćutke sasluša, okrene joj leđa i napusti prostoriju.

•
•

Bilo je to u kasno popodne. Džoe Halton je stajao na verandi svoje kuće i posmatrao dvorište i dalje preko ograde svoje prostrano imanje. Čekao je nadzornika koji je trebalo da mu donese vest da je onaj prokleti železničar likvidiran. Osim toga, hteo je da čuje i da mu je šerif uklonjen s puta.

Nank Rejn i Halton su bili prijatelji sve do dana kada je rančerov sin bio ubijen. Sada je Halton čuvaju zakona pripisivao jedan deo krivice. Zar nisu zvezdonosci za to bili tu da u pokrajini održavaju red i mir? Konačno, sami građani ih plaćaju za taj posao.

Međutim, nije bilo tako u ovoj surovnoj zemlji. U divlja vremena čuvari zakona nisu bili u stanju da sami izlaze na kraj sa hordama razbojnika. Bila im je potrebna podrška i pomoć građana. Treba samo pomisliti na to koliko je područje imao šerif za koje je trebalo brinuti. Ogromno! Prema tome, od pojedinca se nije moglo previše očekivati. Halton to nije hteo da uvidi.

Postavljalo se pitanje ko uopšte hoće da prihvati zvezdu zakona. Običan gonič stoke zarađivao je isto koliko i šerif. Istina, posao na pašnjacima bio je gorak hleb, naporan, ali je s druge strane čuvar zakona svakodnevno stavljao život na kocku. Ne mali broj izgubio je život upravo zbog zvezde zakona.

U prvo vreme posle pogibije Bena Haltona, šerif se koliko je mogao sklanjao rančeru s puta. Mogao je da shvati ogorčenje koje Halton nosi u sebi. Ben je bio divan mladić, visok i plećat, možda nešto dobro-

ćudniji od oca i kao rođen za odgajivača stoke. Šerif je verovao da će se Halton posle izvesnog vremena malo primiriti i pribрати, ali se dogodilo suprotno. Rančer je iz dana u dan bivao sve gori.

Onda je počela izgradnja železnice i rančer je svu svoju mržnju iskaliio na taj objekat.

Grupa nekadašnjih kaubojja, koji su radili na Haltonovom imanju, ga je napustila. Odlazili su jedan po jedan. Mračni rančer im je postao krajnje neugodan. Osim toga, zadaci koje im je postavljao, mnogim kaubojima nisu više odgovarali.

Jednog dana je na imanje došao Ralf Rodžers. Džoe Halton je bio slep ili nije hteo ništa da vidi, jer je sigurno da bi takvog čoveka ranije oterao još iz dvorišta. Sada ga je, međutim, primio u službu. Posle Rodžersovog dolaska su i poslednji stari kauboји otišli. Posao oko okupljanja kaubojja, nove momčadi, uzeo je Rodžers na sebe i odabrao ljude prema svom nahođenju. Bili su to sve bez izuzetka skitnice i razbojnici. U goveda se nisu razumevali, ali su zato vanredno vešto rukovali oružjem. Obziri i moral bili su im nepoznati pojmovi, pa su bez oklevanja izvršavali svaki zadatak koji im je dat.

Samo za poslednji zadatak Halton je najmio stranca, revolveraša. Njegovi ljudi bi i taj zadatak izvršili bez pogovora. Međutim, rančer nije hteo da rizikuje da neko od njegovih ljudi bude uhvaćen. U svakom slučaju, postojala je opasnost da strelac iz zasede bude otkriven.

Time nije bilo sve sređeno, sve što je Big Džoe Halton smislio, što će se ubrzo i pokazati.

Čuo je topot kopita još pre nego što je mogao da vidi jahača. Tek posle nekoliko minuta čovek skrete u dvorište imanja. Bio je to nadzornik.

Rančer otpljunu opušak cigare u pesak i mračno pogleda Rodžersa. Lice mu se iznenada razvuklo ne u osmeh, ili pre grimasu zloradosti, jer je očekivao povoljnu vest.

— Helo, gazda! — pozdravi Rodžers mrzovoljno, pošto je prišao bliže verandi. Lagano je sišao s konja i oklevao da mu saopšti šta se dogodilo, strahujući od Haltonovog izliva besa.

Rančer siđe niz stepenice.

— Otvaraj usta već jednom! Šta se dogodilo? Je li teklo kako je predviđeno?

Nadzornik zabaci šešir na potiljak i rukavom obriše znoj sa čela.

— Dejvis je mrtav! — počeo je.

Na rančerovom licu zaigra satanski osmeh.

— Taj više neće postavljati železničke pragove u ovoj zemlji. Sprečio sam ga da obavlja svoj prljavi posao. Onda je podigao glavu i prikovao pogled svojih sivih očiju za nadzornikovo lice. — Šta je s onim drugim? Da li je i on progutao prašinu?

Takve izraze ranije Halton nikada ne bi prevalio preko usana.

Rodžers sleže ramenima, a zloradi osmeh nestade sa rančerovog lica kao rukom izbrisao.

— Ne znači to valjda...?

Nadzorniku je bilo teško da prevale preko usana.

— Mareb ne snosi baš svu krivicu...

Halton ga nestrpljivo prekide odmahnuvši rukom.

— Šta hoćeš time da kažeš ne baš svu krivicu?

— Sve bi išlo odlično da se taj stranac nije iznenada pojavio.

— Koji stranac?

— Nikad ga još nisam do sada video u gradu, ali sam ustanovio nešto veoma značajno: taj čovek rukuje revolverom kao Vajat Erp!

— Kako to da razumem? Je li došlo do obračuna revolverima? Da li je Mareb mrtav?

Rodžers obriše još jednom znoj sa čela.

— Da je bar tako, gazda. U tom

slučaju ne bi smo imali šta da izgubimo.

Halton priđe dva koraka bliže nadzorniku. Iz sivih očiju kao da su sevale munje.

— Šta je s Marebom?

— Sedi u zatvoru.

Šta...? — urlao je rančer. — U zatvoru? Živ je?

— Da.

Halton zamalo da skoči svom nadzorniku za vrat. Na slepoočnicama su mu iskočile žile debele kao konopac. Disao je burno i isprekidano.

— Zašto ga nisi sredio?

Rodžers uzmače nekoliko koraka da ne bi bio na dohvat ruke pobesnelog rančera. Onda je tek odgovorio kao da se izvinjava:

— U tom slučaju bih ja sada sedeo u zatvoru, gazda.

— Pa šta? To bi mi bilo draže, nego da taj revolveraš živi i govori! — vikao je Halton i trčao gore-dole kao razjarena zver u kavezu.

Da, tako je, to je nadzornik znao. Međutim, u pokrajini mu još ništa nisu mogli da natovare na vrat, što bi ga odvelo u zatvor. S druge strane, prijateljstvo između Rodžersa i Haltona nije bilo takvo da bi nadzornik dobrovoljno za svog gazdu otišao na vešala.

— Moramo pokušati da ga izvučemo napolje, ili da ga likvidiramo tamo u zatvoru, a da to niko ne primeti.

— Nadajmo se da još nije propevao. Međutim, brinem jer je Rejn stari lisac. Obećaće zatvoreniku kule i gradove, a onda ga ipak odvesti na vešala.

— Ne verujem da će Mareb propevati, gazda. On je porekao na ulici da je ubio Dejvisa, a šerifu neće biti lako da dokaže suprotno.

Halton je teško disao. Razmišljao je napregnuto neko vreme a onda upitao:

— Šta je s tim strancem? Da li je on možda nešto video?

Rodžers podiže obrve.

— To ne znam tačno.

— Prokletstvo, jesi li se bar raspitao ko je on?

— Smatrao sam da je najbolje da se izgubim iz grada i prvo sa vama razgovaram.

Džoe Halton je nastavio da kruži dvorištem gore-dole. Vraška situacija. Ako Mareb prizna, biće uništen. U stvari, nije mu mnogo stalo ni do čega, jer ga ništa više nije vezivalo za ranč. Jedino što je želeo bilo je da se sveti čovečanstvu, koje mu je uzelo Bena.

— Jahaćemo u grad. Okupi ljude. Ili ćemo ga izvući napolje, ili ga izbaciti iz čizama.

Halton je opet upotrebio izraz kakav koriste samo razbojnici u međusobnim razgovorima. Međutim, Halton kao da više nije umeo da govori na drugi način.

Iznenada je iza leđa čuo glas sestre. Nečujno je stupila na trem i tako mogla da čuje poslednjih nekoliko reči.

— Koga to hoćeš da izbaciš iz čizama, Džoe?

Halton se okrete i ljutito odmeri sestru pogledom. U svoj zaslepljenosti mrzeo je čak i nju, ženu koja je verno bila uz njega tolike godine.

Rut Halton je bila uništena ra-

dom, jer je u teškim i sušnim godinama dirinčila kao muškarac. Rut je takođe teško patila zbog smrti svog nećaka, ali tiho i zatvoreno na svoj način. Bila je pobožna i u tome nalazila neku utehu. Patila je takođe i zbog očigledne promene koja je nastupila kod njenog brata. Čak bi se moglo reći da ju je to više pogodilo nego nećakova smrt.

Često, u dugim besanim noćima, nosila se mišlju da napusti brata. Htela je da mu pruži priliku da u kuću dovede mlađu ženu. Možda bi ga to spasilo od propasti. S druge strane, strepela je da bi ga to baš moglo i dokrajčiti. Tako je ostala da spreči najgore.

Džoe Halton pođe uz stepenice verande, gledajući sestru.

— Već sam ti jednom rekao da gledaš svoja posla. Ovo o čemu se ovde priča nisu ženski razgovori.

— Misliš? — uzvratila je Rut glasom u kome se osećao prizvuk tuge.

— Šta ti to znači: „misliš“ — vikao je Halton, ne uspevajući da se obuzda. — Ono što ja tvrdim, tako je i nikako drugačije.

— Ti ćeš nas sve učiniti nesrećnim — rekla je mirno.

Haltona je to potpuno izbacilo iz ravnoteže. Taj blagi, meki, preklinjući ton dovodio ga je do ludila. Da je vikala, mogao bi bar da je istera iz dvorišta.

— Koga ja ovde mogu da učinim nesrećnim? — urlao je neobuzdano. — Baš me zasmejavaš. Sve! Na koga to ciljaš? Možda na sebe? Ti si mrtvo drvo, suvo i bez grana.

Žena se okrete i vrati u kuću oborene glave.

Bivalo je sve gore i gore iz dana u dan. Kada bi bar znala kakvu sada paklenu zamisao hoće da sprovede. Možda bi u tom slučaju mogla da spreči nesreću. Osećala je da se sprema nešto užasno, nešto što će ih sve uništiti.

Džoe Halton je namrgođena lica gledao za njom. U poslednje vreme počeo je i nju žestoko da mrzi. Nju, svoju rođenu sestru, sa kojom je pre pola veka došao u ovaj kraj, sestru, koja je ceo svoj život žrtvovala za brata.

•
• •

ognjem i mačem

**PROVERITE DA LI IMATE SVE BROJEVE EDICIJE
„OGNJEM I MAČEM”!**

Aleksandar DIMA:

- broj 1. DVOBOJ U AVINJONU
- broj 2. FANTOMI SEJONSKE SUME
- broj 3. BAL ZETAVA
- broj 4. LAVU U CELJUSTI
- broj 5. HEROJ SA MARENGA

Valter SKOT:

- broj 6. ZATOČENICI SLOBODE
- broj 7. ORAO SLOMLJENIH KRILA

Zorž SAND:

- broj 8. INDIJANA
- broj 9. JUBAV KREOLKE

Aleksandar DIMA:

- broj 10. ROBIN HUD PROTIV BARONA IZ NOTINGEMA
- broj 11. ROBIN HUD — JUNACI SERVUDSKE SUME

Slavomir NASTASIJEVIC:

- broj 12. ALEKSANDAR MAKEDONSKI
- broj 13. ALEKSANDAR MAKEDONSKI — SUDAR DIVOVA

Slavomir NASTASIJEVIC:

- broj 14. HANIBAL ANTE PORTAS
- broj 15. BITKA ZA KARTAGINU

Došli su iz Engleske pre pedeset godina, odmah posle smrti majke, a u Sjedinjene Države došli su danskim brodom i u početku živeli u Konektikatu, gde je otac, vrtilar, očajnički pokušavao da stane na noge. Jednog dana se prosto nije vratio kući. Nikada niko nije čuo šta se s njim dogodilo. Rut, starija sestra, brinula je još od svoje petnaeste godine o jedanaestogodišnjem bratu i pratila ga kada je jednog dana odlučio da krene na „zlatni” Zapad. Radio je prvo kao knjigovođa u Dalasu, a zatim na železnici kao pomoćni inženjer.

Konačno je i to napustio jadajući se na sudbinu, jer nikako da napreduje. Gordost i zatvorenost, što je nasledio od oca, kao da su mu zatvarali sve puteve i sprečavali ga da napreduje.

Sestra je bila ta koja je pritekla u pomoć. Radila je u jednoj mesarnici i mogla je da se uda za sina vlasnika najveće kompanije. Međutim, odrekla se svoje životne sreće, jer je želela da bude i dalje uz brata. Jednog dana požrtvovana sestra imala je izuzetnu sreću. Bili su u Galvestonu kod prijatelja u poseti. To se dogodilo u jesen 1857. godine, davno pre užasnog rata. Sestra je dobila na lutriji trideset pet hiljada dolara. Džoe Halton je odmah uzeo novac i krenuo dalje prema severozapadu. Tu je u blizini Ostina od jednog pijanice kupio veliki komad zemlje sa nekoliko zgrada. Naravno, snabdeo je imanje, govedima, konjima, kolima i svim što tu pripada. Preostalo je još dvanaest hiljada dolara. Pola godine kasnije oženio je

kćerku bogatog trgovca žitaricama iz Dalasa i tako postao moćan i dobro stojeći čovek. Savladao je veštinu gajenja goveda i ubrzo se mogao nazvati dobrim rančerom. Sreća mu se sada smešila sa svih strana. Kada mu je posle izvesnog vremena njegova mlada žena podarila sina, Džoe Halton više nije znao šta da radi od sreće. Na kolenima je zahvaljivao bogu na čudu i milosti koju je pružio jednom siromašnom Britancu.

Njegova sestra Rut se sve više nalazila u drugom planu i Džoe je jednog dana sasvim zaboravio da njoj treba da zahvali na svemu i da kao knjigovođa ili kao pomoćni inženjer nipošto ne bi dobio ruku kćeri bogatog trgovca žitaricama iz Dalasa. Zaboravio je da ga je kao dete izvukla iz pukotine u ledu u koju je upao zbog sopstvenog nestašluka. Rut je bila ta koja je kupila loz i dobila premiju. Ona ga je dva puta sprečila da izvrši samoubistvo posle smrti svog sina i svoje žene. Vodila je sama ranč dok je on očajan i slomljen sedeo piljeći u ništa, no i Rutinim snagama je izgleda došao kraj.

Time se ugasila i srećna zvezda Big Džoe Haltona. Zla sudbina vukla ga je sve dublje i dublje u propaliju.

Moglo se čak pretpostavljati da dublje i ne postoji. No, to je zablude. Ono najgore Džoe Haltonu je tek predstojalo.

Prvi voz je stigao u ranim popodnevnm satima. Od predviđenog i pripremljenog svečanog dočeka više nije moglo biti govora. Na licima građana ogledao se sav užas događaja koji su se nedavno odigrali.

Dejvis, graditelj ove deonice pruge, očekivao je dolazak prvog voza u tamnom kovčegu ispred gradske većnice.

Guverner i nekoliko njegovih službenika, užasnuti su saslušali izveštaj koji im je podneo gradonačelnik. Pružni radnici stajali su sumornih lica okupljeni pred većnicom. Većina od njih i sama je učestvovala u izgradnji ove deonice.

Bilo je predviđeno da se u gradskoj većnici održi proslava sa igrankom i time krunišu višemesečni naponi i muke. Od toga naravno ništa neće biti. Ljudi su istina sedeli za stolovima i jeli, ali je bilo očigledno da im sočna goveđa pečenica ne prija.

Posle obeda, guverner je pošao u zatvor da vidi uhapšenika.

Fred Mareb je sedeo na drvenoj klupi u svojoj ćeliji i drsko se cerio. Nije ni pomišljao da ustane.

— To je on! — saopšti šerif muklo.

Guverner je oštro odmerio revolveraša. Primetio je da na hladnom, podrugljivom razbojničkom licu nema traga ni uzbuđenja ni pokajanja.

— Zbog čega ste ubili onog čoveka? — pitao je guverner dubokim glasom.

Mareb prsnu u smeh.

— Ko vam kaže da sam ga ja ubio?

Guverner sad upitno pogleda šerifa.

— To je taj čovek zar ne?

— Da, on je — uzvрати čovek zakona i prostreli revolveraša pogledom. — Poriče delo, iako u njegovoj pušci nedostaje metak.

Mareb se ponovo smejaio, očigledno siguran u sebe:

— Da li ste našli metak, šerife? — pitao je drsko.

Plaćeni ubica je radio planski i imao oprobane metode. Mogao je da ustreli Dejvisa i koltom. No, u tom slučaju bi metak ostao u grudima starog železničara. Međutim, metak iz puške sa tog rastojanja mora da probije telo i nestane u prašini. To je dobro, jer metak u ruci sudije mogao bi da bude dokaz, što je zločinac morao da spreči.

— Ovde ima nekoliko ljudi spremnih da se zakunu da je metak morao doći sa krova saluna...

— Morao doći, ali ne da je i došao, šerife — prekide ga revolveraš. — U tome je razlika.

— Kada ja govorim, treba da zavežete... — prekide šerif u pola rečenice i zbunjeno pogleda guvernera. — Izvinite, što se ovako izražavam, ser. Dokaz protiv ovog luppeža je i to što je stranac video i da je uperio oružje na mene.

— Ko je taj stranac? — raspitivao se guverner.

Revolveraš je naćulio uši. Hteo je pošto-poto da sazna to ime. Neće zaboraviti kako se stranac zove sve dok mu se ne bude osvetio. Tom gradskom kicošu može da zahvali što sada sedi u zatvoru. Da se on nije pojavio i umešao, imao bi novac

u džepu i verovatno bio daleko od Ostina preko sedam brda i dolina.

Šerif sleže ramenima. Tek sada mu je došlo do svesti da nije uopšte saznao kako se zove čovek koji tako brzo poteže oružje.

— Nisam imao prilike da sa njim govorim — uzvratio je šerif.

— Gledajte da to saznate, jer nam je taj čovek potreban na suđenju kao svedok. Osim toga, ako sam dobro shvatio vašu priču, taj stranac vam je spasao život.

Ova primedba bila je Rejnu krajnje neprijatna. Nije baš išlo u prilog čuvaru zakona da mu stranac, koji slučajno stigne u grad, spasava život. Najzad, bila je dužnost samog Nanka Rejna da obezbedi red i mir u svom gradu i brine se da zvezda zakona bude poštovana. Uprkos tome, rekao je:

— Dobro, razgovaraću s njim. Učiniću to odmah, kako bih mogao da vas obavestim.

Guverner odmahnu rukom.

— Nije potrebno. Ja u svakom slučaju očekujem od vas precizniji izveštaj o svemu šta se danas dogodilo u Ostinu. Treba da krenem, jer će i voz ubrzo!

Fred Mareb je ustao sa klupe i prišao rešetkama:

— Onda srećan put, mister!

— Bio je to vrhunac drskosti i bestidnosti.

Rejn je već hteo da priskoči čeliji, ali ga guverner spreči.

— Manite se toga, čoveče. On ne može ni vas ni mene više da uvredi. Mislim, on je već mrtav čovek. Ne sumnjate valjda da će ga sudija osuditi na smrt?

Rekavši to, prezrivo je odmerio revolveraša i u društvu šerifa napustio zatvor.

Kad su izašli na ulicu, železničari su upravo spuštali na kola kovčeg sa njihovim ubijenim šefom. To je trebalo da bude poslednje putovanje starog Dejvisa. Njegov leš biće odvezen do Galvestona, primorskog grada u Meksičkom zalivu, grada odakle je on, Dejvis, postavio šine sve do ovog surovog teksaskog kraja.

•
•

Dok Holidej je iznajmio sobu u salunu. Znao je da mora ostati u gradu sve dok se suđenje revolverašu ne održi. Zakon je predviđao da se svedoci moraju lično pojaviti na suđenju.

I bez toga Džordžijanac je imao nameru da ostane u Ostinu. Jedino mu baš nije bilo prijatno, što ga je u ovom gradu kao dobrodošlica dočekalo puškaranje. No, gotovo je postao rezigniran. Izgleda da mu je bilo pisano da ga usijano olovo sledi kao što prašina uvek sledi vetar. Neko vreme živio je u San Antoniju. Tamo ga niko nije poznavao. Međutim, ovaj nemirni čovek nije mogao dugo da ostane na jednom mestu. Hteo je ponovo na sever, u Kolorado ili Vajoming. Leto se približavalo, pa je klima u planinama bila daleko podnošljivija.

Holidej je sedeo u salunu za stolom kraj prozora. Lokal je bio potpuno prazan, čak je i krčmar izašao da vidi dolazak voza.

SVAKOG 1. U MESECU CRTANI ROMANI

BEST-SELLER

1972

SIJANJA	VELJAC	MART
C 5 12 18 25 P 6 13 19 26 S 7 14 21 28 1 8 15 22 29	7 14 21 28 1 8 15 22 29 2 9 16 23 3 10 17 24 4 11 18 25 5 12 19 26	5 12 19 26 6 13 20 27 7 14 21 28 1 8 15 22 29 2 9 16 23 30 3 10 17 24 31 4 11 18 25
APRIL	MAY	JUNI
1 8 15 22 29 2 9 16 23 30 3 10 17 24 31 4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27	1 8 15 22 29 2 9 16 23 30 3 10 17 24 31 4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27	4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27 1 8 15 22 29 2 9 16 23 30 3 10 17 24
JULI	AUGUST	SEPTEMBAR
2 9 16 23 30 3 10 17 24 31 4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27 1 8 15 22 29	1 8 15 22 29 2 9 16 23 30 3 10 17 24 31 4 11 18 25 5 12 19 26	3 10 17 24 4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27 1 8 15 22 29 2 9 16 23 30
OKTOBAR	NOVEMBAR	DECEMBAR
1 8 15 22 29 2 9 16 23 30 3 10 17 24 31 4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27 7 14 21 28	5 12 19 26 6 13 20 27 1 8 15 22 29 2 9 16 23 30 3 10 17 24 4 11 18 25	3 10 17 24 4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27 1 8 15 22 29 2 9 16 23 30

REKORD

Džordžijanac je imao pred sobom flašu brendija i čašu. Mešao je karte, bacajući povremeno pogled kroz prozor.

Tada je u salun stupio šerif. Lice mu je bilo tako oteklo da ga je bilo teško poznati. Nank Rejn je mogao imati oko četrdeset godina. Ranije je bio zaposlen u kompaniji „Vels Fargo“ i radio kao oružani pratilac vozača. No, ocenio je da je to suviše naporan i nemiran život, a pri tom krajnje opasan, gotovo koliko i šerifski. Bacio je pogled kroz lokal i otkrio ga za stolom kraj prozora. Video je karte u njegovim rukama i pomislio: „kockar koji vešto rukuje koštom“. Prokletstvo, tom čoveku duguje život.

Lagano se približavao strančevom stolu, očekujući da će ovaj podići pogled. Na to je u svakom slučaju morao dugo da čeka.

Džordžijanac je mirno mešao karte i dalje posmatrao ulicu. Rejnu nije ništa drugo preostalo, no da počne razgovor.

— Ostajete li dugo u gradu, mister?

Holidej još uvek nije skrenuo pogled prema pridošlici.

— Možda.

— Potrebni ste nam kao svedok.

— Znam — uzvрати kockar jedno-složno na svoj uobičajeni način.

— Smem li da saznam vaše ime?

— nastavio je Rejn, kojem je od-bojan strančev način išao na nerve.

— Holidej — uzvрати Džordžijanac. — Džon Henri Holidej. — Još uvek nije skrenuo pogled prema šerifu.

— Holidej? — mrmljao je Rejn.

To ime mu ništa nije govorilo. Da, to bi bilo sve; zaključio je i dalje mrmljajući. Ostao je da stoji uz Holidejev sto. Konačno, trebalo je da ovom čoveku zahvali, što mu je teško, vraški teško padalo. Ta ladnoća, to odbojno držanje, samo su mu otežavali situaciju.

Sve što je uspeo da procedi bilo je poziv na jedno piće. Međutim, izrečen je tako usiljeno i neljubazno, da bi ga odbio bilo ko, a ne čovek iz Džordžije.

— Ne, hvala. Snabdeven sam.

Nank Rejn je jasno osetio da je za neugodnog stranca ovim razgovor bio okončan. Okrenuo se na potpeticama i napustio salun, zveckajući mamuzama. Sada je tek Holidej okrenuo glavu od prozora i natiočio se bi brendi.

Spolja je tog trenutka dopro prodoran zvižduk lokomotive. Odmah zatim je voz krenuo klopajući.

*
* *

Nad Teksas se spustila noć, tamna, i tajanstvena. Svetlilo je samo bledom svetlošću milion zvezda. Ni daška vetra. Jara, koja je vladala tokom celog dana, još uvek je lebde-la nad ulicama i krovovima grada. Ponekad bi zaškripala neka suva daska, ili bi se činilo kao da u daljini odjekuje metak. Ponegde bi zarzao konj, ili bi se čuo bat nećijih koraka i zveckanje mamuza.

Iz gotovo svih prozora još uvek je dopirala svetlost — ona prigušena, žućkasta, pomešana sa zelenom bojom koju stvara štiti na lampi.

U salunu su gotovo svi stolovi bili zaposednuti. Međutim, bilo je neuobičajeno mirno. Ljudi su bili lju-ti što su zbog ubistva ostali bez zabave i veselja, što im je zadovoljstvo bilo pokvareno. Istini za volju, retko se dešavalo da se u gradskoj većnici priređuje slavlje.

Većina prisutnih muškaraca u salunu nisu bili oženjeni, pa bi retke zabave u gradskoj većnici bivalé jedina prilika da zaplešu.

Za Holidejev sto do tada još niko nije seo. O strancu se šušalo i šaputalo. Gosti su želeli da saznaju šta ga je dovelo ovamo u grad.

Krčmar je otvorio knjigu gostiju i još jednom pogledao šta je stranac upisao. Tek tada je otkrio nešto što je za grad predstavljalo izuzetnu senzaciju. Čovek je bio doktor. Znači, Dok Holidej! Nebesa, šta bi on tražio ovde u gradu?

Za nekim od stolova isprela se priča koja se posle širila, tako da su ljudi počele da sumnjaju da je Holidej došao u Ostin po nalogu železničke kompanije.

Ta priča stigla je i do Big Džoa Haltona.

..

Šerif Rejn ustade od pisaćeg stola i stavi šešir na glavu. Posle ovako mučnog dana poželeo je i sam da popije viski. Baci još jedan pogled prema ćeliji i htede da izađe, ali ga revolverašev glas zadrža.

— Kad stiže sudija

Rejn se okrete.

— Vama se izgleda veoma žuri na vešala.

Mareb se grohotom nasmeja.

— Zabluda, šerife, hoću napolje odavde.

— To će se dogoditi brže nego što bi vam odgovaralo. Put koji treba da prevalite nije preterano dugačak, uveravam vas.

— Sačekajte. Videćemo, šerife. Kako se zove momak kojeg ste uzeli kao svedoka protiv mene?

— To je neki doktor Holidej — omače se Rejnu. Ljutio se na samog sebe što je to kazao. Najzad, nije dužan da razbojniku odgovara na pitanje i s njim razgovara.

Međutim, reakcija je bila tako iz-

nenadujuća da je šerif prišao bliže rešetkama.

— Šta je to s vama? — upitao je zatvorenika, jer je revolveraš poskočio kao da ga je ujeo otrovni pauk. S nevericom je piljio u čuvara zakona.

— Jesam li vas dobro razumeo? Rekli ste Dok Holidej?

— Da, tako se stranac zove. Šta je po sredi, poznajete li ga?

Revolveraš je uzvratio:

— Dakle vi ste doista odabrali vraški finog svedoka, šerife. Svaki sudija će se radovati što mu se pružila prilika da bar jednom vidi najozloglašenijeg revolveraša Divljeg zapada.

Nank Rejn se okrete bez reči i udalji. Čulo se zatvaranje vrata ili bolje rečeno tresak. Šerif je osetio neodoljivu potrebu da neko vreme bude sam.

Kada se najzad našao u svojoj neudobnoj i uzanoj spavaćoj sobi i seo na ivicu kreveta zagnjurio je glavu u šake i namršteno piljio pred sebe.

Preko, blizu prozora pod je bio naprsao i mali mišić je prokrčivao sebi put prema čuvaru zakona.

Šerif zavila pepeljaru. Uplašeni miš se brzo vrati u svoje skrovište s namerom da više ne izlazi.

Šerif nije bio u mogućnosti da sredi dve misli u glavi. Bio je nervozan i sve vreme se znojio.

Kako je ono bilo? Šta je onaj lupež rekao?

Da, izgovorio je ime, koje kao da je samo po sebi mirisalo na barut, strah, trepet i ubijene ljude.

Dok Holidej!

Šerif je ovo ime promrmrljao muklo sebi u bradu, a zatim se obazreo na sve strane, kao da strahuje da ga je neko prisluškivao. Možda Šelbi, taj krivonosni lupež, koji je uvek zahtevao da bude plaćen kao pomoćnik, onda kada se garantovano ništa u Ostinu nije dešavalo. U trenutku kada je smrtonosni metak ispaljen u glavnoj ulici i pokosio starog železničara, Šelbi je nestao bez traga.

Dok Holidej!

Ime nalik na udarac pesnice, ili bolje rečeno kao zviždanje metka. Ime, koje svaki čovek na zapadu poznaje. Da li uopšte postoji taj Dok Holidej? — pitao se čuvar zakona. Da nije možda samo proizvod nečije mašte, legenda. Takva pitanja, uglavnom, postavljaju sebi ljudi tek kada se potpuno neočekivano sukobe s tim problemom.

Rejn je mogao da se zakune da za to ime zna već više od deset godina, što nije bilo tačno. Jer da jeste bilo tačno, onda bi ovaj slavan čovek danas morao da bude prilično star.

Međutim, ovaj mladi... Da li je, u stvari, bio tako mlad? Izgledao je kao da mu je... doista koliko mu je moglo biti godina? Četrdeset? Nemoguće! Trideset možda, ili neku manje. Na glatkom, lepo oblikovanom strančevom licu nisu se mogle lako pročitati godine. Možda i zbog toga što su se videle uglavnom samo oči. Te ledenoplave, tvrde kao čelik ili kristal oči, koje sateruju ljudima jezu u kosti. Veoma su ličile na glečar, izazivajući strah da će se nešto snažno ubitačno svakog tre-

nutka skotrljati i uništiti sve pred sobom.

Dok Holidej!

Ime od kojeg se koža ježi. Koliko je grobova ostalo iza njega.

Pričalo se da ih je najmanje pedeset? Možda i više, ili manje. možda? U svakom slučaju, oni kojima je Holidej došao glave počivali su u grobovima širom Sjedinjenih Država. Svakog meseca u novinama je pisalo nešto o njemu. Ako nije baš bilo nečeg određenog da se o njegovim avanturama kaže, onda su ga pominjali kao poređenje. U brojnim člancima nagađali su gde se nalazi, gde bi mogao da se pojavi, i time samo povećavali strah građana.

Sada se evo sasvim iznenada pojavio ovde u Ostinu.

Uostalom, zašto ne u Ostinu?

Već nekoliko puta je bio u Teksasu i u njemu se opet nalazi. Ko zna, možda nikad nije ni odlazio iz Teksasa? Ko je to tačno znao!? Taj čovek je još za života postao mit, spomenik, čudo koje još uvek postoji i živi.

Sve je shvatljivo, samo ne jedno: da se, naime, taj vitak, visok čovek, odjednom pojavio na svom šarcu u glavnoj ulici grada i da je onda krajnje neočekivano ispalio metak takvom sigurnošću i preciznošću da je svima dah zastao. Bio je to majstorski hitac, pa i više od toga. Strelac koji koltom sa takvog rastojanja pogodi razbojnika gotovo potpuno zaklonjenog, još naoružanog puškom, bilo je nepojmljivo i jednostavno neverovatno.

Serif je dalje razmišljao o svom svedoku i spasiocu. Kako ono beše?

Da nije možda pre izvesnog vremena u fioci svog pisaćeg stola imao poternicu raspisanu za Holidejem?

Rejn je skočio i otrčao u kancelariju. Tamo je grozničavo ispreturao sve fioke pisaćeg stola.

Ne, ništa!

Da možda nešto nije bilo u tom smislu u novinama?

Rejn se lagano vratio u svoju spavaonicu, a onda je opet napustio i nervozan i uzbuđen neko vreme stajao na otvorenim vratima koja vode u dvorište.

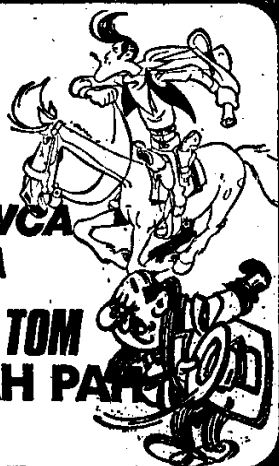
Preko, na krovu šupe, sedela je velika crna mačka i posmatrala ga žmirkajući. Sam bi đavo znao odakle ovim životinjama uvek takva snaga, takva pokretljivost i tako

**izbor najboljih stripova
ZA DECU I ODRASLE**

**STRIPOTEKA
PANORAMA**

**SVAKE
SUBOTE
KOD
VAŠEG
PRODAVCA
NOVINA**

**TALIČNI TOM
UMPAH PAK
SPIRU**

blistavo krzno tokom cele godine. Mora biti da se isplati živeti od miševa i goniti pacove.

Ta mačka ponovo ga je vratila na razmišljanje o Holideju. I on je bio crn, to jest tako je delovao zbog svog crnog odela. Tako čudan i ne prijatan, kao i ova mačka za koju niko nije znao čija je i gde pripada. Za ovu mačku se znalo samo to da niko ne sme da je dotakne i da od nje strahuju i najveći psi u susedstvu.

Odjednom šerifu Rejnu padne na pamet da je i ranije ponekad razmišljao o tome šta bi se dogodilo kada bi Holidej došao u njihov grad. O tome je naročito često razmišljao u početku svog šerifovanja u Ostinu. Setio se i toga da nije smislio ništa određeno, niti doneo bilo kakav zaključak kako da se postavi i šta da čini. Rezultat takvih razmišljanja uvek je bilo osećanje neugodnosti. Jednog slavnog revolveraša, Bili Kida, video je jednom preko kod Linkolna. Tačno, Bili Kid je ovde u Teksasu bio veoma poznat. No, upoređujući ga sa ovim sumornim, opasnim doktorem Holidejem, Bili Kid je sada za šerifa Rejna bio samo sitan razbojnik, gotovo smešan.

Doktor? Da, pričalo se da je on pravi doktor. To je pisalo i u novinama. Čak su vešti novinari iščepkali i gde je studirao. Saznali su da je nekada bio veliki hirurg, čovek koji je majstorski operisao vilice.

Šta li onda takvog čoveka goni da krstari Divljim zapadom?

On ovamo ne pripada, nije mu ov-

de mesto. Istina, teško je bilo ma za koga tvrditi da baš ovoj zemlji pripada.

Bilo kako bilo, on je ovde — u Ostinu!

Taj otmeno odeveni, elegantan čovek, koji već odelom, nalik na sudijsko, odbija i diže između sebe i ostalih ljudi ogradu svojim ledenim licem. Teško je s njim uspostaviti kontakt i razgovarati, jer na pitanja nerado odgovara i gotovo uvek jednosložnicama, glasom nalik na lomljavu stakla.

To je dakle Dok Holidej!?

Najgore u svemu je to što mu je baš Dok Holidej, njemu, šerifu iz Ostina, bez svake sumnje, spasao život.

A on, šerif, umesto da tom čoveku zahvali, sada lupá glavu kako da ga progna iz grada. I sve snage uloži da ne dođe do neke žestoke partije pokera u visoke uloge, da ne dođe do svađe i čarke i, naravno, dvoboja revolverima. Jer, gde se taj Dok Holidej pojavi, puca se. Taj čovek je davao pune ruke posla svim Rejnovim kolegama, svim majstorima koji su tesali mrtvačke sanduke, svim proizvođačima municije i svim krčmarima. Baš tako je pisalo u jednim od novina koje je šerif Rejn čitao. Te novinske priče bile su lepo pisane, zanimljive i uzbudljive. To što su piskarala izveštavala, bilo je predmet mnogih razgovora u salunima i predstavljalo zahvalne teme muških razgovora. Zanimljivo, uzbudljivo, ali — iz daleka.

Prokletstvo, ta crna mačka je još uvek bila na krovu šupe. Iako je dobroćudno žmirkala, ostavljajući

utisak da razmišlja 'o nečem miroljubivom na miran, filozofski, način, šerif se nije mogao otrgnuti utisku da taj opasni crni mačak sve vreme stoji ispred mišje rupe. Rejn se ranije često zadržavao na ovim vratima i posmatrao strpljenje crne mačke, diveći se njenoj nepomičnosti. Sada je odjednom počeo da je mrzi.

— Od danas ću te zvati Holidej — prošaputao je, a onda se uplašeno osvrtao oko sebe, strahujući da je to neko mogao da čuje.

Velika crna mačka ga sada pogleda ponovo i zmirnu. Šerifu se učinilo da ga je prezirivo odmerila.

Prokletstvo, šta sada da čini? Dok Holidej se nalazi u ovom gradu i njemu šerif treba da zahvali što je živ. Sigurno je da će građani bez obzira na sve zahtevati da bude proteran.

Uzdržano i šapatom naravno. U svakom slučaju, zahtevaće to pod pretnjom smenjivanja. Rejn kao da ih je čuo: „Za šta vas konačno plaćamo, šerife“. Kao da je već slušao debelog Kolmena i lukavu udovicu, koja je već godinu dana posle udaje oterala svog vrednog muža u grob. Da ne pominje još desetine drugih građana.

„Taj čovek mora da ode, što pre je moguće“.

— Hej, šerife! — trgao je Rejna iz razmišljanja piskavi Marebov glas. — Šta se dogodilo? Da vam večera nije teško pala? Mareb! Do đavola, na tog lupeža je potpuno zaboravio!

Šta mu se to odjednom natova-

lilo na vrat, šta se to zbiva u gradu u kojem je poslednjih godina bilo uglavnom mirno? Prvo ubistvo starog Dejvisa, onda ona besomučna tuča. Hteli su da ga ustrele iz zasede, a onda je kao kruna svega taj Dok Holidej stigao u Ostin. Samo je on još nedostajao!

Da nije došao, šerif bi ležao u mrtvačkom sanduku!

To je, međutim, Rejn zaboravio. Strančevo ime mu je tako preteći bubnjalo u ušima, da je pozeleo u ovom trenutku da odjuri u salun i progna ga iz grada.

To je ipak bilo nemoguće, jer je Holidej morao da ostane u Ostinu sve dok sudija ne dođe.

Šta sve o tom čoveku nije čuo. Novinari su naduvavali stvar u svojim izveštajima, tako da je od pravog, stvarnog Doka Holideja jedva još nešto preostalo. Svaki novi izveštaj bio je ispunjen još opasnijim i još užasavajućim stvarima. Trebalo je zatvarati oči pred novinama da bi se čovek spasao tog straha. Čudna je bila pogrešna predstava koja se sticala iz tih izveštaja. Po tome se najbolje moglo oceniti do koje mere su netačni izveštaji o događajima i činjenicama. Kratko rečeno, prema onome što se čitalo u novinama, Holidej je bio divlji, gorostas, zarastao u kosu i bradu, ubica, koji je glasno i bučno rušio sve što mu se nije dopalo. Galamdžija i razmetljivac, snažan i visok kao Luk Šort, o kojem se u poslednje vreme sve više pričalo.

Koliko je, međutim, drugačiji pravi Dok Holidej! Sedeo je uspravno

DOK HOLIDEJ

★
DOŠAO JE TIHO
I UŠAO U LEGENDU

i tiho i hladnim očima gledao pred sebe.

Šerif proguta pljuvačku. Kad bi bar hteo danas da odjaši dalje, taj odbačeni kockar iz Valdoste u državi Džordžija. O njemu se doista sve znalo. Sve i ništa. S jedne strane tvrdilo se da mu ceo planinski obronak ne bi bio dovoljan za humke onih koje je ustrelio, a s druge strane se tvrdilo da žene formalno lude za njim.

Kako takvog čoveka otpremiti iz Ostina?

Razmišljajući o svemu tome nesređeno i grozničavo, Nank Rejn je osetio da će se pre nego što Holidej ode iz grada dogoditi mnogo štošta značajno i dramatično. Kao da je i sam priželjkivao da bude tako. Uostalom, ne dešava se baš svakodnevno da čovek kakav je Holidej dođe u njihov grad.

Svaka stvar ima dve strane kao medalja.

I na Nanka Rejna su bezbrojni naduvani novinski izveštaji uticali stvarajući mu pogrešnu predstavu, predstavu koja je imala veoma malo zajedničkog sa čovekom koji je upravo sada sedeo u salunu i mirno ređao karte...

Ono što je šerif tog dana video sopstvenim očima, nije mnogo uticalo, bilo je ugušeno teretom mitova i legendi koje su se širile oko imena Doka Holideja.

Sve što je više razmišljao o njemu, šerifu je sve teže padalo što mu je baš taj čovek spasao život.

Ubica Fred Mareb ležao je ispružen na drvenoj klupi. Sve vreme je razmišljao o svojoj situaciji i za to je imao jake razloge. Šerif je uvrnuo fitilj lampe tako da je oskudna, drhtava svetlost ispunjavala prostoriju.

Razbojnik je odjednom čuo kako spolja dopire topot kopita. Odmah je skočio sa svog zatvoreničkog ležaja i stao pod prozor. Bili su to međutim kauboji, koji su se vraćali na svoje rančeve. Uprkos tome, Mareb se činilo da mu preti neposredna opasnost, opasnost koju čak može da dodirne. Kao da je čučala pritajena tu negde, u nekom od uglova prazne ćelije.

Revolverašu nije bilo teško da pogodi kákvu se razgovori vode napolju na Halton ranču i kakve su odluke donešene. I on je sam nekoliko puta u svom zločinačkom životu za novac izvršavao slične zadatke. Ili pokušavaju da ga izvuku iz zatvora ili...

Šerifska kancelarija nalazila se na kraju glavne ulice; jedina kuća u gradu izgrađena od kamena. Bilo je gotovo nemoguće iz nje osloboditi zatvorenika, ukoliko oslobodioci nemaju uz sebe ključeve. Ključeve, koje je šerif Rejn nosio u svom džepu.

Mareb je o svemu razmišljao i najzad došao do zaključka da se u njegovom slučaju može jedino primeniti ono „ili“.

Postojalo je nekoliko mogućnosti i načina da se likvidira čovek koji nenaoružan sedi u ćeliji. Na prozoru nije bilo stakla, bili su samo obezbeđeni gvozdenim rešetkama. U

ćeliju bi se mogao ubaciti dinamit ili bi ga mogli dokrajčiti i zauvek učutkati komadom usijanog olova.

U svakom slučaju morao je da čuti.

Naravno, revolveraš nije želeo da do toga dođe. Odlučio je da te noći ne spava.

Za to, uostalom, neće ni imati prilike.

Šerif je bio već pun sat odsutan. Mareb začu ispod prozora sumnjiv šum i odmah skoči na noge. Prišao je sasvim uz prozor tako da ga niko ne bi mogao pogoditi metkom.

„Možda je u pitanju dinamit“, strahovao je, osluškujući napregnuto. Treba ih sprečiti!

— Nema nikakve svrhe momci da me učutkujete — govorio je u mrak.

— Sve sam napisao.

Šum, koji se čuo s polja, odjednom je umukao. Mareb je međutim, mogao da čuje disanje nekolicine ljudi.

Da je bar šerif došao na pomisao da postavi stražu oko kancelarije. Mogao je da sazna sve što je hteo da zna da se nekim čudom prišunjaio i prisluškivao. Međutim, Namk Rejn je za to vreme stajao za šankom u salunu i gledao u pravcu Holidejevog stola.

Iza šerifske kancelarije nalazio se trošan pokusrušeni koral, a odmah iza njega na peskovitom i golom brežuljku gradsko groblje.

U koralu su stajala dva čoveka. Džoe Halton i Rodžers nadzornik. Ostali su čekali kod konja dalje kraj groblja.

Rančer je zaboravio na svaku opreznost i odlučio da lično vodi ovaj

poduhvat. Znao je da se ovog puta radi o njegovoj glavi. Čuo je revolveraševe reči iz ćelije i lupao glavu da li Mareb govori istinu.

Lagano se uspravio i približio koliko je mogao glavu prozoru.

— Ko ovde govori o ućutkivanju, Mareb? Hoćemo da vas izvučemo odatle.

Revolveraš se gorko nasmeja.

— Nemojte se truditi, Halton, ja sam sve predvideo.

Rančer se ujede za usnu. Trudio se da govori mirno.

— Jeste li već nešto priznali?

— Nisam valjda budala! — uzvрати razbojnik.

— Gde vam je to pismo koje ste spominjali?

Revolveraš se ponovo nasmeja.

— Već sam vam kazao da budala nisam, Halton. Taj iskaz je dobro smešten i biće otvoren tek ako budem mrtav.

— Dakle, nije u vašoj ćeliji?

— Prestanite konačno sa zapitkivanjem.

Rančer se saže i prinese glavu uz samo nadzornikovo uho.

— Šta sad?

To je bio prvi put da rančer svom nadzorniku postavlja takvo pitanje. Do tada ga ničije mišljenje nije zanimalo. Bio je gospodar i izdavao naređenja. Čak i da su bila pogrešna, morala su se izvršavati.

Šta sad? Te reči bile su melem za Rodžersove uši. Imao je odmah spreman odgovor.

— Blefira. Sklanjajmo ga!

Revolveraš je mogao da prati razgovor, iako je vođen šapatom. Odmah je prepoznao nadzornikov glas.

— Oprezno, Rodžers, tvoje ime takođe stoji u pismu, amigo, i tako da odmah možeš dobiti tri konopca odjednom. Jesi li me razumeo?

Nadzornik je razumeo.

— Žalim što ti onaj gradski kicoš nije smrskao glavu — procedio je ljutito kroz zube.

Mareb se zakikotao, jer je neposredna opasnost bila uklonjena.

— Znaate li vi, u stvari, ko je taj gradski kicoš?

— Ko? — upita rančer žučno.

Plaćeni ubica je malo pričekao, pre nego što je izgovorio Džordžijančevo ime:

— Dok Holidej!

Mareb je osluškivao napregnuto, očekujući reakciju koju će izazvati

ove dve reči. Činilo mu se da oseća dejstvo ovog imena na dvojicu pod prozorom, zato je dodao likujućih:

— Kaže li vam to ime nešto, Halton? Meni, na primer, govori mnogo. Ja sam imao veliko ime na Zapadu i do sada me niko nije mogao poraziti u dvoboju revolverima...

— Video sam to — promrsi Rodžers prezirivo.

— Pogančel! — dreknu zatvorenik, ispunjen besom.

— Jesi li poludeo? Rejn može svakog trenutka da se vrati.

Nadzornik udahnu vazduh punim plućima, pa se obrati rančeru:

— Gazda, znate li vi ko je Dok Holidej? Ivens je prisustvovao onoj gužvi u Dalasu, pričao nam je.

Ivens je bio putujući trgovac. Imao je velika kola s arnjevima i s njima obilazio rančeve da nudi svoju robu. Naravno, nije donosio samo robu nego i novosti koje su se dešavale u Teksasu.

Bili Ivens je bio prisutan one večeri kada se Dok Holidej borio sa varalicom na kartama Gonzalesom.

Halton se setio te priče.

— Poznajem ga, naravno. Mislim, po čuvenju. No, šta se on meša u naše stvari?

— Naš čovek je bio preko u salunu da prishuškuje šta se priča. Saznao je da je železnička kompanija najmila kockara.

Odlučujuća reč je pala.

Sumanuti rančer zaškrguta zubima.

— Ako je tako, upoznaće nas! Time je samom sebi izrekao smrtnu presudu.

Razbojnik u ćeliji je osetio da nje-

gove šanse rastu. Međutim, bio je nestrpljiv, jer je šerif trebalo svakog trenutka da se vrati.

— Ako ovde iko s tim čovekom može da izađe na kraj, onda sam to ja, rančeru — uveravao je plaćeni ubica. — Taj lupež je mene jednom savladao na brzinu, drugi put mu to ne bi uspeło.

Halton se obrati svom nadzorniku:

— Dovedi ljude i konje brzo!

— Hoćete li me možda da ostavite da ovde čamim? — upitao je ubica.

— Nisam valjda lud da samom sebi podižem vešala — uzvraća rančer grubo.

Ralf Rodžers je još uvek stajao ispred prozora ćelije.

— Šta ćemo ovde s konjima, gazda?

Ranije se nikad ne bi usudio da postavi ovo pitanje. No, pošto ga je pre nekoliko minuta Halton upitao za savet, postao je smeliji. Odavno je već imao tu čast da bude umešan u sve rančerove poslove. Mislio je da je sada pravi trenutak i najbolja prilika da svoje prednosti koristi, no, silno se prevario.

— Izdao sam ti naređenje, vole, sevaj! — naredi mu rančer.

Kauboj proguta psovku, uvuče glavu u ramena i nestade u mrak.

Nekoliko minuta kasnije vratio se, vodeći ostale ljude.

— Šta sad? — upitao je.

— Skidajte lasa sa sedla ljudi! — naredi Halton.

Poslušali su bez reči, iako još niko nije znao šta rančer smjera. Tek pošto je Halton vezao krajeve lasa za rešetke ćelija, naslutili su šta će se zbiti.

Tu je bilo devet konja, najboljih i najsnažnijih koje je Halton posedovao. Međutim, posao koji su sada ove životinje morale da obave, gotovo je premašivao njihove snage. Trebalo je ni manje ni više, da istrgnu iz zida gvozdene rešetke. Rančer je išao od konja do konja i ispitivao lasa, pa tek onda naredio ljudima da se penju na konje.

— Slušajte me dobro — rekao je tiho. — Ako sve bude išlo kako treba, neka neko od vas primi Mareba na svog konja, a onda grabite u pravcu juga. Tek kad stignete do planina, vratite se, ali u širokom lukku na ranč.

— U redu, gazda! — prihvati Rodžers mrzovoljno.

— Ti ne ideš s njima — preseče ga Halton oštro.

— Zbog čega to? — upitao je nadzornik iznenađeno.

— Mi ostajemo u gradu. Voleo bih tog Holideja da vidim iz bliza.

Rodžersu do toga uopšte nije stalo, ali ovog puta se nije usudio da stavi bilo kakvu primedbu.

Iziskivalo je doista mnogo hladnokrvnosti i ostati pod ovakvim okolnostima u gradu. Džoe Halton je posedovao tu hladnokrvnost. Možda je to već bio početak njegovog samouništenja, početak njegovog razbojničkog ludila, koje ga je vuklo u provaliju.

— Dakle, krećite! — naredio je svojim ljudima. — Pokušajte da naćinite što je moguće manje buke. Kad budem izbrojao do tri, obodite konje!

U tom trenutku na istoku se po-

javio mesec, bacajući svoju žućkastu svetlost na avetinjsku scenu.

Uspelo je pri drugom pokušaju. Zidovi su počeli da krckaju, a kamenje izleće kao ispaljeno iz topa. Jedan od kaubojja kriknu prodorno, jer mu je jedna od iščupanih gvozdених šipki kao strela pogodila leđa.

Zid je popustio i gvozdene prečke su se toliko iskrivile da je stvoren otvor gotovo velik kao vrata.

Fred Mareb izlete napolje, vičući: — Brzo odavde!

Bacio se na prvog konja.

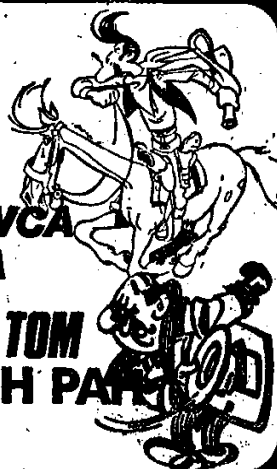
Nije trebalo uopšte to govoriti ljudima. Ceo ovaj poduhvat podigao je toliko buku da se sigurno na daleko čulo. Uplašeni kauboji zavili su

**izbor najboljih stripova
ZA DECU I ODRASLE**

**STRIPOTEKA
PANORAMA**

**SVAKE
SUBOTE
KOD
VAŠEG
PRODAVCA
NOVINA**

**TALIČNI TOM
UMPAH PAPA
SPIRU**

SVAKE SUBOTE

VAJAT ERP

AVANTURE LEGENDARNOG ŠERIFA DIVLJEG
ZAPADA

lasa i grabili prema jugu, kao da ih đavoli gone.

Plaćeni ubica bio je slobodan!

*
* *

Nank Rejn je u tom trenutku upravo naručio svoj peti viski.

— Šta je to danas s vama? — pitao je kelner iznenađeno, znajući da šerif gotovo nikada ne popije više od dva viskija.

— Sipaj i ne ispituj toliko! — promrsi Rejn razdraženo.

Upravo u trenutku kada su se lasa zatezala, Dok Holidej ustade od stola i priđe šanku. Stao je uz samog šerifa.

— Kada će sudija doći? — upitao je.

Rejn ga pogleda. Nenaviknut na tolike količine žestokih pića, posmatrao je opasnog stranca zakrvavljenih očiju.

— Zbog čega pitate, mister?

— Moraćete dobro da pazite na svog zatvorenika.

— Pustite da to bude moja briga.

Džordžijanac klimnu potvrdno glavom i pripali cigaretu.

— Potpuno se slažem s vama — zaključio je povukavši prvi dim.

Nank Rejn nije mogao da shvati na šta kockar cilja. Rekao je pomalo nervozno:

— Šta vi, u stvari, hoćete? Taj lupež sedi iza brave i rešetaka, a naš zatvor je tako građen da u njega niko ne može da proдре bez ključa.

Holidej otrese kažiprstom pepeo sa cigarete, a onda se okreće da pođe prema svom stolu. No, pre nego

što se odvojio od šanka, dodao je:

— Možda i ne treba prodreti unutra. Metak će i bez toga naći svoj put.

Rekavši to uputio se prema stolu.

Šerif je ostao za šankom i naručio još jedan viski. Možda je žestoko piće bilo krivo što nije shvatio na šta je Džordžijanac ciljao.

Bilo je tačno jedanaest časova.

Da je Nank Rejn otišao sada preko do svoje kancelarije za njega bi postojale dve mogućnosti: — ili bi mu Haltonovi ljudi prosvirali metak kroz glavu, ili bi odmaglili bez zatvorenika.

Čuvar zakona je, međutim, ostao u salunu ispijajući viski.

*
* *

Preko puta šerifske kancelarije nešto koso stanovao je stari Robins u maloj naherenoj, trošnoj kući. Isprana tabla bila je prikucana kraj vrata. Ako bi se prolaznik potrudio, mogao bi da pročita da na tabli piše „krojač“.

Robins zapravo i nije bio krojač, nego krpa. Poslovi su bili ograničeni i malo plaćeni, tako da od toga nije mogao da živi. Našao je bolji izvor zarade, prodajući viski malobrojnima Indijancima, koji su još živeli u blizini grada.

Trgovci u Ostinu doneli su zajedničku odluku da crvenokošcima ne prodaju alkoholna pića, jer je uvek dolazilo do gužve kada bi se koji Indijanac napio. Ta odluka donela je Robinsonu bolji tok u životu. Kupovao je najjeftinije piće i prodavao

vao ga Indijancima za skupe pare. Pošto se takav mračni posao mogao obavljati samo noću, Robins je iz večeri u večer sedeo kraj otvorenog prozora očekujući svoje mušterije.

Tako je bilo i ove noći.

Zbog toga je uspeo da čuje čak i prvo pucketanje kamenja, a i tresak srušenog zida. Skočio je na noge i nagnuo se kroz prozor.

— Šta to bi? — uzviknuo je uplašeno u mrak. — To mora da je bilo tamo preko!

Od uzbuđenja nije čuo topot kopita konja koji su grabili žestoko mamuzani. Krpa je u mraku napipao svoj pohabani šešir i stavio ga na glavu, a onda pohitao napolje. Robins nikada nije bio junak, pa je

zbog toga zastao pred svojom kućom. Dalje, dole na ulici čula se glasna rasprava nekolicine ljudi. Mora biti da su i oni čuli buku, ali očigledno nisu znali odakle dolazi.

Robins stavi drhtavu ruku na usta. Bio je rastrzan oprečnim osećanjima: radoznalošću i strahom. Najzad je ipak pobedila radoznalost. Da je znao šta će mu ta radoznalost doneti, najverovatnije bi se sada hitro okrenuo, vratio u kuću i zauzeo svoje uobičajeno mesto pored prozora.

Vukući noge prešao je na suprotnu stranu ulice.

Fasada šerifske kancelarije nije bila obasjana mesečinom, ali je Robins ipak uspeo da vidi da se tu ništa nije dogodilo. Hteo je već da se

CRTANI ROMANI

BESTSELER

IZBOR NAJBOLJIH VESTERN STRIPOVA
svakog prvog u
mesecu

★ **kod vašeg prodavca novina** ★

vratu kada ga zadrža šum koji se čuo iza kuće, Mora biti da je to is-pao kamen iz već naprslog zida. Za Robinsa je taj šum bio putokaz ka sopstvenoj nesreći.

Šunja se oko šerifske kancelarije kao mačka zastajući posle svakog koraka i osluškujući. Mesec je pot-puno obasjao zadnju stranu kance-larije pokazujući ogromnu crnu ru-pu na zidu. Stari krpa kriknu izne-nađeno kao ošinut korbačem. Niko nije ošinio starog Robina, ali kamo sreće da jeste još pre nego što je pošao ovamo, jer bi mu to uštedelo mnoge nevolje.

Spretnošću koja se nije mogla očekivati od čoveka njegovih godi-na, preskočio je drvenu ogradu i nastavio da se šunja nešto odlučni-je prema rupi na zidu. Kada je sti-gao do rupe, proturio je gornji deo tela unutra i video kroz rešetke će-lije i na pisaćem stolu šerifa upalje-nu lampu.

U tom trenutku se dogodilo.

Čuo je šum i čudno pucketanje iznad svojih leđa, ali mu reakcije ipak nisu bile dovoljno brze, pa se tako nije izvukao na vreme. Ostatak zida se odvojio i pao na njega. Ro-bins je bio priljubljen uz zemlju i beznadežno priklješten. Istina, nije bio smrtno ranjen, ali je izgubio svest.

•
• •

Kada su se krila pomičnih vrata otvorila i Halton sa svojim nadzor-nikom stupio u salun ljudi su nesve-sno ućutali.

Koliko je vremena prošlo od kako rančer nije ovamo navraćao? Kako samo izgleda sada Big Džoe Halton?! Većina građana ga već godinama nije videla. Gotovo da ga nisu pre-poznali. Posiveo je kao kamen, a li-ce mu je bilo izbrazdano bezbroj-nim borama i potpuno izmenjeno.

Rančer je kružio pogledom svojih barutnosivih očiju preko glava prisutnih gostiju. Gotovo ih je sve po-znavao. Nekada davno je ovde s njima pio i igrao poker.

Koliko ima od tada? — proletelo mu je kroz glavu. Mora da je u me-đuvremenu prošla čitava večnost. Nije više čeznuo za tim vremenima. Za njega su sada svi ovi ljudi bili neprijatelji i u njihovim očima je čitao porugu koje, u stvari, nije bilo.

— Hodi, Rodžers, popićemo po ča-šu — rekao je glasno i odlučno svom nadzorniku. — Imali smo vraški topao dan.

U tom trenutku se šerif okrenuo. Do tada nije primetio rančera, ve-rovatno zbog viskija koje je sasuo u sebe.

— Ti si Džoe? — rekao je zapli-ćući jezikom, kada je rančer prošao pored njega.

Halton zastade i hladno odmeri čuvara zakona.

— Za vas sam još uvek mister Halton jeste li razumeli?

Onda je nastavio dalje i prišao šanku. — Jednu flašu viskija — re-kao je gotovo režeći.

Kelmer je već držao pripremljenu flašu u ruci koja je drhtala. Ni sam nije znao zbog čega, ali je osećao da nešto mučno lebdi u vazduhu.

Predosećanja nisu prevarila kel-

nera. Ovaj težak dan za Ostin još nije bio završen.

— Hajde brže, nesprenjakoviću — brećnu se Halton.

— Da, da, mister Halton, stižem — mucao je i natočio dve čaše.

Rančer prinese čašu usnama i otpi samo jedan gutljaj, ali ga odmah ispljunu.

— Ti izgleda hoćeš da me otruješ, čoveče? — vikao je i rukom odgurnuo flašu i obe čaše sa šanka. — Taj bučkuriš možeš da daješ glupacima, ali ne meni.

Kelner je drhtao celim telom. Mašio se rukom ispod šanka i izvukao drugu flašu.

— Ovo je veoma skupo, mister Halton. Došlo je iz Škotske.

To nije smeo da kaže.

Halton je pobeleo od besa. U toku poslednjih godina bio je toliko ispunjen gorčinom da je u svakoj reči osećao nečiji napad.

— Šta si to rekao, bedno pseto? Skupo? — Okrenuo se prema salunu grmeći: — Za Džoe Haltona ništa nije suviše skupo. Imam dovoljno dolara da kupim čitavo ovo pogano mesto. Mislili ste da ste me uništili svojom željeznicom? Zabluda. Ja ću vas uništiti.

U lokalu je zavladała mučna tišina. U poslednje vreme su čuli razne priče o rančeru. U svakom slučaju, ne mnogo prijatne. Međutim, ovako ga nisu zamišljali. Ljudi nisu sada čitali iz straha. Većina od njih nije imala nikakve veze sa Haltonom, njegovim govedima, pa ni sa željeznicom. No, oni su ga ranije poznavali pa su sada čitali užasnuti i potreseni. Ovo više nije bio Big

Džoe Halton, nego neki stranac, umobolnik!

Dok Holidej je postavio dijagnozu već posle prvih rančerovih rečenica, iako nije imao pojma šta se ovde uopšte zbiva. Nije znao međusobnu povezanost o ubistva na ulici sa sadašnjim dolaskom rančera. Nije čak ni slutio. Isto tako nije imao pojma da je postao od pre kratkog vremena ključna figura u ovoj opasnoj partiji.

Beli kralj.

Tamo za šankom stajao je gospodar crnog polja.

Džordžijanac je bio zainteresovan kako će gosti u salunu reagovati na ovaj rančerov izazov. Da li je i ovde onako kako je obično bilo u drugim mestima. Da li ljudi gutaju bez reči uvrede i izazove!

Jedan u svakom slučaju nije oćutao: Šerif! Nank Rejn se odjednom gotovo potpuno otreznio. Šta li rančer baš ove večeri traži u Ostinu? Rejn nesvesno baci pogled prema Holideju.

Sigurno traži metak! Ta reč mu je žestoko dobovala u ušima. Zbog toga je, cedeći reči, kroz zube upitao Haltona:

— Šta tražite baš danas u Ostinu?

Rančer ga pogleda prezrivo od glave do pete.

— Ako baš hoćete tačno da znate: škotski viski. — Onda se brećnu na kelnera. — Hoćeš li već jednom, žedan sam!

Nesrećni kelner je drhtavim prstima otvorio flašu i natočio dve čaše mrmljajući:

— Izvolite!

Odmah zatim se brzo povukao.

U tom trenutku je u salun utrčao jedan čovek, pitajući bez daha:

— Gde je šerif?

Rejn se okrete.

— Ovde sam. Šta se dogodilo?

— Zatvorenik, ubica kojeg ste uhapsili, umakao je. Srušili su zid.

Ova vest bila je ravna eksploziji dinamita.

Nank Rejn se ponovo okrete i pogledom potraži rančera, koji je u tom trenutku posmatrao Doka Holideja.

— Dakle, ipak — rekao je glasno šerif. Niko izuzev velikog kockara nije znao, šta ova primedba treba da znači. Uostalom, niko od gostiju nije ni obraćao pažnju na šerifovu primedbu. Svi su kao bez glave istrčali na trem. Među njima se nalazio i čuvar zakona.

Za manje od jednog minuta u salunu su ostali samo četiri čoveka: Dok Holidej, rančer, Ralf Rodžers i kelner.

Bilo je pola sata pre ponoći.

•
• •

Kada su ga oslobodili kamenog bloka, koji ga je pritiskivao, Robins ustade ječeći. Šerif je stajao tik iza njega.

— Šta vi ovde tražite? — pitao je Rejn iznenađeno, pošto je prepoznao starog krpu.

— Sa svog prozora sam čuo kako je zid pao.

— Ma nemojte! I onda ste ovamo došli i našli ste se pod tim istim zidom, — primeti šerif podozrivo.

Potpuno nepravično sumnjičio je

Robinsa da Haltonom duva u isti rog. Uostalom, odavno je prodozrevao da se krpa bavi nekim nedozvoljenim, mračnim poslovima.

— Ali, šerife, ostatak zida se srušio na mene tek kada sam hteo da uđem — mucao je Robins.

Sve što je ispričao šerifu zvučalo je, treba priznati, prilično čudno. Teško bi neko u to mogao da poveruje. No, pre ili kasnije, istina će morati da izađe na videlo.

Uprkos tome, krojač Robins je žestoko prekorevao sebe zbog svoje radoznalosti.

— Možda se ubica sakrio u njegovoj kući? — upozori jedan od građana čuvara zakona.

Starac se od muke zakikota.

— Kako možeš da govoriš takve besmislice, čoveče? Uostalom, idi preko pa vidi.

Šerif odmahnu rukom.

— Taj razbojnik nije toliko glup da ostane u gradu.

— Ponekada to može da bude mudrije nego otići — rekao je čovek koji je sumnjao da krpa Robins prikriva ubicu. Bio je to trgovac, koji je takođe sumnjao u Robinsa da se bavi nedozvoljenim poslovima sa Indijancima. Zapravo, Bob Kenter — trgovac je bio uveren da je ubica odavno uhvatio maglu iz grada. Jedino je želeo da malo zaviri u Robinsovu kuću.

Želja mu se ispunila.

— Dobro, idemo onda da pogledamo — složio se šerif, pa se obratio krojaču: — Vas ćemo u međuvremenu smestiti na sigurno mesto.

Robins se opirao i negodovao, no ipak su ga strpali u ćeliju.

— To ćete još zažaliti! — vikao je za šerifom. — Uskraćujete slobodu jednom časnom građaninu!

„Časni građanin” je potpuno zaboravio na galone rakije koje je držao u svojoj ostavi.

Čuvar zakona, istina, nije našao revolveraša Freda Mareba, ali je zato trgovac Bob Kenter, znajući šta traži i gde treba tražiti, pronašao alkohol.

— To sam i slutio — vikao je gnevno. — Mi se odričemo zarade, samo zbog toga da bi u pokrajini vladao red i mir, a ovaj stari lisac pravi dobre poslove.

— Dakle, zbog toga ste hteli u Robinsovu kuću? — zaključio šerif prezirivo, iako je u suštini bio zadovoljan što je uspeo da uhvati Robinsa i otkrije kakvim se ne dozvoljenim poslovima bavi.

U poslednje vreme su Indijanci sve češće krali. Osmelili su se da krađu goveda s pašnjaka. Dva puta su rančeri javljali šerifu da su na svojim pašnjacima sretali pijame Indijance.

Sada je Nank Rejn bio siguran u to da Robins sa bekstvom zatvorenika gotovo ništa nema, ali je morao da ga zadrži u zatvoru.

Ljudi su se polako razilazili. Većina ih je otišla kućama.

U međuvremenu se krpa Robins setio svojih galona. Znači, sa tim poslom je gotovo. Biće sreća ako se izvuče bez kazne.

•
• •

Haltonovo lice imalo je izraz koji je neodoljivo podsećao na njušku razgnevljenog pantera. Odvojio se od šanka i teškim koracima se uputio prema stolu velikog kockara.

— Vi ste, dakle, Dok Holidej?

Kockar podiže glavu, nabra obrve i hladno odmeri rančera.

— Kada znate, zašto pitate?

Halton se obema rukama podboči na sto i isturi glavu kao ptica grabljivica.

— To vam mogu tačno reći, mister.

— Teško mi je da poverujem — primeti Džordžijanac hladno. Ovom primedbom uopšte nije mogao da popravi rančерово raspoloženje.

— Promenićete odmah mišljenje. Vaše lice mi se ne dopada, Dok Holidej!

Džordžijanac natoči brendi i otpi gutljaj krajnje nemarno.

— Možda je to obostrano, amigo.

Džoe Halton skoči kao oparen.

— Amigo? — siktao je kroz zube.

— Jeste li vi to možda rekli „amigo”?

— Niste prećuli!

Rančer se okrete i dade očima znak Rodžersu da priđe stolu. Nadzornik je odmah došao.

— Da, gazda? — upitao je muklim glasom.

— Ovaj gradski kicoš me oslovio sa „amigo”. Šta ti o tome misliš?

U svakom drugom slučaju Rodžers bi imao spreman odgovor, bolje rečeno, žestok odgovor pesnicama. No, imao je prilike da upozna ovog Doka Holideja, pa je zbog toga rekao oprezno:

— Ne zna se kako je to mislio?!

Rančer pogleda svog nadzornika krajnje iznenađeno.

— Šta je to s tobom? Da se možda ne bojiš ovog?

Rodžers ispod oka pogleda na kol-tove opasnog Džordžijanca. Obreo se u vraški neprijatnoj situaciji.

— Gazda, možda je bolje da se vratimo za šank — pokušavao je da se izvuču. Ovaj ga je pokušaj međutim, skupo stajao.

Halton zamahnu pesnicom i udari svog nadzornika po sred lica.

— Danas sam ti već jednom rekao da mi tvoji saveti nisu potrebni. Ti izgleda imaš loše pamćenje!

Nadzornik je brisao krv iz nosa. U očima mu je sevala mržnja, ali nije ništa rekao. Njegovih pet minuta još nije došlo. Rančer mu je davao dobru platu, a osim toga Rodžers je uspevao da se s vremena na vreme bavi i drugim poslovima na svoju ruku. Bili su to poslovi za koje naravno Halton nije smeo da zna. Vodeći brigu o tako velikim krdima goveda moglo je da nedostaje povremeno desetak, pa i dvadeset goveda, a da to niko ne primeti.

Ralf Rodžers je bio stručnjak za takve poslove. Imao je ljude koji su vrlo rado plaćali dobru cenu za ne-žigosanu junad.

Dok Holidej je ovu scenu posmatrao sa hladnim osmehom u uglovi-ma usana. Znao je koga ima pred sobom.

Jednog razbojnika i jednog ludaka.

Zbog čega sada ne ustane, ne vine se u sedlo i napusti ovaj grad? Zastvorenik je pobegao, a bez optuženog se suđenje ne može održati. Da

je tako postupio, uštedeo bi sebi mnoge neprilike i nevolje. Kamo sreće da je još ove noći napustio Ostin! Međutim, u njemu se sve bunilo. Zašto baš on uvek mora da odlazi? Razbojnici, pijanice, derikozhe i lihvari, varalice i ostali šljama je mogao da ostane. Šta je on, Holidej, učinio? Spasao život jednom čoveku, to je sve.

Holidej odmeri ledenim pogledom dvojicu ljudi kraj njegovog stola.

— Možda biste mogli da nastavite razgovor za šankom — primetio je tiho.

Rančer tek sada okrete glavu i prvi put pogleda kockara pravo u ledeno plave oči. Odjednom je osetio da je ovaj čovek jači od njega, da poseduje snagu koja njemu nedostaje. Međutim, ovo saznanje još više je povećalo njegovu mržnju.

— Ja razgovaram tamo gde hoću i kada hoću — brćnuo se ljutito. — Ako vam to slučajno ne odgovara, možete da se gubite. Na Zapadu ima dovoljno gradova gde divlji revolversaši mogu da se šepure.

Ovo je za Doka Holideja bilo previše. On nikada nije tražio kavgu, pa je tako ni ovog puta nije tražio. Međutim, nije imao razloga da izađe na takvu uvredu.

Sakupio je karte koje su ležale pred njim, brižljivo ih složio u kutiju, a zatim stavio u džep. Onda je tek ustao od stola i to bez žurbe, gipkim pokretima.

Još je bilo vremena da se rančer povuče. Na žalost, u svojoj nadmenosti i izbezumljenosti nije osetio opasnost, ali ju je zato osetio Ralf Rodžers.

Krenuo je unatraške lagano prema šanku.

Krčmar je bešumno otkočio svoju dobro podmazanu dvocevku. Tu pušku je uvek držao na dohvata ruke, ispod šanka, s namerom da je koristi u izuzetnim situacijama. Ovog puta mu se učinilo da se baš sada nalazi u takvoj situaciji.

Dok Holidej je raskopčao kaput. Drške njegovih koltova svetlucale su pri svetlosti lampe. Lice mu je bilo glatko, hladno i bezbojno, kao stena koju godinama šiba kiša.

— Gubite se! — rekao je neumoljivo i odsečno.

Oči rančera Džoa Haltona ličile su na dva uzana proreza. Ranije jednom, dok je još bio razuman, osetio bi da mu je odzvonilo. Međutim, u svojoj ludačkoj mržnji postao je gluv i slep.

— Nećete mi vi određivati kada treba da odlazim! — urlao je izbezumljeno.

— Ako ne budete smesta otišli, ustreliću vas kao besnog psa!

Niko se do tog dana nije usudio da tako nešto kaže velikom Džou. Rančерово lice izgubilo je svaku boju, a oči dobile potpuno ukočen ludački sjaj. Ruka mu pade na dršku kolta.

— Dok Holidej, ja ću vas rastrgnuti!

Džordžijanac mu odgovori mirno: — Pokušajte!

Tada je Halton počinio grešku i potegao kolt. Uspeo je čak da izvuče oružje iz futrole i nameravao da podigne cev prema protivniku.

Niklovani revolver Doka Holideja oglasio se samo jednom. Metak se

odbio od drške rančеровог revolvera, a onda mu probio dlan kao tanku dasku.

Halton u prvom trenutku nije osetio bol. Piljio je prvo u svoju ruku, a onda skrenuo pogled prema šanku gde se sada nalazilo njegovo oružje.

Krčmar je držao sačmaricu u ruci. Lice mu je bilo belo kao krpa kojom je brisao čaše. Samo su mu na obrazima gorele dve crvene mrlje.

Ralf Rodžers nije znao kako da se ponaša. U normalnim okolnostima bi priskočio svom gazdi. Međutim, sada je video upereni revolver u Holidejevoj ruci. Znao je tačno šta ga čeka ako samo mrdne.

Rančer se opet pribrao, pogledao još jednom svoju zakrvavljenu ruku, a onda kockara.

— Vi ste bez ikakvog povoda i osnova pucali na mene — procedio je žustro. — Zbog toga ću vas uništiti, likvidirati, Dok Holidej!

— Činite ono što smatrate da morate učiniti — uzvratio je Džordžijanac hladno i ponovo seo za sto. S nemarnošću kojoj nije bilo ravne, natiočio je sebi gutljaj brendija u čašu.

Kockar nipošto nije bio tako odsutan i ravnodušan kao što je delovao. Motrio je na Haltona i njegovog nadzornika oštro ispod poluspuštenih kapaka.

Rančer je izvadio maramicu iz džepa i uvio s njome krvavu šaku. Lice mu je bilo avetinjski blede, a barutno sive oči kao da su gorele.

Dok Holidej je izdržao ovaj pogled.

U tom trenutku su se krila pomičnih vrata naglo otvorila i šerif ušao

u lokal. Odmah je sagledao situaciju.

— Vi ste pucali, Holidej!

— Da, šerife! Pobrinite se da ovaj momak nestane oдавде!

Pri tom je pokazao na rančera.

Halton je kipteo od gneva.

— Šta je sada rekao? Momak?

Prvo amigo, a onda momak — siktao je streljajući Rodžersa sa pogledom. — Ti kukavno pseto, zbog čega te tako izdašno plaćam? Ispucaj ga iz čizama!

— Ovde neće biti više ni pucanja ni ispucavanja — naredi Nank Rejn i izvuče oružje. Uperio je cev na nadzornika. — Bilo je dovoljno.

— Ne, nije dovoljno — negodovao je rančer. — Neću dozvoliti da me neki dolutali revolveraš napada.

— Vi ste prvi potegli kolt — umešao se hrabro krčmar.

Big Džoe Halton se beskrajno lagano okrete prema šanku.

— Ti, pogani trovaču, usuđuješ se, da govoriš protiv mene? — Onda je nastavio da viče kao izbezumljen: — Svi ćete ovo zažaliti! Hteli ste da me uništite, ali vam to neće uspeti.

Disao je bučno i neravnomerno.

Holideju opet prolete kroz glavu da je to čovek koji ne gospodari svojim umom.

Šerif priđe bliže rančeru.

— Možda bi bilo bolje da sada napustiš grad, Džoe.

— Već sam vam rekao da sam za vas mister Halton, šerife.

— Ol rajt — prihvati Nank Rejn, ne menjajući izraz lica. — Dakle, obraćam vam se kao šerif i naređujem da napustite grad.

— Iz kojeg razloga? — siktao je stočar.

— Možda bi bilo bolje da o tome kasnije razgovaramo, mister Halton.

— Ja to ne uviđam — i dalje se opirao rančer. Izgubio je svaku kontrolu i bio van sebe. — Dakle, dotle je došlo...

— Mister Rejn! — dopuni ga šerif.

Rančer je tupo piljio u čuvara zakona. Znači, dotle je doista došlo. Nisu ga se bojali i to samo zbog toga što mu je ovaj prokleti stranac izblio metkom oružje iz ruke. U svom ludilu svu svoju mržnju usmerio je na Doka Holideja. Sada je u njemu video svog najvećeg neprijatelja, čoveka koji želi da mu uništi poziciju u pokrajini. Uostalom, prema obaveštenjima koje je rančer dobio, Holidej je bio najmljen da radi za račun železničke kompanije.

— Svi vi duvate u isti rog — siktao je na čuvara zakona. — Dovedi ste ga ovamo da mene likvidirate, da me uništite! No, to ćete uspeti samo preko mog leša.

Dok Holidej se okrenuo. Reči ovog sumanutog čoveka išle su mu na nerv. Konačno, šta ga se sve ovo tiče? Branio se tek kada su ga napali, što je uostalom pravo svakog živog čoveka.

Nank Rejn podiže rančerov revolver sa poda i zadenu ga sebi u opasač.

— Mislim da je bolje, mister Halton da neko od vaših ljudi sutra dođe po ovaj revolver.

Rančer ga je posmatrao van sebe od gneva. Bilo mu je potpuno jasno da je ovu partiju izgubio. To mu

je još povećavalo bes. Nije navikao da iz nekog događaja iz nekog poraza i neuspeha izvuče pouku.

— Poklanjam vam taj kolt, šerife.

Kako je to samo rekao! Zvučalo je kao da je upravo izgovorio smrtnu presudu. Nastavio je gotovo u istom tonu sa uzdržanim besom, ali preteće:

— Džoe Halton ima još koltova i gomilu metaka! Meni se čini da vi čeknete za nekoliko unci usijanog olova, šerife!

To je bilo žestoko. Svaki šerif teško to može da otrpi, međutim, Nank Rejn je zatvorio oči, ili bolje rečeno uši, ali ne iz straha. Bilo mu je žao rančera Haltona. Morao je da se seti godina kada su prijateljevali. Nije mogao da shvati da se jedan čovek može toliko promeniti. Čak uzimajući u obzir i smrt Bena Haltona, rančerovog jedinca, ipak je bilo nerazumljivo.

Zapad je bio u ono vreme pred određen samo za čvrste, i otporne ljude. Ko je ovde živeo morao je da računa i sa gorim, no da izgubi sina. Ako to nije bio u stanju da otrpi, sam život bi ga nemilosrdno zgazio.

U salun su u međuvremenu stigli radoznali gosti, ali je bilo tiho kao u crkvi. Na licima građana videlo se šta misle. Samo još nekolicina njih bila su uz rančera. Dok Holidej nije na njih obraćao pažnju, tim pre što za vreme najžešće rasprave nisu bili u lokalu.

Kada je rančer ponovo prišao Džordžijančevom stolu mogli su da naslute šta se pre toga dogodilo.

— Videćemo se ponovo, Holidej — rekao je ljutito. — To će biti ujedno i naše poslednje viđenje, budite uvereni!

Veliki kockar nije podizao glavu, a ni pogled. Okretao je u rukama čašu s brendijem i pušio. Prezir koji je izbijao iz njega nikome nije promakao.

— Doći će dan kada ćete pustiti glas, Holidej — nastavio je rančer svoju pretnju. — Biće to krik, krik samrtnika!

Tek tada je Holidej podigao glavu. Pogledao je rančera kao što lekar posmatra svog pacijenta.

— Jeste li završili?

Halton žestoko opsova.

— Ne, još iz daleka ne, Dok Holidej.

— U redu. Govorite onda dalje. Ako to ostalim gostima ne smeta, meni je pravo.

Krčmar nije mogao a da ne prsne u smeh. Likovao je zbog rančerovog poraza. Pri tom je potpuno zaboravio na Ralfa Rodžersa. Nadzornik je još uvek stajao za šankom. Na krčmaru smeh naglo se okrenuo i zamahnio. Krčmar s tim nije računao, tako da ga je snažna Rodžersova pesnica pogodila u desnu slepoočnicu. Nestao je istog trenutka iza šanka, kao da je potonuo u vodu.

Sada je i šerifu bilo previše. Nije smeo da dozvoli da se ovako nešto dogodi, jer će izgubiti ugled pred svojim građanima. Prišao je Rodžersu s leđa i izvukao mu kolt iz opasača.

Krupni nadzornik se naglo okrete i glupo pogleda čuvara zakona.

— Šta sad to treba da znači?

— Ovde treba da vlada mir, Rodžers.

— I to ćete iskijati, šerife — rekao je rančer, drhteći od gneva.

— Umeću da podnesem sve posledice — uzvratila Rejn. — A sada se gubite, inače ćete obojica u zatvor.

Halton se nasmeja.

— Ima ljudi koji umeju da izađu i iz ćelije.

Šerif je razumeo ovu aluziju. I ranije je bio uveren da iza zatvorenikovog bekstva mora da se krije rančer Halton, no kako da to dokaže?

— Vi to najbolje znate, mister Halton — rekao je čuvar zakona otegnuto, naglašavajući svaku reč, svako slovo. — Međutim, kad ga budem sledeći put zatvorio, ostaću da sedim kraj njega sve dok ne stigne na vešala.

— Možda, šerife — uzvratio je rančer. — Možda.

Onda je Rodžersu dao znak i krenuo u pravcu vrata. Pokreti su mu bili kao u drvenog lutka. Ralf Rodžers je pošao za njim smeškajući se. Nije se moglo ustanoviti zbog čega se smeška. Da li je likovao zbog gazdinog poraza, ili su ga uveseljavale reči koje je na kraju njegov gazda uputio šerifu. Možda i zbog jednog i zbog drugog.

Kada su Big Džoe Halton i njegov nadzornik izašli iz saluna, krila pomičnih vrata dugo su se još ljuljala.

Nank Rejn je gledao za njima, a onda ponovo skrenuo pogled prema stolu za kojim je sedeo Džordžija-

nac. Zastao je ispred samog Holideja.

— Imate rđavu sreću, Holidej, sa svojim rukama. Gde se vi umešate, tu nečeg ima.

— Ja sam mislio da ste došli nešto drugo da mi kažete, šerife. Zapravo, da ste hteli da mi saopštite da vam svedok više nije potreban.

— Ne, to mi nije bilo ni na kraj pameti.

— Ali vaš zatvorenik je umakao.

— Naći ću ga.

Džordžijanac podiže glavu i pogleda ispitivački čuvara zakona. Protiv ovog čoveka nije imao ništa, čak je smatrao da je pravi čovek na pravom mestu. Već sam način na koji je izgovorio poslednju rečenicu, odlučno i samouvereno, morao je da imponuje.

— Dobro, šerife, onda ću sačekati — kratko je odgovorio Holidej.

Nank Rejn je počeo sada da sumnja u uspeh svog poduhvata. Gde da nađe razbojnika? Gde uopšte da ga traži? Bilo je teško poverovati da se taj lupež smestio na Haltonov ranč.

Da je Dok Holidej nešto bio šerif u Ostinu, sada bi bez ikakvog razmišljanja odjahao pravo na Halton ranč...

*
* *

Nebo je bilo bledo gotovo bezbojno, a sunce još nije krenulo na svoju uobičajenu putanju. Na istočnom horizontu tek su se pojavile prve crvene pruge. Ubrzo zatim isplovila

je usijana lopta i odmah počela nemilosrdno da greje teksaški pesak, dajući mu purpurni odsjaj.

Prošlo je sedam dana, a niko još nije zaboravio pucnje koji su odjeknuli u Ostinu. Izgledalo je da nad gradom još uvek lebdi nevidljivi, preteći oblak barutnog dima. Građani su se osećali okruženi opasnošću, ne znajući ni kakva je ni odakle im preti.

Tih poslednjih dana šerif je gotovo stalno bio u sedlu, ali nije uspeo da otkrije trag odbeglog zatvorenika.

Sunce se ogledalo u novopostavljenim šinama, odbijajući svetlost i obasipajući njime mračna lica dvojice ljudi.

Bili su to Big Džoe Halton i revolveraš Frederik Mareb.

Ovog jutra ih je poseban razlog doveo ovamo na železničku prugu. Odabrasi li baš ovo mesto. Pruga je ovde obrazovala širok luk, pa je preglednost bila bolja.

— Ovde moramo zaustaviti voz — rekao je rančer. — Ovo je mesto gde ćemo ga sačekati. — Izvadio je sat iz džepa. — U šest sati uveče proći će ovuda.

Fredrik Mareb pomilova konja po grivi. U ovom pokretu nije bilo ni malo nežnosti. Učinio je taj pokret jer se osećao nesigurnim. Zadatak koji je dobio ni malo mu se nije dopao, ali drugog izbora nije bilo. Rančer ga je imao u rukama i pristao je da isplati revolveraša tek pošto ovaj bude vodio napad na železnicu.

Rančer nije obraćao pažnju na kiselu revolveraševo lice. Bilo mu je

potpuno svejedno šta ovaj čovek misli. Trebalo je prosto da čini ono što mu se naredi, jer, konačno, pare su Haltonove.

— Daću vam šestoricu ljudi, to mora biti dovoljno — rekao je rančer i žmirkajući gledao u pravcu istoka. — Na lokomotivi su dva železničara, a drugih putnika nema.

Fred Mareb kimnu glavom i pogleda rančera sa strane ispod oka. Počeo je i on da veruje da kraj sebe ima ludaka. Da nije bilo dolara koje je trebalo da dobije od njega, odbio bi ovaj zadatak.

Bilo je ipak još nečeg, što ga je držalo u ovoj pokrajini:

Dok Holidej! Hteo je da se obračuna sa njim.

— U redu je, biću večeras ovde — procedio je kroz zube. — Kada ću dobiti svoju lov?

Halton ga prezrivo odmeri.

— Možete doći po novac u toku noći, ako sve bude išlo kako treba.

— A šta će biti sa Holidejem? — raspitivao se Mareb. Do tada velikog kockara uopšte nisu pominjali. Prepredeni revolveraš se nadao da će moći iz svoje lične osvete da izvuče i korist.

Nije pogrešio u računici. Pri pomenu Holidejevog imena rančerove oči zasvetleše. Zainteresovano je pogledao revolveraša.

— Šta, zar i njega hoćete da uzmete na sebe?

Mareb je osetio povoljan vetar, ali je ipak bio oprezan.

— Sve zavisi od cene.

Rančer isturi ljutito bradu. Ovaj momak mislio je samo na novac.

On, Halton je imao sasvim druga merila. Njegova deviza bila je osve- ta i nije mu bilo stalo do dolara. Imao ih je više nego što mu je bilo potrebno, a za likvidiranje Holideja bio je spreman da žrtvuje dosta.

— U redu, daću za to pet stotina dolara, ali samo u tom slučaju ako mi donesete njegove proklete kolto- ve.

Revolveraš se resko nasmeja.

— Ne govorite to valjda ozbiljno, rančeru? Pet stotina dolara za Doka Holideja? Znam ljude koji bi žrtvovali deset puta više — slagao je ne trepnuvši.

Džoe Halton zatvori oči. „Prokleta ajkula”, pomisli u sebi, iako je i njemu taj kockar bio desetostruko vredan.

— U redu, daću hiljadu dolara, ali to je moja poslednja reč, ni centa više. Nego, imam jedno pitanje: Kako to mislite da ga likvidirate? U Ostinu je previše vrelo za vas.

Mareb se razmetljivo isceri.

— Možda je drugima vrelo pod petama kada Mareb dolazi u grad. Meni je sve u redu, mister Halton.

Rančer ga odmeri ispod oka.

— Posle onoga što se desilo, na vašem mestu se ne bih toliko razme- tao.

Plaćeni ubica je otrpeo ovaj uda- rac, ali je umeo i da parira.

— Koliko sam obavešten, ni vi bolje niste prošli u salunu, ranče- ru!

Džoe Halton prostreli Mareba pogledom. Konačno, ovom čoveku mo- že i da zahvali za sve što je ovih dana pretrpeo, njemu i Doku Holi-

deju. U međuvremenu se uverio da Mareb nije ostavio za sobom nikak- vu pismenu izjavu i priznanje, ne- go da je prosto blefirao. Poslednjih dana je imao prilike da svoju pret- nju i ostvari, što je rančer konačno zaključio.

— Ja ustalom nisam revolveraš — rekao je Džoe Halton odbojnim glasom.

Fred Mareb nije dozvoljavao da ga vređaju. Takve primedbe su ga dovodile do besa, iako to nije poka- zivao. Zato se iscerio govoreći:

— Ali zato vam je revolveraš po- treban mister.

— Da, da, potreban mi je, ali onaj koji pogađa — glasio je rančerov odgovor.

Halton je naglo okrenuo konja i odlazeći doviknuo preko ramena:

— U pet sati će ljudi biti ovde. Sve ostalo vam je poznato.

Zario je svom konju mamuze u sla- bine i odjahao galopom.

*
* *

Vozovođa Baren je upravljao „Gvozdenim konjem” na pruzi Os- tin—Galveston, prvi put toga dana. Već nekoliko godina je bio zaposlen u železničkoj kompaniji „Union pa- cifik” i kontinenat je prešao sa svo- jom lokomotivom nekoliko puta s kraja na kraj. U izvesnom smislu rastao je uz železničke pruge svuda širom Amerike. U početku je radio kao pružni radnik, još u doba Indi- janaca. Bio je to težak, surov život, pun pritajenih opasnosti. Indijanci

su se borili na krv i nož protiv izgradnje željeznice. Jedan od njihovih velikih poglavica okupio ih je na borbu sluteći šta „Gvozdeni konj” znači za njihov narod. Nije se prevario. Belci su dolazili u velikim grupama, nazivajući sebe lovcima. Međutim, bili su to ubice životinja, ljudi koje je zabavljalo da sa prozora voza pucaju na krda bivola. Prerija, prostrani pašnjaci koji su pripadali Indijancima, pretvorili su se u groblja divljači. Lešinari su postali debeli i leni ne trudeći se više ni da polete. Bivoli, glavna divljač crvenokožaca, bili su u pravom smislu te reči istrebljeni. Čitava krda su poubijana bez ikakvog povoda i razloga. Snažna tela životinja ležala su u preriji ispunjavajući vazduh zadahom smrti. Leševa bivola bilo je na hiljade.

Železničar Baren je zapamtio ta vremena. Ostala su mu zauvek urezana u sećanje. Nije ih se rado sećao. Kasnije, kada je postao vozovođa, često je upravljao lokomotivom kroz države srednjeg zapada. Bilo je grozno videti masovno istrebljenje snažnih životinja, ali su železničke kompanije prihvatala grupe lovaca jer im je to donosilo veliku zaradu. Uostalom, nisu uopšte mislili na Indijance i njihovu teritoriju, kratko rečeno, nisu smatrali crvenokošce ljudskim bićima. No, ta vremena su odavno prošla, a onda su počele borbe sa rančerima. Veleposjednici su se žilavo borili protiv toga da ustupe jedan deo svojih prostranih pašnjaka za izgradnju že-

leznice. Ta borba još uvek nije bila okončana.

Prvih tri stotine milja gvozdenog puta od obale do glavnog grada Teksasa postavljeno je bez većih teškoća, no to je bilo pre nekoliko godina. Sada pak, pri postavljanju poslednje kratke deonice, došlo je do žestoke žilave borbe. Ona je dostigla svoju kulminaciju, baš ovog sunčanog avgustovskog dana.

U Ostinu je svako ko se mogao držati na sopstvenim nogama bio na nogama. Prvi put će se goveda tovariti u vagone. Mali rančeri iz okoline su sakupili svoja goveda i prodali ih trgovcu.

U Ostinu su svi bili na nogama, samo Haltona i njegovih ljudi nije bilo. To se šerifu Rejnu učinilo značajnim. Stajao je ispred svoje kancelarije, oslonjen o stub trema i žmirkajući gledao u pravcu vagona. Ljudi su upravo tovarili poslednja grla. Vozovođa Baren je proveravao da li su sva vrata vagona dobro za bravljena. Ovoga puta nisu mu dali pratioca, jer je trebalo samo prevesti goveda.

Kompanija nije računala ni sa kakvim nezgodama. Međutim, prevarili su se u računu. Još uvek nisu bili svesni upornosti rančera Big Džoa Haltona.

Jedini koji je računao sa svim mogućim bio je šerif. Dobro je poznavao Haltona. S vremena na vreme pogledao je niz ulicu prema zapadu kao da nekog očekuje.

Na zapadu na brežuljcima nalazio se Haltonov ranč.

Nank Rejn nije uzalud čekao. Po-

javila su se dva jahača: Džoe Halton i njegov nadzornik. Jahali su korakom i zaustavili konje ispred šerifove kancelarije.

— Helo, šerife — doviknuo je rančer glasno. — Sada će se i vaši travari obogatiti.

Čuvar zakona je osetio porugu, ali i pretnju u rančеровим rečima. Istina, nije mu baš bilo jasno šta Halton smera, ali je nanjušio opasnost.

— Šta baš danas tražite u Ostinu? — upitao je i odmah zbog toga zažalio.

Halton se grohotom nasmeja.

— Nismo još dotle došli, šerife Rejn. — Osmeh mu nestade sa lica. — U ovaj grad mogu da dolazim kad hoću i isto tako odlazim iz njega. Tim pre, što se tipovi, kakav je onaj Holidej, slobodno ovuda muvaju.

Rančer je imao sreće što Džordžijanac nije mogao da čuje ovu primedbu.

Dok Holidej je stajao na prozoru svoje sobe i posmatrao glavnu ulicu. Video je dvojicu jahača i, naravno, prepoznao ih. U međuvremenu je mnogo štošta saznao o rančeru Haltonu, pa je tako mnoge stvari i povezao.

Džordžijanac je ostao u Ostinu, imajući veoma razvijeno šesto čulo za opasnost. Osetio je da ovom gradu predstoje crni dani. Samo šta treba da se dogodi nije mogao da otkrije. Iznenadna pojava rančera Haltona bacila ga je u razmišljanje isto kao i šerifa.

Šta ovaj stočar baš danas traži u

Ostinu? Njegova stoka se ne tovari u vagone?

Halton i njegov nadzornik još uvek su stajali ispred šerifove kancelarije.

Ralf Rodžers se baš nije osećao najbolje u sopstvenoj koži. Smatrao je da je Halton neoprezan i da nepotrebno zaoštrava stvari. Znao je isto tako šta će se za nekoliko sati dogoditi i o napadu na voz imao je svoje mišljenje. Smatrao je to ludošću. Međutim, dobro se čuvao da ni jednu reč u tom smislu ne kaže pred rančером.

Nank Rejn ih je odmeravao od glave do pete. Podozrenje mu se formalno čitalo sa lica, kao iz otvorene knjige.

— Čuo sam šta ste rekli, mister Halton. — Reč „mister” izgovorio je otegnuto. — Ako Doka Holideja nazivate razbojnikom to bi bila vaša stvar. Ipak, dao bih vam jedan savet: te izraze upotrebljavajte samo onda, kada se onaj na kojeg se odnose ne nalazi u blizini.

Halton je počeo da kipi od gneva i nesvesno pogledao svoju zavijenu ruku.

— Te vaše savete sačuvajte za sebe! — odbrusio je ljutito.

Rejn samo sleže ramenima i bez reči se okrete. Pošao je niz glavnu ulicu.

I mali rančeri su primetili Haltona. Neki od njih su se smeškali i podrugljivo ga gledali. Svima je bilo poznato da je on bio taj koji je hteo da spreči izgradnju železnice. Znali su i razlog. Međutim, na podrugljiv smeh su se drznula samo

SVAKE SUBOTE

VAJAT ERP

**AVANTURE LEGENDARNOG ŠERIFA DIVLJEG
ZAPADA**

nekolicina; ostali su uvukli glave u ramena i razgovarali šapatom. Bili su uvereni da Halton nije došao samo zbog toga da posmatra kako se stoka tovari u vagone. Podozrivo su ga pogledali ispod oka i sklanjali se sa ulice.

Salun „Bufalo” počeo je da se puni. Ljudi su ispijali čašicu za čašicom. Sada su u džepu imali više novaca nego ikada ranije. Do tada nisu nikada toliko novca dobili za svoja goveda.

Uprkos tome govorili su gotovo šapatom. Samo jedan čovek u lokalu bio je dobre volje. Trgovac stokom Volt Briger. Bio je to čovek širok koliko i visok. Lice mu je bilo kao sveža pečenica, ni jedne bore iako je imao blizu šezdeset godina. Oči su mu bile male i lukave kao u lisice. Uprkos debljini, bio je stalno u pokretu i gestikulirao živo rukama. Šetao je od stola do stola i očigledno se radovao zbog toga što su mu kupci zadovoljni.

— Gospodo, sve vas pozivam na po jedan viski! — vikao je tako da je salun odjekivao. — Ovog puta sam platio dobru cenu tako da je moja zarada ravna nuli. Učinio sam to zbog toga što se nadam da ćete uvek ubuduće svoju stoku prodavati dobrom Voltu Bigeru.

Nema sumnje, to je bila masna laž koju je dobri Volt Biger često ponavljao svojim kupcima. Na kraju krajeva, nikada nije bio spreman da makne prstom, ukoliko ne bi našluti dobru zaradu.

Kada je krčmar napunio sve čaše, a Biger zaustio da izgovori zdravi-

cu, vrata su se otvorila i šerif je ušao u salun.

Debeli trgovac pohita prema njemu.

— Baš dobro što ste došli — rekao je Biger, ulagujući se. — Popijte i vi čašicu s nama!

Šerif je odbio.

Prošao je pored trgovca i prišao šanku.

— Gde je Dok Holidej?

Krčmar je upravo sabirao koliko debeli trgovac duguje.

— Dok Holidej? — ponovio je odсутno i nastavio da računa.

— Da, Dok Holidej — zareža šerif, bio je izuzetno loše volje od kako je Halton stigao u grad.

Tek pošto je završio računanje, krčmar je podigao glavu.

— Gde bi mogao da bude? — uzvratilo je neljubazno. — Pogledajte sami. Možda je u svojoj sobi.

— Ovde sam! — odjeknuo je glas sa stepenica. Džordžijanac je stajao na predposlednjem stepeniku. Niko ga do sada nije primetio.

Rejn mu odmah priđe. Zastao je ispred samog stepeništa.

— Vratite se ponovo u svoju sobu, Dok.

— Možda ste mogli biti toliko ljubazni da mi objasnite razlog — uzvratilo kockar odbojno.

— To ću vam gore objasniti.

Dok Holidej je, u stvari, znao razlog. Video je Rejna s prozora kako ulazi u lokal. Međutim, nije mu padalo na pamet da prihvati predlog čuvara zakona, tim pre što je bio izrečen kao naređenje.

— Ako imate nešto da mi objas-

nite, možete to i ovde učiniti, šerife.

Rejn se uhvati za vrat i olabavi maramu. Bilo mu je sasvim jasno da ne može narediti Džordžijancu da napusti lokal. S druge strane, želeo je da pošto poto spreči susret između kockara i Haltona.

— Rančer je u gradu — rekao je otegnuto.

— Znam — uzvratil kockar ravno-dušno.

— Neću nikakva puškaranja više.

— Ni ja, šerife.

Čuvar zakona odmeri gnevno Džordžijanca. Osećao je hladnoću koja izbija iz Holideja i bio sasvim pogrešno uveren da je čuveni strelac tražio priliku za borbu sa rančermom.

— Ako ovde bude ispaljen još jedan jedini metak, mister Holidej, proteraću vas iz grada. Jeste li razumeli?

Džordžijanac nabra obrve. Mora li on ovo da otrpi? Zar mogu ovako da postupaju sa njim kao sa psom, šugavim prljavim psom kojeg treba jednostavno oterati udarcem noge. Šta je učinio ovom čoveku? Da nije slučajno naišao, Rejn bi sada ležao šest stopa ispod zemlje.

— Razumeo sam, šerife. Govorite dovoljno glasno.

Nank Rejn je bio nezadovoljan sam sobom. Bio je svestan toga da sa ovim čovekom nastupa nepravedno, ali šta da čini?

Možda je razlog svemu ovom bilo to što na Džoa Haltona još uvek gleda kao na prijatelja, na bolesnog prijatelja kojem je još bilo leka.

Ovog Doka Holideja pozna tek nekoliko dana, a ono što je o njemu ranije slušao nikako nije moglo da doprinese da oseća naklonost prema njemu.

— Dok Holidej, od kako ste u gradu ovde se puca. Bilo je mrtvih...

Džordžijančeve oči su se suzile i pretvorile u proreze. Na čelu mu se usekla duboka bora.

— Bio je samo jedan mrtav, šerife. — Holidejev glas je sada postao rezak. — Samo jedan, mister Rejn, a on ne ide na moj račun.

Rejn se ujede za usne. Shvatio je šta Holidej hoće da mu kaže.

Jedan mrtav! Da, bila bi dvojica da se slavni kockar nije umešao.

— Morate me shvatiti — pokušavao je šerif da ublaži stvar. — Ovde me ljudi plaćaju da brinem za red i mir.

— Ja vas u tome ne sprečavam — bio je kratak, hladan Holidejev odgovor. Prošao je pored Rejna i prišao šanku.

— Jedan brendi, molim.

Ni krčmar mu nije bio prijateljski naklonjen. Od kako je Holidej stanovao u njegovom salunu, imao je osećaj da drži u kući bure baruta. Ono što ga je jedino u celoj stvari tešilo bilo je to što je slavni kockar pio skupi „Topeka” brendi, što se vlasniku lokala svakako isplatiilo.

Mrzovoljno je doturio Holideju flašu govoreći:

— Možda bi bilo bolje da poslušate šerifa.

Džordžijanac ga značajno pogleda.

— Ne biste li to meni prepustili?

Trgovac Vold Biger je smatrao da je vreme da se ispije runda koju je on plaćao. Stigao je tog jutra vozom, pa tako nije imao pojma šta se u Ostinu poslednjih dana zbiva. Ime Holidej mu ništa nije govorilo, a i iz razgovora koji je čuo samo je zaključio da je ovaj čovek lekar.

— I brendi ide na moj račun — doviknuo je, krčmaru i podigao čašu. — U vaše zdravlje, gospodo.

Debeljko je ispio svoj viski na dušak.

— Nemojte se zagrcnuti! — odjeknuo je jedan grub glas s vrata.

Bio je to Big Džoe Halton. Stajao je raskoračen na ulazu, a odmah iza njega nadzornik. Lice mu je bilo bezizražajno. Tek kada je primetio Holideja za šankom, trgao se.

— On je ovde! — došapnuo je nadzornik.

Sada je tek Halton primetio Holideja, međutim, nije imao nameru da započinje čarku sa njim.

Uprkos zaslepljujućem gnev uviđeo je da ovom čoveku nije dorastao. Pomisao na Freda Mareba nekako ga je umirivala.

U sebi se divio tom kupljenom revolverašu. Na kraju krajeva, za Mareba je predstavljalo izuzetnu opasnost što se zadržava ovde u ovom kraju. Rančer je pratio šerifovo kretanje i tako doznao da Rejn još uvek traga za svojim odbeglim zatvorenikom. Jedino još uvek nije navratio na Halton ranč.

Dok Holidej je samo na trenutak bacio pogled prema rančeru, a onda se okrenuo i uputio prema svom stolu kraj prozora.

U salunu je zavladała pritisakujuća tišina. Izgleda da samo debeli trgovac nije primetio promenu. Gledao je prema Haltonu svojim svinjskim očima i široko se smejao:

— Ja mogu ovoga da podnesem prilično, mister — izjavio je razmetljivo i odmah se dogegao do Haltona. Imao je šesto čulo za stočare i odmah ocenio da je ovaj plečati čovek na vratima odgajivač goveda. Činilo mu se da je nanjušio posao.

— Dolazite kasno, mister. Moji vagoni su puni, no ako se bude isplatilo, spreman sam da jednog od sledećih dana ponovo dođem.

Džoe Halton odgurnu debeljka kao lutku i priđe šanku.

— Za nekoliko dana nećete imati više ni centa — rekao je odbojno.

Nadzornik Ralf Rodžers se nesvesno uhvati za glavu. Zar je gazda poludeo? Kako ovakve stvari može ovako otvoreno i glasno da govori?

Šerif Rejn je stegao usne i posmatrao rančera ispod poluspuštenih kapaka.

— Šta to treba da znači? — upitao je žustro.

Big Džoe Halton se grohotom nasmeja.

Tako se nekada smejao u davna vremena, pomislio je šerif. Smeħ mu je bio otvoren, glasan i uvek bi njime popratio dobro obavljen posao.

— Ništa ne znači, šerife Rejn — uzvрати Halton i prezrivo pogleda čuvara zakona.

Tek trgovac nije znao šta bi ova primedba mogla da znači. Biger je delovao kao prilično ograničen čovek. Međutim, to je bila varka. U

stvari, bio je oštrouman i lukav kao lisica. Od jednom je osetio namirisao opasnost. Došla je odnekud tu i Bigeru se činilo da je gotovo može dotaći rukama.

— Kako možete reći da za nekoliko dana neću imati ni centa? — upitao je prigušenim glasom u kojem više nije bilo ni ljubaznosti ni razdraganosti. Naprotiv, zvučao je napregnuto.

Rančer sleže ramenima i nastavi da se ceri.

— Bila je to tako, jedna opaska. Znam ljude koji su od danas do sutra osiromašili.

Dok Holidej je sa svog stola mogao da prati razgovor. Šta li to rančer smjera? Da ima na umu neku đavolsku stvar to mu je bilo jasno. Još nešto ga je teralo da podozreva: rančer ga je samo jednom dotakao pogledom i to u trenutku kada je ušao u salun. Big Džoe Halton svakako nije bio čovek koji bilo šta brzo zaboravlja.

Džordžijanac je još nešto primećio: rančer je nosio novi opasač od svetle kože, a futrola mu je visila nad levim bedrom.

Trgovac je još uvek držao čašu u ruci. Kada je čuo reč „siromaštvo“, lice mu se ukočilo.

Osiromašiti od danas na sutra! Na to Biger nije hteo da misli, a još manje o tome da govori. Bio je siromašan gotovo kao prosjak. Otac mu je bio pijanica, a majka rano umrla. Sa samo devet godina morao je sam da zarađuje hleb na jednoj meksičkoj haciendi. Sa urođenom žilavošću probijao se kroz ži-

vot i napredovao. Sada se za njega nije moglo tvrditi da je bogat, ali je posedovao dovoljno da uspešno obavlja poslove i dobro živi. U svakom slučaju, sav njegov gotov novac bivao je potrošen u trenutku kada bi otkupio goveda.

Toga dana mu se činilo da je napravio dobar posao. Sada je došao ovaj rančer da mu kvari raspoloženje.

— Vaša predviđanja su veoma čudna, mister — promrsio je i spustio čašu na šank.

To što je debeli trgovac rekao glasno, pomislio je i šerif i drugi gosti u salunu.

— Mogli biste biti jasniji — ubaci Nank Rejn i pogleda rančera sa strane.

— Zbog čega? — uzvratil Halton osionio.

— Zato što bih želeo da znam šta se ovde odigrava — objasni šerif.

Halton je ostao miran, uživajući u tome što se šerif razgnevio.

— Zašto mene pitate, Rejn? To je vaša igra, a ne moja — rekao je smeškajući se i uzviknuo krčmaru: — Viski!

Krčmar izvuče flašu ispod šanka i spusti je pred rančera. Još pre nego što je natočio, vrata se naglo otvoriše. Vozovođa Baren ušao je u lokal.

— Putujemo, gospodo! Gde je mister Biger?

— Odmah dolazim, uzvratil debeli trgovac i isplati račun.

Rančer je uzeo flašu, izvukao zapušač i nakrenuo. Pošto je odbio dobar gutljaj dobacio je bocu Ralfu

Rodžersu. Nadzornik je spretno uhvati. Nije pio, samo je spustio nazad na šank.

Halton nije na to obraćao pažnju, imao je oči samo za Bigera. Priželjkivao je da vidi lice ovog debeljka kroz nekoliko sati.

Pošto je isplatio račun, trgovac je podigao obe ruke u vis, obraćajući se svima:

— Gospodo, bilo mi je zadovoljstvo da vas upoznam. Uskoro ću ponovo doći.

— To i ja pretpostavljam — rekao je rančer glasno da su svi mogli čuti.

Biger se okrete ponovo, obuzet onim neprijatnim osećanjem da mu pretila opasnost.

— Šta vi zapravo hoćete od mene? Ja s vama nisam imao nikakvih nesporazuma.

— To ne biste lako ni mogli.

Sada se čuvar zakona umešao i stao između njih.

— Krenite sada! — rekao je, uhvativši Bigera za mišicu. Gurao ga je prema vratima.

Rančer se smejao zlokobno i cinično.

— Želim vam srećan put! — doviknuo je za Bigerom.

Trgovac zastade i okrete se.

— Prokletstvo, šta vi zapravo hoćete od mene?

— Vi ste vraški nervozni, mister — rekao je Halton, udarivši šakom o šank. Opet je prsnuo u smeh. Uzevši flašu viskija sa šanka dodao je jedva uzdržavajući smeh: — Upravo sam vam pozeleo srećan put, ništa više.

Srećan put? Šta li je time hteo da kaže, pomisli Holidej a onda mu odjednom puče pred očima.

Voz!

Džoe Halton mora biti da nešto smeru u vezi sa transportom stoke. Ali šta? Na to pitanje postavljeno samom sebi Džordžijanac nije mogao da odgovori.

Biger je u međuvremenu napustio salun, odmahujući glavom. Većina gostiju krenula je za njim. Želeli su da vide voz kako odlazi. Halton i njegov nadzornik su takođe izašli na trem.

Šerif je odahnuo sa olakšanjem. Bio je srećan da nije došlo do kavg i puškaranja. Odvojio se od šanka i uputio prema Holidejevom stolu. Zastao je neodlučno.

Džordžijanac je gledao kroz prozor. Čuo je korake, ali nije imao nikakvog povoda da počne razgovor sa šerifom.

Rejn je trljao bradu, ne znajući kako da zapodene razgovor. Ipak, nešto ga je nagonilo da razgovara sa ovim čovekom.

— Nemojte toliko primiti k srcu. Mislim ono što sam vam malo pre rekao, Dok.

Holidej ništa nije uzvratio. I dalje je gledao kroz prozor.

U tom času zaorio se prodoran zvižduk lokomotive, praćen bučnim kloparanjem točkovā.

— Voz je krenuo — reče šerif, nadajući se da će ovog puta dobiti odgovor.

I dobio ga je.

— Da — uzvрати Džordžijanac lakonski.

Rejn je bio zadovoljan što je dobio ma kakav odgovor.

— Šta mislite o rančeru? — upitao je sada direktno.

— Šta vi hoćete, šerife? — najzad je izgovorio Holidej celu rečenicu, mada krajnje neljubazno.

Prokletstvo, pomisli čuvar zakona. Možda samo to da odeš iz ovog grada. To međutim, nije kazao glasno.

— Mislite li da je radi vas došao u Ostin?

— Pojma nemam.

— Pa vi ste taj koji mu je metkom izbio oružje iz ruke.

Džordžijanac se tiho nasmeja i sleže ramenima.

— Šta biste vi na mom mestu učinili?

Ja bih mu prosvirao metak među rebra, da mi slučajno ranije nije bio prijatelj. To je šerif pomislio, ali ne i izgovorio.

— On će hteti da vam se osveti, Dok. Možda je ipak bolje da napustite grad.

— Takav savet sam upravo ja vama hteo da dam.

Rejn pogleda kockara ne shvatajući.

— Kako to mislite?

— Ako se ne varam, još ove noći ćete imati pune ruke posla.

— Odakle vi to možete znati?

Džordžijanac ustade sa stolice. Bio je viši od šerifa za čitavu glavu.

— Ništa ne znam — rekao je i već zažalio što je uopšte bilo šta rekao. — Samo nešto naslućujem i sumnjam.

Šerif je postao nervozan.

— Šta sumnjate?

Holidej uze praznu čašu i pođe prema šanku. Rejn ga je pratio u stopu i stao uz njega. Tek pošto mu je krčmar napunio čašu i pošto je otpio gutljaj, odgovorio je čuvaru zakona:

— Mislim da transport stoke neće stići na cilj.

Ove reči pogodiše šerifa kao udarci groma. Bio je ispunjen najgorem slutnjom.

— Vi mislite da rančer ima nameru da voz... — Prekinuo je u pola rečenice i potrčao prema vratima. Vratio se za nekoliko sekundi i prišao kockaru.

— Ali oni su još uvek napolju. Halton i njegov nadzornik stoje kraj svojih konja.

— On i neće napuštati grad — zaključio Džordžijanac. — Na njegovom mestu ni ja ne bih.

Šerif se, u stvari, u sebi opirao da prihvati da je njegov nekadašnji prijatelj Halton postao običan razbojnik. Jednostavno nije mogao da prihvati da je nekada tako cenjen čovek postao lupež. Sve to je bilo protiv njegovog razuma i nekih kasnijih iskustava, ali ipak još uvek nije prihvatio istinu.

— Možda se varate. Bilo bi krajnje besmisleno za Haltona da pokuša da zaustavi voz.

— Biti u zabludi je ljudski — uzvрати Džordžijanac filozofski i nastavi da pijucka svoj brendi.

Rejn je bio krajnje neodlučan. Šta da čini? Da li da ode ili da ostane? Ako prihvati Džordžijančeve sumnje kao osnovane i napusti grad,

ovde se u međuvremenu svašta može dogoditi. Najzad, opasni Halton je bio tu.

Krčmar je pratio razgovor koji su Holidej i šerif vodili. Nagnuo se preko šanka, obraćajući se šerifu:

— Negde nešto nije u redu. Goto-vo da sam namirisao u vazduhu.

— I ja takođe! — uzviknu čuvar zakona. Morao je da viče da bi sebi dao oduška. Znao je da nešto nije u redu i najrađe bi sebi od muke čupao kosu. Ali, šta to nije u redu? Nikako nije mogao da poveže konce i dođe do nekog zaključka, iako je gorelo pod noktima.

Big Džoe Halton nikada ne bi bio tako lud da izvrši prepad na voz. A i kada bi to učinio, šta bi time postigao? Da ukrade stoku? Tako glupo ne bi postupio ni žutokljunac koji je odrastao u stočarskom kraju. Sva grla su nosila žig imanja sa kojeg potiču i probrana su iz krda.

— On nije razbojnik — mrmljao je šerif sebi u bradu. — On prosto to ne može biti.

— Šerife, vi ste izgleda u zablu-di. No, zaboravite da vam je ranije bio prijatelj.

Krčmar još nije mogao da zaboravi kako se rančer ponašao pre nekoliko dana.

— To je vrlo preporučljivo za njega — odjeknulo je s vrata.

Krčmar se naglo okrete, a lice mu promeni boju. Ispred samih vrata stajao je rančer Halton, gledao je u lokal preko krila i po svemu sudeći čuo bar poslednji deo razgovora.

Koliko je dugo tu stajao i koliko je od razgovora čuo? Na ovo pita-

nje niko od trojice nije umeo da odgovori, jer do tada nisu gledali u pravcu vrata.

Halton gurnu krila pomičnih vrata i stupi u lokal. Na licu mu je igrao širok osmeh.

— Prijatan, razgovor, mogao bih reći. Šta Dok Holidej misli o tome?

Džordžijanac je posmatrao rančera ispod oka. Smatrao je da je ovaj čovek, ispunjen mržnjom, spreman na sve. Ipak, nije reagovao na ovu primedbu.

Halton pride šanku i nasloni se na njega leđima, a onda dade krčmaru znak.

— Viski, ti, pogani psu!

Krčmar prinese oklevajući flašu i spusti je ispred Haltona. Odmah zatim se udaljio.

Rančer nabra obrve. Lice mu je bilo mračno, pretećeg izraza.

— Ti mi još malo pre nisi ponudio čašu. Da ovaj ovde nije možda nešto bolji od mene? — pokazujući na Holideja.

Šerif je molećivo, gotovo preklinjući gledao Džordžijanca.

Da možda Halton doista ne traži kavgu? U to je bilo teško poverovati. Mora da zna da ne bi uspeo ni da spusti ruku do kolta, a već bi bio izgubljen.

Međutim, rančer uopšte nije imao takvu nameru. Zadovoljavao se već i napregnutom atmosferom, koja je nastajala čim bi ušao u salun.

Vlasnik saluna mu je sa pristojnog rastojanja dodao čašu, a onda se brzo ponovo povukao do onog dela šanka gde mu se sačmarica nalazila na dohvat ruke.

Činilo se da vazduh u salunu već

SVAKE SUBOTE

VAJAT ERP

AVANTURE LEGENDARNOG ŠERIFA DIVLJEG
ZAPADA

miriše na barutni dim, iako nijedan metak nije bio ispaljen.

Rejn je znao da sada ni po koju cenu ne sme da ode.

To je uostalom znao i rančer. Zbog toga je i tobož izazivao Holi-deja na svađu, kako bi prikovao Rejna za lokal. Bilo mu je jasno da je u razgovoru sa trgovcem stokom otišao predaleko. Nije isključeno da je šerif počeo nešto da podozreva. Dakle, neophodno je zadržati ga tu dok sve ne prođe.

Big Džoe Halton izvadi sat iz džepa i podiže poklopac.

Bilo je šest sati i trideset minuta...

*
* *

Vold Biger je sedeo zadovoljan na otvorenim vratima jednog od vagona i sa uživanjem pušio svoju dugu, crnu cigaru. U prednjem delu vagona bilo je nekoliko grla vezano. Uplašene životinje gledale su svojim krupnim očima u drvene zidove vagona. Trgovac je gotovo potpuno zaboravio čudnu scenu i neobičan razgovor u salunu „Bufalo” u Ostinu. U mislima je računao koliko će dobit izvući iz ovog posla i kakvu cenu može da postigne za ovu stoku. I u lokomotivi je vladalo odlično raspoloženje. Biger je dvojicu železničara častio flašom viskija, pa su ova dvojica s vremenom na vreme otpila po koji gutljaj.

Teška mašina kotrljala se ravnomerno gvozdjenim tračnicama. Oblak crnog dima vio se iznad lokomotive i ubrzo u komadima otkidao nošen

vetrom. Iz daljine je moglo da izgleda da se nad nebom sakupljaju kišni oblaci.

Predeo je bio usamljen i pust. Tek negde bi se u daljini video u žutom pesku poneki džinovski kaktus.

— Moraš da trpaš Džim — doviknuo je Baren svom ložaču, pokazujući na vratanca.

Ložač je bio mlad čovek, zvao se Džim Volter i uprkos godinama, imao je preko stotinu kilograma. Mogao je da radi i vuče kao konj, pa je Baren bio veoma zadovoljan kada su mu dodelili ovog mladog čoveka.

Ložač otvori vratanca, ubaci nekoliko drvenih oblica i gurnu ih unutra. Jara, koja ga je iz kazana zapahnula, nije mu smetala. Navikao je na ovakvu toplotu. Pre nego što se zaposlio na železnici radio je kao ložač na parobrodu koji je plovio Misisipijem. Bio je to parobrod visok kao kuća, kakvih je bilo na desetine na velikoj reci. U ložionici ovog kolosa vladala je uvek paklena vrućina,

Pošto je ponovo zatvorio vrata kazana, vozovođa povuče ručicu nekoliko santimetara na dole. Mašina je odmah umanjila tempo.

Voz se približavao jednoj krivini. Pod normalnim okolnostima Baren ne bi zbog toga smanjivao paru, no pruga je bila postavljena tek pre nekoliko meseci, a vozovođa je imao veliko iskustvo. Naime, tek posle izvesnog vremena, a naročito posle kišnog perioda, pruga je dobijala svoj definitivni oblik, a do tada se uvek moglo računati sa svim neprijatnim iznenađenjima.

Lokomotiva još nije stigla do krivine kad Baren odjednom uzviknu: — Šta je to?

Sada i mladi Volter pogleda napred i oči mu se ukočiše od užasa.

Na sred pruge ležao je ogroman kamen, bolje rečeno kamena gromada. Kako li je samo dospela ovamo? Na daleko ni planine, ničeg, izuzev peska i poluosušenih kaktusa.

Baren okrete ručicu i pritisnu kočnice. Teško natovareni vagoni se svom žestinom sručiše na lokomotivu.

Goveda u vagonima počеше da muču.

Volt Biger je gotovo izleteo kroz otvorena vrata.

Vozovođa je grčevito držao ručku. Lice mu je bilo ukočeno. Da li će se voz blagovremeno zaustaviti? Kamena gromada je bila prevelika da bi mogla ostati između točkova.

Dešavalo bi se da tokom noći neko goveče zaluta na prugu, ali njega ukloniti s pruge nije bio problem. Široki gvozdeni branik na lokomotivi je taj posao bez problema mogao da obavi. Međutim, ovoliku kamenu gromadu gurnuti s pruge bilo je isključeno.

Mnoge misli su u nekoliko sekundi proletele vozovođi kroz glavu. Dva puta je do sada doživio napad na željeznicu i preživio. Jednom se to dogodilo gore u planinama. Čena Indijanci su išćupali šine. Srećom voz je bio pun ljudi, tako da su se crvenokošci spasili bekstvom.

Drugi napad vozovođa je doživio u Nebraski u blizini Ogalale. Bili

su to beli razbojnici, obavešteni da se radi o transportu zlata.

Šta li će se ovog puta dogoditi? Dva železničara su bila sama na lokomotivi i u celom vozu. Na trgovca stokom Baren uopšte nije računao.

Za sada još nikoga nije primetio na pruzi. Međutim, već po mestu gde je postavljen kamen moglo se pretpostaviti da je u pitanju napad, jer je mesto bilo vešto odabrano. Uostalom, Baren je bio gotovo sasvim siguran, jer kamen nije mogao pasti na prugu sa neba.

Voz se zaustavio uz zaglušujuću buku i klopavanje.

Četiri jarde ispred kamene gromade.

— Prokletstvo, ko je ovaj kamen ovde izgubio? — uzviknu Volter i već htjede da siđe s lokomotive.

— Ostani ovde čoveče! — naredi mu Baren, i dograbi svoju pušku. Ona mu je već godinama bila stalni pratilac na svim putovanjima.

Volter je odmahivao glavom ništa ne shvatajući.

— Ali, Baren, moramo da oslobodimo prugu.

— Sačekaj momče, stvar nije tako naivna.

Vozovođa je napregnuto buljio ispred lokomotive, ali još ništa nije mogao da otkrije.

Odjednom se začu nečiji glas s pruge.

— Šta sad to znači? Zašto ste zaustavili ovde na sred pruge, kad je prolaz slobodan? — Bio je to trgovac stokom.

— Čoveče, povucite se nazad u

svoj vagon — dovikivao mu je Baren.

Bilo je već prekasno.

Samo delić sekunde kasnije pucanj i krik odjeknuše istovremeno. Biger podiže ruke u vis kao davljenik, a onda se odmah sručio na zemlju.

Da je trgovac stokom ostao u svojm vagonu, vozovođa bi sada još mogao da spase goveda iz Ostina. Već je držao upravljačku ručicu u ruci i hteo da krene unazad. Možda bi mu bilo uspelo da umakne razbojnicima.

Sada je međutim ustreljeni ležao na pruzi.

Baren je izvukao kolt, a ložać već držao pušku spremnu u ruci. Držao ju je za ovakve slučajeve nedaleko od kazana. Zgrčili su se i pogledom pretraživali okolinu. Od razbojnika ni traga ni glasa.

— Prokletstvo. Ovo nikako ne mogu da razumem! — siktao je Volter. — Prvo nas zaustavljaju, a onda se niko ne pojavljuje.

Baren je posmatrao žmirkajući zalazeće sunce.

— Možda čekaju da se spusti mrak.

— Ako mi pre toga uspemo da uhvatimo maglu, gazda?

Vozovođa zabaci kapu na potiljak gurajući je drškom revolvera.

— Cenim da smo s tim zaikasnili. Trebalo je to odmah učiniti. Ako sad poteramo ovog gvozdenog konja, razbojnici će se odmah pojaviti. Sigurno su se pritajili iza žbunja kraj pruge.

Železničar je bio u pravu. Tri čoveka su se pritajila i vrebala na

jednoj strani pruge, a trojica na drugoj. Pet kaubojja sa Halton ranča i revolveraš Mareb!

Kamen su kolima dovukli sa jednog od rančeva u planinama. Konje i kola su ostavili nedaleko pruge u jednoj udoljici.

Revolveraš je vodio razbojnike koji su sebe nazivali goničima stoke. Mareb je pucao na debelog Bigera.

— Sad smo ih prikovali — siktao je plaćeni revolveraš pakosno se smeškajući. Pored njega u žbunju je ležao Webster, krivonogi Teksašanin. Bio je rođeni lupež. Crni prevez pokrivao mu je praznu levu očnu duplju, što je još više potenciralo neprijatan izraz njegovog razbojničkog lica.

— Ostaviće ubijenog da leži i odmagliti bez njega — upozorio je revolveraša.

— Oni to neće učiniti, jer ono debelo bure nije mrtvo. Ako to ipak pokušaju i krenu da hvataju maglu, odmah skaćemo.

Revolverašu je bilo jasno da svoj prljavi posao neće moći da obave bez teškoća.

— Kada treba da napadnemo? — pitao je Teksašanin.

Mareb se okrete i pogleda u pravcu zapada.

— Čekaćemo dok se spusti mrak. Najviše pola sata.

Za dvojicu ljudi na lokomotivi tih pola sata izgledalo je kao večnost. Baren je bio mirniji, ali je zato Volter drhtao od uzbuđenja, jer do sada još nikada nije doživio napad. Ne bi se moglo reći da ga je obuzeo strah. Za njega je strah bio nepoznat pojam, ali ga je uzbuđiva-

lo što ne može da vidi nijednog od razbojnika.

— Prokleta banda! — psovao je ložac. — Verovatno očekuju da napustimo lokomotivu.

— Na to će morati dugo da čekaju — uzvratila Baren oštro.

U kazanu je vrila voda. Lokomotiva je bila zagrejana za vožnju, a pritisak pare udarao je na ventil. Odjednom uz prodoran zvižduk izbi beli oblak pare. Ventil je popustio i kazan se oslobodio prekomernog pritiska.

Oba železničara su znala taj zvuk. Baren ga je već nekoliko minuta očekivao.

Razbojnici se trgoše i podigoše oružje. Brzo su se umirili pošto su se utvrdili šta se s lokomotivom zbiva.

Volta Bigera je šištanje probudilo iz duboke nesvestice. Otvorio je oči i ugledao nad sobom tamne obrise lokomotive i oblak bele pare. U prvom trenutku nije znao gde se nalazi. Šestim čulom osećao je da se ovde na pruži zbiva nešto užasno i gotovo premro od straha.

Debeli trgovac je hteo da ustane, ali ga je prodoran bol u grudima odmah bacio nazad na zemlju.

— Šta se dogodilo? Pokušao je da sredi misli. No, onda je čuo mukanje goveda. Tek tada mu se razbistrilo u glavi: znao je šta se zbiva i gde se nalazi. Bojažljivo je opipavao rukom bolno mesto na grudima i osetio kako mu je košulja natopljena toplom, lepljivom tekućinom.

— Umirem — stenjavao je i jadikovao. Biger nije hteo da umre ni

u kom slučaju. Bar ne još sada. Imao je nameru da se uskoro povuče iz poslova negde daleko na istok, gde se ne oseća miris goveda i gde nema kaubojja koji jedan drugom buše glave mecima. Da bi to postigao i tako proveo starost, probijao se pune tri decenije kroz život koristeći svoju urođenu žilavost i lukavstvo. A sada, treba svemu da dođe kraj? Ne, to se ne sme dogoditi. U Bigeru se sve bunilo protiv tog užasnog saznanja.

Šta da čini?

Nije bio u položaju ni u mogućnosti da se uspravi, pa prema tome ni da sam sebi previje ranu. Pokušao je da se još jednom uspravi bar u sedeći položaj.

Uzaludno. Ostao je da leži na zemlji kao da su ga prikovali kolcem.

Gde li su ona dvojica železničara? Da nisu možda mrtvi? Sigurnosni ventil se ponovo spustio i sve se iznenada utišalo kao što je i počelo. Nastala je duboka tišina od koje su Bigera gotovo bolele uši.

Sunce je na svojoj putanji stiglo do zapadnog horizonta. Kao džinovska usijana kugla dodirnulo je zemlju, a onda kao da je utonulo u nju.

Volt Biger je posmatrao dugačke senke vagona i užasnu se pri pomisli da sada nastupa noć.

Beskrajno očajanje ispunilo je teškog ranjenog čoveka. Ko da ga nađe u ovakvom mraku ako su dvojica železničara mrtva.

Tek tada mu je dospelo do svesti da su na njega pucali. Gde su ti napadači i zbog čega su zaustavili voz?

Od njega nemaju šta da uzmu. Sav njegov gotov novac ostao je u gradu, goveda su još uvek u vagonima. Čuo je njihovo mukanje i udaranje telima o drvene zidove.

Odjednom je čuo laki šum. Najverovatnije je dolazio iz lokomotive.

U njemu je zasvetlela iskra nade, gotovo mu naterala suze u oči.

— Hej, ima li tamo još nekoga? — vikao je. Mislio je zapravo da viče i učinio takav napor, međutim preko usana mu je prešlo jedva čujno mrmljanje.

Ipak su ga Baren i Volter razaznali.

— Još je živ — došapnu vozovođa ložaču.

— Dobro je da nismo pošli unazad.

— Ali kako misliš da ovog teškog čoveka donesemo u lokomotivu.

Bilo je to vrlo mudro pitanje. Sada napuštati lokomotivu bilo je ravno samoubistvu.

— U ovom trenutku mu ne možemo pomoći. Moramo da sačekamo i vidimo šta momci smeraju.

Baren proturi glavu kroz otvor vrata obraćajući se Bigeru:

— Ostanite da ležite, jeste li me razumeli?

Trgovac stokom je razumeo. Upornošću i tvrdoglavošću ranjenika i bolesnika ovaj predlog nije hteo da prihvati. Sada, pošto je znao da su dvojica železničara živa, u njemu kao da se rodila nova snaga. Uspeo je čak da govori glasnije.

— Ne pomišljam na to da ovde ostanem i ležim. Podignite me u lokomotivu inače ću iskrvariti.

Baren obrisa rukavom znoj sa čela. U lokomotivi je vladala pritiskujuća žega. Obojici je gotovo zastajao dah. S mukom su disali. Dok je voz bio u pokretu temperatura je bila podnošljiva zbog vetra, ali ako ostanu duže u mestu, pretvoriće se u pečenice.

Ma koliko je Baren želeo svim srcem da pomogne ranjeniku, to je bilo nemoguće. Prokockao bi poslednju šansu da spase sebe, svog ložača pa i trgovca.

Bilo je pitanje ima li još uopšte ma kakvu šansu? Svakako neki zalutali usamljeni razbojnik nije ovde sam zaustavio voz. To se već moglo zaključiti po ogromnoj steni na šinama. Trebalo je nekoliko snažnih ruku da toliku stenu dokotrljaju. Jedan čovek to ne bi mogao.

Ako bi ih bilo puno, morali bi da se predaju, ako bi im se za to još pružila prilika.

— Šta je? — jadicovao je trgovac. — Hoćete li konačno doći?

— Sačekajte još trenutak, onda...

Vozovođa Baren nije uspeo da završi rečenicu.

*
* *

Dok Holidej je napustio salun „Bufaio”. Zbog čega da dalje gleda to neprijatno lice rančera-fanatika? Kada je prošao kroz krila pomičnih vrata imao je osećaj da je neko iza njegovih leđa odahnulo sa olakšanjem.

Džordžijanac se nije prevario. Bio je to čuvar zakona, koji je nesvesno bučno odahnulo.

Ulica se već kupala u blagom polumraku, jer je sunce zašlo. Na suprotnoj strani nadzornik Rodžers je sedeo na prečki za vezivanje konja. Izraz lica mu je bio preteći dok je Džordžijanac prolazio pored njega, ali ništa nije rekao. Ipak, Rodžers nije bilo čovek kojeg je trebalo podcenjivati. Imao je rušilačku prirodu i za života jedva da je bilo šta drugo naučio izuzev da ubija. Bio je surov kao razdražena životinja, ali istovremeno i dovoljno mudar da bira protivnike.

Sada je, na primer, uvideo da rančer srlja u sopstvenu propast. Isto tako spoznao je da on, Rodžers, nije dorastao ovom Doku Holideju. Zbog toga se držao po strani. Šta ga se uostalom tiče ovaj stranac? Po njemu, mogla ga je železnička kompanija hiljadu puta ovamo poslati. To nije njegova stvar. Od samog početka bio je protiv ove besmislene akcije, kojom je rančer i sebe i sve svoje ljude vodio prema vešalima.

Za pljačku banaka, napade na poštanske kočije i „poslove koji se isplate” Rodžersa je bilo lako pridobiti. No, u ovom slučaju smisla nije bilo. Nadzornik, naravno, ništa nije znao o bolesnoj mržnji koja je rovašila kao otrovni crv po rančervom mozgu.

Rodžers je gledao za Džordžijancem i primetio kako je u gornjem delu ulice zamakao u konjušnicu. Zviznuo je značajno kroz zube, ali je ostao da sedi i čeka.

Pet minuta kasnije Holidej se ponovo pojavio na ulici vodeći konja. Vinuo se u sedlo i ne okrenuvši se

ni jednom odjahao prema zapadu, u pravcu u kojem se nalazio Haltonov ranč. Tek kada je nestao na vidiku, nadzornik kliznu sa prečke i pređe ulicu.

*
*
*

Rančer Halton je već bio prilično pripit. Stajao je sam za šankom. Šerif je za to vreme sedeo namrštena lica za stolom kraj prozora, podsećajući na psa čuvara.

Nekoliko kockarskih stolova je bilo zaposednuto. Krčmar je kisela lica stajao za šankom i s vremena na vreme prestrelio rančera gnevno. Očekivao je da će ovog dana napraviti dobre poslove. Siromašni rančeri su zahvaljujući prodaji goveda napunili džepove dolarima. Do tada je bio običaj da jedan deo novca ostave u krčmi.

Ovog puta je bilo drukčije. Krčmar je tačno znao šta je uzrok. Vratili su se svojim kućama, jer je Big Džoe Halton bio u gradu. Strahovali su od rančera, naročito onakvog kakav je postao poslednjih godina.

Istina, nikom od njih još nije bilo jasno šta im se može dogoditi.

Novac im je bio u džepovima, a stoka je putovala prema obali. Međutim, strah je ostao. Nešto je lebdelo u vazduhu, teško i preteće, kao jara prethodnog dana. Bila je to bezimena opasnost koja se uvlačila u kuće, trgovine i krčme. Što se mrak više spuštao, pritisak je bivao veći, pa su se građani povlačili sa tremova i pločnika u svoje kuće.

Kada je Ralf Rodžers ušao u sa-

lun, šerif podiže glavu i pogleda ga gnevno. Ubrzo zatim ponovo je spustio kapke. Ovog čoveka je mrzeo kao nikog do sada, jer je bio uveren da je Rodžers običan razbojnik.

Nadzornik priđe šanku i stade pored svog gazde.

Čuvar zakona bi žrtvovao mnogo štošta da bi mogao da prati njihov razgovor.

Halton pogleda svog nadzornika staklastim očima. Obrisao je viski sa usana i procedio gotovo režeći:

— Treba da ostaneš napolju.

— Imam nešto da vam saopštim.

— Za to ima vremena.

— Nema vremena, ali molim, govorite tiše.

— Šta se dogodilo? — upita Halton nešto prigušenijim glasom.

— Dok Holidej je napustio grad.

Džoe Halton prsnu u smeh.

— I zbog toga treba da govorim tiše? — vikao je rančer. — Neka ide do đavola!

Tek trenutak kasnije setio se naloga koji je dao Marebu.

— Kuda je odjahao? — upitao je žustro.

Sada su govorili šapatom.

— Na zapad.

Halton za trenutak sklopi oči. Posle velike količine alkohola koji je uneo u sebe, mozak mu baš nije radio precizno.

— Na zapad? Pa tamo je moj ranč.

Nadzornik klimnu glavom.

— U tome i jeste stvar, gazda. Zbog toga sam i došao. Voleo bih da znam šta on tamo hoće.

Džoe Halton kao da se otreznilo. Da je Dok Holidej otišao prema ju-

gu, sledeći put železničke pruge to bi ga zabrinulo, ali na drugi način, a možda bi u tom slučaju naleteo na njegove ljude i oni ga likvidirali.

Međutim, do sto đavola, šta traži na zapadu?

Rančer pogleda kroz prozor. Napolju se već mrak spustio, a izlazak meseca se je očekivao tek za pola sata.

— Da jašim za njim? — upitao je nadzornik i odmah se zbog tog predloga pokajao.

— Samo trenutak — zadrža ga Halton i počeo da razmišlja. Najednom kao da se nečeg vrlo pametnog setio. Razvukao je usta i došapnuo svom nadzorniku: — Ol rajt, jaši za njim i ako možeš ne ispuštaj ga iz vida. No, nipošto ne zapodevaj kavgu s njim.

— Zbog čega onda uopšte da jašim za njim? — hrabro upita nadzornik, iako je iz iskustva znao da na takva pitanja Halton odgovara udarcima pesnica.

Ovaj put nije bilo udaraca. Rančer je bio u mislima veoma daleko. Posmatrao je Nanka Rejna, znajući zbog čega on ovde sve vreme sedi. Strahovao je, naime, da će doći do okršaja između njega i Holideja. Sada je Holidej otišao i opasnost je prošla. Šta ako šerifu padne na pamet da malo krene duž pruge? To je teško bilo pretpostaviti, ali ipak, nije bilo isključeno. U međuvremenu se rančer dozvao u pamet i znao da je tog prepodneva suviše govorio, jer nije uspeo da se savlada. Sada je tu grešku trebalo ispraviti.

— Hajde, Rodžers, vini se u sedlo

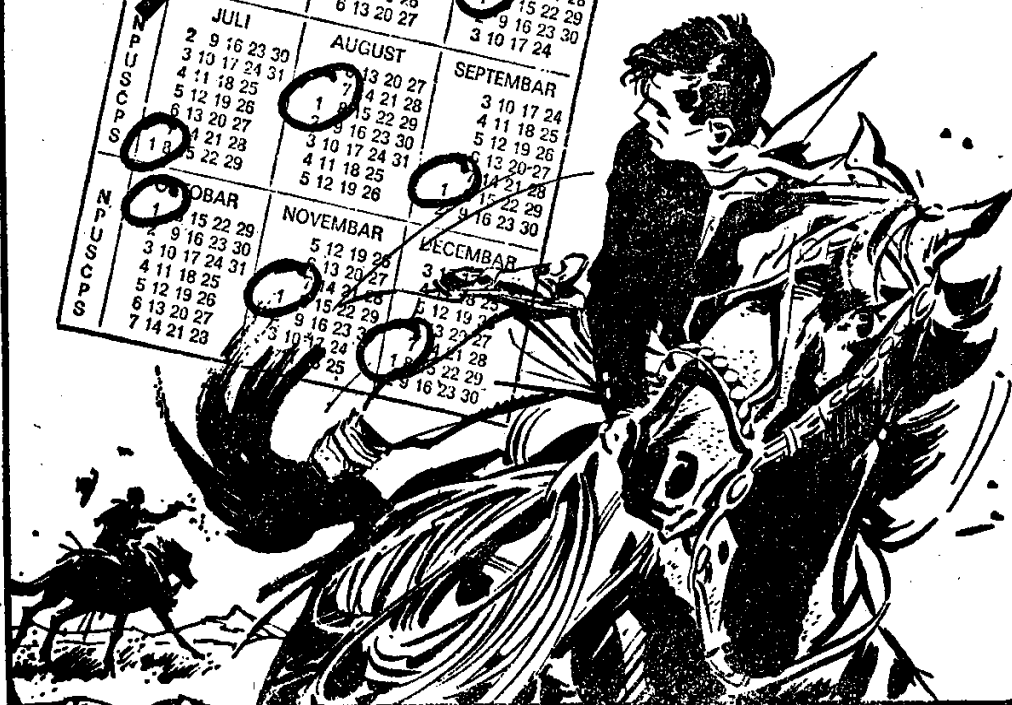
SVAKOG 1. U MESECU CRTANI ROMANI

BEST-SELLER

1972

JANUAR	FEBRUAR	MART
1 5 12 19 26 2 6 13 20 27 3 7 14 21 28 4 8 15 22 29	1 7 14 21 28 2 8 15 22 29 3 9 16 23 4 10 17 24 5 11 18 25 6 12 19 26	1 5 12 19 26 2 6 13 20 27 3 7 14 21 28 4 8 15 22 29 5 9 16 23 30 6 10 17 24 31
APRIL	MAY	JUNI
1 23 30 2 24 3 25 4 26 5 27 6 28 7 29 8 30	1 14 21 28 2 15 22 29 3 9 16 23 30 4 10 17 24 31 5 11 18 25 6 12 19 26 7 13 20 27	1 4 11 18 25 2 5 12 19 26 3 6 13 20 27 4 7 14 21 28 5 8 15 22 29 6 9 16 23 30 7 10 17 24
JULI	AUGUST	SEPTEMBAR
1 2 9 16 23 30 2 3 10 17 24 31 3 4 11 18 25 4 5 12 19 26 5 6 13 20 27 6 7 14 21 28 7 8 15 22 29	1 13 20 27 2 14 21 28 3 15 22 29 4 16 23 30 5 17 24 31 6 18 25 7 19 26	1 3 10 17 24 2 4 11 18 25 3 5 12 19 26 4 6 13 20 27 5 7 14 21 28 6 8 15 22 29 7 9 16 23 30
OCTOBAR	NOVEMBAR	DECEMBAR
1 1 15 22 29 2 2 16 23 30 3 3 17 24 31 4 4 18 25 5 5 19 26 6 6 20 27 7 7 21 28	1 5 12 19 26 2 6 13 20 27 3 7 14 21 28 4 8 15 22 29 5 9 16 23 30 6 10 17 24 7 11 18 25	1 3 10 17 24 2 4 11 18 25 3 5 12 19 26 4 6 13 20 27 5 7 14 21 28 6 8 15 22 29 7 9 16 23 30

REPUBLIKA

i gubil — rekao je glasno. — Znaš sada šta ti valja činiti.

Nadzornik otvori usta da nešto kaže, ali ga rančer sprečio oštro odmahnuvši rukom.

— Gubi se, rekao sam, inače ćeš stići prekasno!

Ralf Rodžers je sada definitivno posumnjao u Haltonov zdrav razum, ali ništa nije kazao. Odmahujući glavom okrenuo se i napustio salun.

Čuvar zakona u Ostinu naleteo je na ovaj manevar. Ujeo se za usne, podigao čašu i iskapio je na dušak.

Halton se namerno okrenuo licem prema šanku, pretvarajući se da ga ne zanima šta se iza njegovih leđa događa. U stvari, napregnuto je pratio svaki šum.

Rejn još nije ustao od stola. Dakle, bio je neodlučan? Lupao je glavu gde se Dok Holidej nalazi i kuda je to nadzornik trebalo da odjaši.

Šerif je odlučio da prati Rodžersa.

Rančer je sada čuo škripu stolica i odsečne korake Nanka Rejna. Dobro je poznavao Rejnov korak. Nekada davno, kada bi uveče na verandi pili viski, šerif je nervozno šetao na isti način gore-dole.

Ranije, dok su bili prijatelji, Haltonu se dopao ovaj odlučan, muževan bat koraka, a sada ga je mrzeo.

Pošto je šerif izašao iz saluna, Halton se kikotao sebi u bradu. Krčmar je to video, posmatrajući ga krajičkom oka.

Šta li ovaj đavo ima na umu? — mislio je. Sigurno ništa dobro, jer za to Big Džoe Halton više nije sposo-

ban.

Izašavši na ulicu, šerif je čuo topot kopita. Nadzornik rančera jahao je prema zapadu, verovatno na ranč. Rejn uopšte nije lupao glavu time zbog čega Rodžers ide na ranč. Prešao je hitrim koracima ulicu i ušao u konjušnicu.

Jedan od momaka upravo je pojiо konje. Kada je ugledao čuvara zakona, spustio je kofu na zemlju.

— Hoćete li svog konja, šerife? — upitao je uslužno.

— Da, ali prvo nešto da te pitam. Je li Dok Holidej uzeo svog konja?

Momak potvrdi.

— Pre desetak minuta, šerife.

— Brzo mog konja!

Nank Rejn žurno osedla riđana, izvede ga na ulicu i u jednom skoku se nađe u sedlu.

Rančerovo lukavstvo se pokazalo uspešnim. Tako je bar Halton mislio. U svojoj računici zaboravio je da dobro proceni jednu brojku: Doka Holideja!

Džordžijanac je iza šerifove kancelarije na kraju glavne ulice sišao iz sedla. Poveo je konja iza kuće i čekao.

Nije čekao uzalud. Već posle nekoliko minuta prepoznao je pri svetlosti koja je dopirala iz saluna „Buffalo” nadzornika Rodžersa. Ovaj je žurno odvezivao svog konja sa prečke i vinuo se u sedlo.

Krenuo je na zapad!

Džordžijanac je i dalje čekao. Sve što je u glavi smislio sve kombinacije, nije se još uklopilo. No, uklopit će se u to je bio siguran.

Vrata saluna su se i po drugi put otvorila. Bio je to šerif. Zastao je za trenutak na tremu, a onda trčeći otišao u konjušnicu da bi se odmah zatim pojavio na glavnoj ulici vodeći konja.

‘I on je jahao prema zapadu. Prošao je mimo Holideja. Zamalo ga Džordžijanac nije pozvao. Odustao je u poslednjem trenutku i sačekao da topot kopita u daljini umukne.

— Hajde, Migo — šapnuo je svom vernom ždrepcu. — Idemo da malo pregledamo okolinu.

Rasna životinja tiho zarza. Već nekoliko dana stajala je u štali i nestrpljivo očekivala priliku da malo protrči.

Uostalom, to je i bio razlog što je Holidej izveo svog konja iz konjušnice. Bolje rečeno, jedan od razloga. Imao je još neke namere, odlučivši se na ovu noćnu šetnju.

Holidej nije zaboravio razgovor koji su vodili trgovac i Halton. Upravo ga je taj razgovor gonio da krene prema železničkoj pruzi koja vezuje Ostin sa obalom. U širokom luku je obišao grad i izbio na prugu.

Veliki žuti mesec kao da je izronio iz teksaškog peska. Pri njegovoj blagoj svetlosti džinovski kaktusi su delovali kao fantastična bića s nekog drugog sveta.

*
* *

Prava kiša metaka zasipala je gvozdenu lokomotivu. Meci su zviždali odbijajući se o tvrdi metal i hrleći prema noćnom nebu. Neki od njih udarali su u točkove ili probijali ne baš debele zidove vagona.

Baren i njegov ložač ležali su pljoštimice na dnu lokomotive. Još uvek nisu bili izloženi neposrednoj opasnosti, jer su ih debeli gvozdeni zidovi štitili od metaka.

Ali koliko će ih još štititi?

Baren je znao da su ovu igru izgubili još pre nego što je počela. Razbojnika je bilo previše i tu se ništa nije dalo učiniti.

Da su nekom srećom, umesto goveda, u vagonima bili putnici, sve bi verovatno uzelo drugi obrt. Ovak, ostale su samo još dve mogućnosti: ili da se predaju, ili da se brane dok ne ispale i poslednji metak.

— Lezi preko kod izlaza — vikao je vozovođa — i pucaj na sve što se kreće.

Volter je poslušao. No, ma koliko naprezao oči, ništa nije mogao da primeti. Jedino je video sevanje iz cevi oružja i to mu je služilo kao meta.

Revolveraš Mareb je bio veoma proračunat i sve je predvideo. Naredio je kaubojima da čim ispale metak odmah menjaju mesto. Na taj način su bili zaštićeni, a osim toga, kod železničara je stvoren utisak, da je umesto šest lupeža voz napalo mnogo više.

Trgovac Biger je drhtao smrtno uplašen i bez prestanka jadikovao.

— Ovo je kraj — mrmljao je sebi

u bradu i nesvesno se svaki čas krs-
tio.

Vozovođa je ostao miran. U jed-
nom predahu došapnuo je svom lo-
žaču:

— Štedi municiju, Džim.

— Sačuvaću jedan metak za sebe.
Odavde izlaska nema.

— Ne govori besmislice, čoveče.
Znam ja te razbojнике. To nisu In-
dijanci. Do nas im uopšte nije sta-
lo.

Volter se gorko osmehnu.

— Zbog čega nas onda obasipaju
kao ludaci usijanim olovom?

— Treba sačekati — mrmljao je
Baren, ne mogavši da dà odgovor
na takvo pitanje. Želeo je da sačeka
priliku da sa razbojnicima prego-
vara.

Izgledalo je kao da razbojници tak-
vu nameru uopšte nemaju. Ponovo
su zasuli lokomotivu kišom metaka.
Jedan od manometara se razbio u
komade, a staklo zasulo dvojicu že-
lezničara. Tanak stub šišćeće pare
poče da izlazi iz uništenog uređaja.

— Prokletstvo, još i to — psovao
je Baren. — Ako ovako budu nasta-
vili, ova sandučara neće moći da
prevali ni pet milja.

Napolju se opet sve utišalo. Ma-
reb i njegovi ljudi morali su da pu-
ne oružje.

Vozovođa je iskoristio ovu prili-
ku.

— Hej, ljudil — vikao je u noć.
— Šta hoćete od nas? Mi imamo sa-
mo goveda u vagonima i po nekoliko
centi u džepovima.

Odgovora nije bilo.

Kauboj Vebster munu revolveraša
u bok.

— Šta ćemo sada činiti?

Mareb je napunio magacin svog
revolvera još uvek neodlučan. Ran-
čer mu je ostavio odrešene ruke.
Ipak, pretpostavljao je da je Halton
priželjkivao da oba železničara bu-
du likvidirana.

Njemu, revolverašu, ljudski život
ništa nije značio. No, nikad se ne
zna na šta ovo može da iziđe. Ubi-
stvo je u svakom slučaju ubistvo, i
zato svaki sud dosuđuje kao kaznu
— konopac!

Ti minuti u kojima je plaćeni
ubica Mareb razmišljao, predstavlja-
li su odlučujuće trenutke za dvojicu
železničara.

Baren kao da je to osetio.

— Recite šta hoćete od nas, mi
ćemo se predati. Šta imate od toga
ako nas poubijate? Mi vas ne poz-
najemo niti vas u ovom mraku mo-
žemo videti.

Kauboj Vebster je u sebi pomislio
da je železničar u pravu.

— Da li je gazda rekao šta da či-
nimo sa ovom dvojicom? — pitao je
revolveraša.

— Ne, nije.

Teksašanin je neko vreme razmiš-
ljao, a onda jedva razumljivo pro-
mrsio:

— Tako uvek čini. Šalje nas u va-
tru, i ako jednog dana pođe naopa-
ko, visi ćemo.

Ove reči nisu ostale bez dejstva.
Mareb se setio one noći provedene
u zatvoru u Ostinu. Bio je uveren
da bi ga Halton likvidirao bez okle-
vanja da nije bilo priče o tobožnjem
pismu.

— U redu, razgovaraćemo s nji-
ma. — Približio se pruži i upitao

glasno. — Ima vas trojica, zar ne?

Baren i ložač odahnuše s olakšanjem. Istina, još uvek nisu bili uvereni da je opasnost prošla, ali ipak je nešto značilo što su razbojnici spremni da sa njima razgovaraju.

— Da — uzvratilo je Baren u noć.
— Jedan je teško ranjen.

— Znam — objasni Mareb hladno. — Ja sam pucao na njega.

Vozovođa zaškrguta zubima. Kako samo taj prokleti razbojnik s ponosom govori o svom nedelu! Čuvao se, međutim, da bilo šta u tom smislu primeti.

— Koliko oružja imate? — pitao je revolveraš dalje.

— Jednu pušku i jedan kolt — uzvratilo je Baren iskreno.

Nije imalo nikakve svrhe obmanjivati razbojнике. Osim toga, to bi moglo imati i kobne posledice.

— Ako to nije tačno, gotovi ste! — uzviknu Mareb potvrđivši Barenova strahovanja.

— Tačno je, kad vam kažem.

— Bacite oružje iz lokomotive. Jedan od nas će doći da ga uzme.

— Šta će biti s nama?

— Videćete.

Volter došapnu svom šefu:

— Ne smemo na ovo pristati. Poubijaće nas kao zečeve.

— Moramo rizikovati, čoveče!

— Ali, gazda, ja vas ne poznajem kao takvog.

— A ti, momče, izgleda još ne poznaješ ovaj kraj. Na Misisipiju je drugačije. Ovde vladaju surovi običaji.

Volter onsova.

— U redu, vi najbolje znate.

Umesto da bilo šta kažu, Baren baci svoj kolt pored pruge. Ložač je oklevao, pa mu Baren naredi:

— Bacaj već jednom!

Istog časa puška polete prema žbunju. Snažni ložač je u svom nemoćnom gnevju bacio tako daleko da zamalo nije pogodila revolveraša u glavu.

— Hej, jeste li poludeli? — vikao je Mareb besno. — Platićete mi za tu glupu šalu.

— Budalo jedna! — grdio je vozovođa ložača. — Ovo nas može skupo stajati.

Volter je ćutao. Uvideo je da je pogrešio, ali je još uvek kiptao od nemoćnog gneva.

Revolveraš je sa svojim ljudima oprezno prišao lokomotivi. Svi su držali oružje na gotovs.

U međuvremenu je mesec izišao. Njegova žučkasta svetlost prelamala se na mesinganim delovima lokomotive.

Mesec, mirni pratilac noći bio je svedok ove jezive scene.

Mareb naredi svojim ljudima:

— Dvojica treba da se popnu s jedne, a dvojica s druge strane. Pucajte na železničare, ako samo učine jedan pokret.

Dvojica železničara su bila sigurni da razbojnici neće oklevati da ih poubijaju. Zbog toga su stajali ukočeni, podignutih ruku.

Razbojnici su se popeli na lokomotivu. Jedan je držao železničare u šahu pred uperenom cevi revolvera, a drugi ih pretresao tražeći oružje. Naravno, iskoristili su priliku da oduzmu Barenu i Volteru novčanike.

— Nemaju više oružja — doviknu razbojnik.

— Onda ih vežite, ali brzo, nemamo vremena!

Vozovođa i ložać su bili tako vezani da nisu mogli da maknu ni malim prstom. Posle toga su ih smestili, ne baš nežno, na veliki drveni deo tendera.

Vebster je stajao s druge strane lokomotive kraj ranjenog trgovca. Brižljivo mu je ispraznio sve džepove.

— Šta da učinim sa ranjenikom? — pitao je Mareba.

— Baci ga na lokomotivu i veži. Vebster se nasmeja.

— Kao da je to tako jednostavno. Momak ima bar sto pedeset kila.

Svi su se smejali i istovremeno pritekli u pomoć. Biger je ubačen u lokomotivu kao džak brašna. Vrištao je od bola, a onda pao u duboku nesvest. Njemu su razbojnici vezali ruke na leđa i ostavili ga.

— Gotovo — javio je Vebster silazeći.

— Onda brzo uzmite dinamit.

Čuvši ovu reč, Baren podiže glavu.

— Šta li ti lupeži smeraju s dinamitom, promrmljao je.

Volter je takođe, čuo naređenje i negodovao.

— Trebalo je da zadržimo oružje. Sada će ceo voz dići u vazduh.

— Ne verujem. Da su imali nameru da nas poubijaju, mogli su to čim su nam oduzeli oružje.

Iako je to bilo logično, ložać nika-ko nije verovao.

— Ako stave dinamit u lokomotivu, za dva minuta ćemo biti ugljenisana pečenica.

Baren više nije imao prilike da nešto kaže. Snažna detonacija narušila je tišinu noći.

Goveda su u paničnom strahu počela da muču.

Još jedna detonacija odjeknu.

Razbojnici su otvorili vrata vagona i goveda su izbezumljeno iskakala iz vagona da se spasu. Mnoga grla su pri skoku polomila noge i ostala da leže. Oni, kojima je uspelo da se dokopaju čvrstog tla bežala su u izbezumljenom strahu na sve strane. Nekoliko grla je još prilikom eksplozije bilo ranjeno u vagonima. Bežeći bezglavno, životinje su se i međusobno povređivale. Svakom čestitom čoveku Divljeg zapada bi, videći ovaj prizor obasjan mesečinom, srce zaigralo u grudima od gneva i užasavanja. Uostalom, od tih goveda su svi oni živeli neposredno ili posredno. Goveda su bila bogatstvo ove zemlje pa i više od toga, bila su potreba Divljeg zapada. Uostalom, samo se tako može objasniti da je zakon prema kradljivcima stoke bio krajnje strog.

Kako, međutim, kazniti ove hijene u preriji? Nisu ukrali ni jedno grlo da bi ga prodali, niti da bi uto-lili glad. Jednostavno su uništili čitavo jedno krdo.

Bigera je detonacija osvestila. U početku nije dao glasa od sebe, samo je užasnut slušao mukanje svojih goveda. Jednostavno, nije hteo da poveruje, da prihvati, ono što se pozadi u vagonima dešavalo. Ovo

SVAKOG 1. U MESECU CRTANI ROMANI

BESTSELLER

1972

JANUAR	FEBRUAR	MART
C P S 5 12 19 25 6 13 20 27 7 14 21 29 10 16 22 29	1 7 14 21 28 2 8 15 22 29 3 10 17 24 4 11 18 25 5 12 19 26	5 12 19 26 6 13 20 27 7 14 21 28 1 8 15 22 29 2 9 16 23 30 3 10 17 24 31 4 11 18 25
APRIL	MAY	JUNI
N P 1 7 14 21 28 2 8 15 22 29 3 10 17 24 31 4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27	1 7 14 21 28 2 8 15 22 29 3 10 17 24 31 4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27	4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27 1 8 15 22 29 2 9 16 23 30 3 10 17 24
JULI	AUGUST	SEPTEMBAR
R P U S C P S 2 9 16 23 30 3 10 17 24 31 4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27 1 7 14 21 28 2 8 15 22 29	1 7 14 21 28 2 8 15 22 29 3 10 17 24 31 4 11 18 25 5 12 19 26	3 10 17 24 4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27 1 7 14 21 28 2 8 15 22 29 3 9 16 23 30
OCTOBAR	NOVEMBAR	DECEMBAR
N P U S C P S 1 7 14 21 28 2 8 15 22 29 3 10 17 24 31 4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27 7 14 21 28	5 12 19 26 6 13 20 27 1 7 14 21 28 2 8 15 22 29 3 9 16 23 30 4 11 18 25	3 10 17 24 4 11 18 25 5 12 19 26 6 13 20 27 1 7 14 21 28 2 8 15 22 29 3 9 16 23 30

samozavaravanje mu nije uspelo zbog zaglušujućeg mukanja.

Počeo je da viče kao ludak.

— Ostavite moja goveda! Ona vam ništa nisu učinila.

Bol ga je brzo savladao, tako da je još samo mogao da jeca i šapuće kao malo dete.

Baren i Volter su ćutali. Sve vreme su lupali glavu šta ovo sve može da znači. Jasno je da nisu u pitanju kradljivci stoke. Isključeno čak! Tako lud ne može niko biti da goveda isteruje dinamitom iz vagona i to baš ovde na krivini, gde je nasip kraj pruge tako strm.

Najzad je detonacija umukla. Uskoro zatim i topot kopita goveda u bektsvu. Čulo se samo još mukanje i ječanje povređenih i ranjenih životinja.

Volter se naže prema mašinovođi.

— Shvatate li vi ovo?

Baren umorno odmahnu glavom.

— Ne, Džime, ne shvatam!

— Šta mislite šta će sada biti, gazda? — pitao je dalje Volter.

— Ne znam. Pretpostavljam da će sada otići. Nas će neko ranije ili kasnije ovde naći.

Očigledno, Baren nije poznavao rančera Biga Džoa Haltona. Taj izopačeni čovek je smislio još jednu šalu, satansku šalu.

Fred Mareb se popeo gvozdenim stepenicama na lokomotivu i raskoračen stao pred vezane ljude.

— To nije bila lepa pucnjava, gospodo, zar ne?

Železničari su ćutali. Baren je znao da je u ovakvoj situaciji to

najbolje, a ložač je prosto sledio njegov primer.

Samo se trgovac nije mogao da obuzda. Iako je s mukom mogao da govori obasuo je razbojнике kletvama.

— Vi, prokleti psi, ste me upropastili. Za nekoliko minuta sam spao na prosjački štap.

— To je već nešto drugo, mister — rekao je revolveraš podrugljivo.

— Ćutite, čoveče — upozoravao je Baren, gotovo preklinjujući trgovca.

— Neću da ćutim! — siktao je ranjenik. — Ovog lupeža ću obesiti na vešala.

— Bolje vam je da ćutite — ponovo je upozorio vozovođa.

— Pustite ga da govori — uzvraći Mareb hladno. — Svi oni, koje je ovaj debeljko hteo da otera na vešala, još uvek mirno jedu svoj hleb.

Rekavši to, Mareb se okrenuo i prišao ložištu, otvorio ga je vrhom čizme. Plamen suknu, a plaćeni ubica brzo pokri usta i nos maramom. Bio je prevejan lupež i znao da nipošto ne sme dozvoliti da ga bilo ko od ovih ljudi kasnije prepozna.

Mareb je ubacio nekoliko komada drveta u ložište, a onda ponovo zatvorio vrata.

— Čemu sad to? — prošaputa ložač.

— Videćemo — umirivao ga je Baren. Ni njemu samom nije bilo sasvim jasno šta razbojnik smeri. Po svemu sudeći hteo je da pokrene lokomotivu.

Odmah su saznali u čemu je stvar. Razbojnik se okrenuo prema

svojim zarobljenicima. Jednu ruku je spustio na polugu za upravljanje.

— A sada, gospodo, srećna vožnja. Ukoliko budete imali sreće, naletete u Ostinu na rampu, ako ne budete imali sreće, izletećete negde u krivini. Ako se ne varam, obojica ćete pri padu slomiti vratove. Pri tom je podigao ručicu do polovine i iskočio iz voza.

Iz lokomotive suknu more varnica. U početku su se točkovi vrteli u mestu, a onda je voz lagano krenuo.

— Prokletstvo! sada smo gotovi! — jeknu ložač.

— Ako se ne oslobodimo veza, sigurnu — uzvratio je Baren. — Ovo-liko praznih vagona lokomotiva neće dugo gurati. Iskočiće iz šina.

Dva železničara su ćutke grozničavo pokušavali da se oslobode veza. Čak su uzajamno jedan drugome pokušavali da pomognu, ali je svaki pokušaj bio uzaludan. Razbojnici su temeljno obavili svoj posao: čvorovi su bili kao od kamena.

Voz je ubrzavao hod. Lokomotiva je ječala, ali je srećom još uvek put bio ravan. Tek nekoliko milja ispred Ostina, blizu reke Kolorado, počinjale su krivine.

Ako se ljudi do tamo ne budu oslobodili veza svi će nastradati.

Trgovac je neprestano jadikovao. Da je bio čvršći i uporniji i pokušao da se uspravi možda bi i bilo nade na spas.

Napred, ispod male klupe ležao je sanduk sa alatom. Tamo je Baren držao svoj nož koji bi im sada pomogao da se oslobode veza. No, Binger nije stao na noge. Rana, a još više strah, potpuno su ga paralisali.

Da su vagoni bili natovareni, njihov položaj bi bio bolji, jer bi svojom težinom mogli da održavaju ravnotežu, a i brzina bi bila manja. Ovako, iz milje u milju, voz je išao sve brže.

Baren, iskusni železničar osetio je jasno da se vagoni zanose, iako od klopavanja i buke lokomotive nije mogao ništa drugo da čuje.

Napustila ga je i poslednja nada.

•
• •

Noć je bila puna zvezda. Mesec je sjao i svuda je vladala beskrajna tišina svojstvena samo ovim prostranstvima.

Bila je to varljiva tišina.

Dok Holidej se već udaljio nekoliko milja od grada. Dobro se osećao u ovoj samoći i tišini. Blagi večernji povetarac razvejavao je dnevnu žegu, pa se moglo lakše disati.

Džordžijanac je povremeno bežao iz gradova, od kockarskih stolova u zadimljenim salunima. Provodio je dane u sedlu, a noći u otvorenoj preri. Upravo zbog toga su se neki ljudi čudili njegovoj iznenadnoj pojavi u gradu, iako su tek pre nekoliko dana pročitali u novinama da se Dok Holidej nalazi na nekoliko stotina milja daleko.

Nemiran život ovog čoveka ostao je takav sve do njegove smrti. No, do tog dana prevaliće još mnoge i mnoge milje.

Tišinu noći narušio je neki čudan zvuk koji je dolazio iz daleka.

Džordžijanac odmah zaustavi konja. Imao je izoštren sluh. Ono što

je čuo ličilo je na male eksplozije. No, to nisu bili pucnji ni pušaka ni revolvera.

Nije odmah mogao da odgonetne šta bi to bilo. Prosto je poterao konja ostrim galopom duž železničke pruge.

Jahao je tako četvrt sata, kada je pred sobom pri mesečini ugledao tamne senke. Odmah je zastao i obavio kolt u futroli.

Sada je mogao da razabere topot kopita. Bila su to kopita goveda koja su izbezumljeno jurila.

Video je kako nedaleko od njega promiču dve, tri, četiri, tamne senke.

Holidej je sedeo na leđima Miga i napregnuto posmatrao okolinu. Predeo je bio sasvim ravan. Da li ga oči varaju ili dalje jure još neke tamne senke prerijom. Ne, nije se prevario, potmulu topot dopirao mu je do ušiju, bio je to topot goveda u paničnom bekstvu.

Prokletstvo, šta se dogodilo? Ovde na jugu ispred grada uopšte nema rančera. Tle je bilo suviše peskovito i neplodno. Mora biti da je stoka izašla iz voza! Vagoni su se prevrnuli i survali niz nasip, a goveda koja su preživela katastrofu bežala su u paničnom strahu.

Sigurno je tako moralo biti!

Džordžijanac nije ni trenutka oklevao. Možda bi još mogao da pri-tekne ljudima na lokomotivi u pomoć.

Dok je tako grabio prema jugu pored pruge stalno su mu se u svest vraćale reči koje je Halton rekao trgovcu:

„Ima ljudi kojima se događa da preko noći osiromaše”.

Kakva mržnja se začaurila u tom čoveku!

Stepen mržnje i izopačenosti rančera Haltona Džordžijanac će tek imati prilike da spozna. Saznaće koliko duboko čovek može da utone u sopstvenu zaslepljenost i kakvo sve zlo može da nanese drugim, ne-dužnim ljudima.

Proteklo je još četvrt sata, a Džordžijanac je primetio nešto krajnje neobično. Za trenutak je poverovao da ga oči varaju. Prugom se kotrljao neosvetljeni voz. Holidej je jasno mogao da vidi točkove i šištanje lokomotive.

Sumnje nije bilo. To je voz. Možda je ljudima uspelo da umaknu, izbegnu nesreću, ali kako su onda goveda dospela u preriju?

Prvi vagoni su već promakli pored njega. Tek onda je dobio odgovor na svoje pitanje. Vrata na vagonima su bila istrgnuta i pri ble- doj svetlosti meseca otvori su delovali kao crne čeljusti. Primetio je još nešto: na otvorima vagona visila su tela goveda. Onda je tek došla lokomotiva, mračna i preteča. Za upravljačkim mestom nije bilo nikoga, a čelna lampa nije gorela.

— Hajde, Migo, napred!

Plemenita životinja je shvatila. Poletela je kao strela za vozom. Džordžijanac je priterao konja uz samu lokomotivu, tako da se mogao da uhvati za prečku. Odbacio se iz sedla i podigao kratkim trzajem tela snažno na mišiće. Pre nego što je ušao na upravljačko mesto, izvukao

je revolver. Nigde nikog. Iznenada je iza tendera čuo nečiji glas:

— Okrenite tu veliku polugu, inače odosmo svi do đavola.

Džordžijanac je odmah poslušao i lokomotiva je počela da usporava hod.

Holidej se tako postavio da je mogao da vidi prilaz tenderu.

— Ko ste vi? — upitao je.

Iz mraka se čuo odgovor.

— Vozovođa. Ovde su još i trgovac i ložač.

— Šta radite tamo pozadi?

— Vezani smo. Možda imate uz sebe nož da nas oslobodite. Ako ga slučajno nemate, napred ispod sedišta se nalazi sanduk sa alatom, tamo ga možete naći.

Holidej je kao uvek nosio nož. Prišao je tenderu i počeo da opipava, tražeći Barenove ruke.

Pošto je oslobodio vozovođu, presekao je veze i ostale dvojice.

Volt Biger se nije pomakao, bio je bez svesti.

Ložač je trljao bolne zglobove.

— Debeljko je dobio metak!

— Je li ozbiljno?

— Ne znam. Do malo pre je još govorio.

Baren je odmah prišao upravljaču. Uspeo je da umanjí brzinu, tako da su sada putovali gotovo korakom konja.

— Ovako će već moći — rekao je. — Da smo zadržali onaj malopredašnji tempo, u prvoj krivini bismo izleteli iz šina. Dobro je što niste kasnije naišli.

Ovo je zvučalo kao zahvaljivanje, što je uostalom i bilo. Stari železničar baš nije bio naročito rečit čovek,

ali je zato znao da bi bili izgubljeni bez ovog hrabrog stranca.

Dok Holidej pripali cigaretu. Kada je video užareni vrh cigarete, pade mu nešto na pamet.

— Nema upaljene lampe ni, napred ni pozadi.

— Prokletstvo, na to sam sasvim zaboravio. Kada smo napadnuti, još je bio dan. Odmah je zaustavio voz.

— Džim, idi i zapali pozadi lampu.

— A šta da radim sa onom napred, pitao je ložač.

— Ne bi je trebalo paliti. Možda je onaj šljam negde u blizini.

Nekoliko minuta kasnije nastavili su put.

Holidejev konj je kaskao za vozom.

Baren je napunio lulu, zapalio je i ispod oka sa strane posmatrao Džordžijanca. Mogao je da mu vidi lice.

— Vi doista niste radoznao čovek, mister — rekao je iznenada.

— Zbog čega bih bio?

— Svaki drugi čovek na vašem mestu hteo bi da sazna ko nas je napao?

— Pa to ni vi ne znate.

— Otkud vam ta pomisao?

— Nije teško odgonetati — uzvрати Holidej.

— U pravu ste — promrši Baren.

— Ako samo iščeprkam ko nam je ovo priredio, ubiću ga ovim gvozdenim žaračem.

„Mogao bih to da ti kažem, železničaru”, pomisli Holidej, ali ne reče ništa. To je šerifov posao, dužnost čoveka koji je hteo pošto poto da mu vidi leđa. Baren je nastavio da priča:

— Kad bih samo mogao da sa-

gledam smisao, razlog ovoj prokletoj podmuklosti. Polovina goveda je nastradala, a druga polovina se razbežala na sve božje strane. Niko ih više živ ne može okupiti.

Holidej je najzad saznao šta se i kako dogodilo. Znači, zbog toga je Halton ostao u gradu! Želeo je sebi da obezbedi alibi.

Međutim, Džordžijanac je bio u zabludi. Satanski Halton je zviždao na alibi. Želeo je nešto sasvim drugo, želeo je da vidi lica bleđa i izbezumljena od straha, kada se mrtvački voz bude vratio u grad.

To mu zadovoljstvo istina neće biti priređeno, jer su stvari prestale da se odvijaju onako kako je u svom paklenom planu zamislio.

Holidej je u međuvremenu previo trgovca. Kada je obavio svoj posao, Baren je šapatom upitao:

— Kako s njim stoji stvar?

— Preživeće!

Vozovođa klimnu glavom. Mislio je na goveda.

— Ranu će možda preživeti. Pitanje je samo kako će preživeti ovakav gubitak. S nama je došao iz Galvestona. Sav svoj novac uložio je u ovaj transport.

Džordžijanac sleže ramenima. Šta je uostalom i mogao da kaže? Možda će šerifu uspeti da satera Haltona u tesnac. U tom slučaju bi trgovac dobio svoj novac nazad.

— Sada ću da jašim dalje — rekao je Holidej i zazviždao. Migo se odmah približio.

— Da zaustavim lokomotivu? — pitao je Baren.

— Hvala, nije potrebno, mogu i ovako — uzvрати veliki kockar i

vešto skoči na leđa svog vernog konja.

— Možda ćemo posle svega popiti zajedno po čašicu! — doviknu vozovođa za njim.

Holidej mu mahnu rukom.

— Možda, mister!

Zatim je poterao konja galopom.

*
* *

Big Džoe Halton je još uvek stajao za šankom. Bilo je oko deset sati. Gosti, koji su se zatekli za stolom, ostali su da sede tu, ne znajući ni sami zbog čega.

Veče je bilo vraški dosadno. No, situacija se ubrzo izmenula.

Na ulici je odjeknuo topot kopita jednog konja, a minut kasnije u lokal je ušao jahač.

Bio je to Dok Holidej.

Rančer ga je posmatrao raznogačenih očiju, ne mogavši da sakrije iznenađenje. Džordžijanac ga uopšte nije pogledao. Prišao je svom stolu kraj prozora. Krčmar je odmah doneo flašu i čašu.

— Jeste li već jeli? — upitao je uslužno.

— Ne.

Ne sačekavši porudžbinu, krčmar je doneo hladnu pečenicu i hleb. Zaključio je da ovaj gost izuzetno malo jede.

Halton je sve vreme netremice posmatrao kockara, brojeći mu zalogaje i priželjkujući da se zadavi.

Gde li je samo nadzornik? razmišljao je grozničavo. Možda je izgubio Holideju trag, a možda su netaleteli jedan na drugoga i...

Uostalom, ne bi mnogo bilo izgubljeno razmišljao je rančer hladno. Šta mu taj razbojnik Rodžers znači? Da, razbojnik Džoe Halton je u sebi mislio da je njegov nadzornik običan — razbojnik.

Bogati rančer, naravno, u tom trenutku nije mogao da sanja da šerif i Rodžers napolju na pašnjacima igraju igru mačke i miša. Uskoro mu je nešto drugo privuklo pažnju i odagnalo mu druge misli.

U salunu je bilo tiho. Kada je Holidej ušao u lokal razgovor za stolovima je umukao, tako da su se svi šumovi sa ulice mogli jasnije razabrati.

Iz daljine je dopirao zvuk zahuktalog voza, čula se kloparanje.

Halton nesvesno okrete glavu prema vratima.

Džordžijanac ga je netremice motrio. Video je kako rančerove oči svetlucaju. Nije mu promakao ni zluradi osmeh. Ovaj zaslepljeni čovek nije ni pomišljao da ga prikrije.

Onda se kroz noć razleže zvižduk. Bila je to uobičajena, normalna najava dolaska voza.

Izraz lica Džoa Haltona se u mag-novenju izmenuo. Zluradi osmeh kao da je rukom bio izbrisan, ustupivši mesto grimasi kojom je rančerovo lice sada bilo potpuno izobličeno. Odjednom je glasno opsovao, ne mareći što ga gosti iznenađeno gledaju.

Ova bezrazložna provala besa u rančeru bila je, međutim, brzo zaboravljena. Pažnja gostiju bila je usmerena u drugom pravcu: voz je dolazio u grad. To je nemoguće! Železnička pruga je bila jednosmerna,

a transport goveda je tek pre nekoliko sati napustio grad.

Svi su skočili od stolova i istrčali napolje.

Čak je i krčmar zaboravio kasu, pune flaše, prisustvo Doka Holideja i rančera i gonjen radoznalošću istrčao na trem.

U tom trenutku Halton nije obraćao pažnju na Džordžijanca. Misli su mu se munjevito rojile po glavi kao pahulje snega u oluji.

Kako lokomotiva može da najavljuje svoj dolazak signalom, ako su železničari mrtvi?

— Prokletstvo, izgleda da se nešto poremetilo — mrmljao je nečujno sebi u bradu. Istina, Marebu nije izričito naredio da ubije ljude u vozu, ali se to za njega podrazumevalo.

Valjda nije ta budala Mareb opet zakazao?

U međuvremenu je napolju mašina gurala prazne vagone prema glavnoj ulici. Pruga i ulica su bile uporedne. Nekoliko gostiju se snašlo i pripalio baklje. Tako su videli kako se vagoni kotrljaju pored njih. Videli su i razvaljena vrata, a na njima noge ili glave mrtvih goveda.

Svi su bili kao okamenjeni ovim prizorom.

Najzad se voz zaustavio. U glavnoj ulici zavlada je grobna tišina, narušavana još samo sve slabijim drhtanjem lokomotive. Železničari su sišli iz voza noseći između sebe snažno beživotno telo nekog čoveka. Lagano su prošli pored okupljene grupe i ušli u salun.

Tu su položili trgovca na sto.

Stari vozovođa priđe oborenih ra-

mena šanku i uze flašu viskija i dve čaše.

Volter ga je sledio. Pili su čuteći. Sada su i ostali ušli u lokal. Krčmar je video da su železničari uzeli flašu i čaše, ali ništa nije rekao.

Halton je stajao posivela lica dalje za šankom. Još uvek nije znao da je napad uspeo i da su se samo železničari izvukli nepovređeni. Do tog trenutka niko nije izgovorio nijednu jedinu reč. Svi su stajali, iščekujući napregnuto i posmatrali železničare.

Konačno se Baren okrenuo i oslonio leđima na šank. Sa njegovog izbornog lica nestao je svaki trag umora. Ostao je samo gnev.

— U vašem gradu mora da postoji čovek za kojeg je šteta trošiti bilo metak bilo konopac.

— Šta se dogodilo? — upita krčmar žustro.

Baren obriša čelo.

— Napali su nas. Goveda su isterana iz vagona dinamitom. Žbunje je na tom mestu kraj pruge bilo visoko. Trgovca su ranili, a nas dvojicu — pri tom pokaza na sebe i Voltera — su vezali kao pakete. Vrhunac svega je to što su stavili voz u pokret i poslali nas ovamo.

Nekolicina gostiju prostreliše Haltona pogledima. Slutili su ko se iza ovog razbojništva krije. No, kako da to dokažu?

— Jeste li prepoznali razbojnik? — raspitivao se jedan od gostiju?

— Ne, bilo je mračno.

Halton je odahnuo sa olakšanjem. Džordžijanac koji ga je sve vreme netremice posmatrao, nije promakla promena na rančarovom licu.

— Dakle, još jednom se pas izvuкао zdrav i čitav — promrsi krčmar, pogledajući ispod oka na Haltona.

Bob Kenter vlasnik, trgovine priđe Barenu. Još malo pre je hteo da postavi pitanje, ali su ga drugi sprečili.

— Rekoste da ste bili vezani? Znači sami ste se oslobodili veza?

Železničar odmahnu glavom.

— Nikako, lupeži su temeljno obavili svoj posao. Bili smo vezani kao uhvaćeni mustanzi i nikada ne bismo dospeli u grad da nisam mogao da zaustavim voz.

Niko još ništa nije shvatao.

— Da, ali kako? — mucao je trgovac.

— Da, kako! — ponovi Baren, a onda podiže ruku i pokaza na kockara koji je sedeo za svojim stolom kraj prozora. — Da nije bilo ovog čoveka, sada mi ovde ne bismo stajali. Lokomotiva bi se pretvorila u komade zgnječenog gvožđa, a nas trojica bismo bili mrtvi.

Sve oči se sada upraviše na Džordžijanca. On je sedeo mirno i nezainteresovano i ređao karte.

Džoe Halton je pobledeo kao kreč, izbezumljen od gneva. Dakle, nije se prevario! Ovaj čovek je kupljen, plaćen, da njega, Haltona, uništi. Odvojio se jedan korak od šanka. Za trenutak je izgledalo da će se ustremiti na Holideja.

Međutim, u mestu ga je ukopao ledeni kockarev pogled. Rančer je uzmicao. Odjednom je sve ostalo za njega postalo nevažno: goveda, železnica, pa i šerif. Postojao je još samo jedan čovek na svetu kojeg je

mrzeo i želeo da uništi: Dok Holidej!

Razgovor za šankom je nastavljen.

— Kako vas je našao? — pitao je trgovac starog železničara.

I on se kao i ostali prisutni ustručavao da priđe Holideju i nešto ga pita.

— Odjednom se stvorio tu u lokomotivi i usporio joj hod.

Ponovo su svi pogledi bili upravljeni na neobičnog stranca. Ovaj je sakupio karte, ispio svoj brendi i ustao. Bez žurbe je prošao kroz salun i krenuo gore stepenicama u svoju sobu.

*
* *

Ralf Rodžers je još pre pola sata primetio da ga jedan jahač sledi. Čim bi zaustavio konja, mogao je u daljini da čuje topot kopita.

Džordžijanaca do tog trenutka nigde nije mogao da primeti. Ili ga je taj prokleti kockar nadmudrio i otišao na drugu stranu, ili se pak zadržao i sada sledi on Rodžersa umesto Rodžers njega. Ili, kao treća mogućnost, neko iz grada je krenuo za njim.

Ko bi to mogao da bude?

Posle dužeg razmišljanja nadzornik je došao do zaključka da bi to mogao biti jedino šerif. Uostalom, možda je Rodžers i priželjkivao da je jahač koji ga sledi čuvar zakona.

Sa šerifom u svakom trenutku može da izađe na kraj, ali ne i sa Holidejem. Prokletstvo, taj vraški kockar je doista opasan. Šerif je verovatno krenuo da ga prati, kako

bi utvrdio kuda ide. Nije ni čudo, jer je gazda u svom razmetanju otišao predaleko. U razmetanju i u pretnjama. I gluplji čovek od Rejna morao bi da podzreva.

Prokletstvo, hteo je da učini nešto korisno, ili, bolje rečeno, da Rejnu priredi pakost. Mrzeo je svakog čuvara zakona kao kugu i svakog čoveka sa zvezdom na grudima smatrao je svojim ličnim neprijateljem. Začas je skovao plan.

Hteo je da ga namami do pešćanih brežuljaka. Bio je to teren u kojem se odlično snalazio. Sasvim svejedno ko mu je za petama, Holidej ili šerif, tamo gore će ga najlakše namamiti u klopku. Zbog toga je dve milje ispred ranča skrenuo prema brežuljcima. Gore se još nalazila i trošna, drvena koliba u kojoj je revolveraš Mareb sve ovo vreme bio sakriven. U očima nadzornika plaćeni strelac je bio bedni nesposobnjakovič. Nije ga mario.

Pola sat kasnije stigao je u podnožje brežuljaka, zaustavio je konja i napregnuto osluškivao u noć. Topot kopita iza njega jedva se mogao razabrati.

Rodžers se zlobno smeškao.

— Dođi samo, momče! Doživećeš iznenađenje od kojeg se više nikad nećeš pribrati!

Jašući, trudio se da stvara što je moguće veću buku.

*
* *

Nank Rejn je sledio nadzornika nepokolebljivo i uporno, misleći sve vreme da pred sobom ima Holideja.

U dva navrata želeo je da obode konja i stigne jahača ispred sebe, ali je posle kraćeg razmišljanja oduštajao.

Bilo je smešno što je od tog čoveka tražio pomoć, zaključio je šerif jašući kroz noć. Nije rado mislio na to da baš Doku Holideju duguje život. Sada je, u stvari, u dnu duše gajio nadu da će imati prilike da mu se oduži.

Jedno mu ipak nije bilo jasno. Šta Holidej traži u planinama i to usred noći?

U međuvremenu je već stigao do podnožja brežuljaka. Zaustavio se i osluškivao. Topot je odjekivao, čula se i škripa sedla i remenja.

— Početnik — mrmljao je sebi u bradu. Na taj način niko ne sledi tragove.

Da je sam ispao žutokljunac shvatio je tek kada je već bilo prekasno.

Oba jahača išla su sada udoljicom, a zatim polako obronkom uz brdo. Mesec je počeo da zalazi za horizont, pa tako njegova svetlost više nije dopirala do njih.

Topot je umukao, pa je šerif pretpostavio, osluškujući, da je čovek ispred njega skrenuo u neki tesnac i izgubio se u njemu.

Pošto je verovao da je Holidej pred njim, obo je konja i pohitao u pravcu gde se po njegovom mišljenju nalazio jahač.

Čuvar zakona iz Ostima uleteo je u kišu metaka. Pre nego što je stigao do uzvišice, odjeknulo je pet pucnja. Rejn je osetio kako mu se usijano olovo zarija u grudi i kako mu jedan metak dodiruju slepoočnicu. Posle toga sve ispred njegovih

očiju počelo je da poigrava. Noć kao da je najednom postala svetla, obasjana vatrenim crvenim krugovima, a onda je ponovo zavladao mrak dublji i crniji nego što je ikad video.

Šerif je kao kamen pao iz sedla i svom žestinom tresnuo u zemlju.

Odozgo sa uzvišice odjekivao je grohotan smeh.

— Dakle, to je bio ipak taj pas!

Ralf Rodžers je temeljno obavio posao. Sačekao je da Rejn izađe iz senke, a onda pucao na njega.

Pet metaka na jednog čoveka!

Možda bi razbojnik i uštedeo neki metak da je bio sasvim siguran ko mu je za petama.

Mogao je isto tako biti i Dok Holidej.

Kada je čuo da pogođeni čovek pada, odahnuo je sa olakšanjem i ustao je iz zaklona. Napunio je kolt i prišao šerifu.

— Šteta što više nisi mogao da saznaš ko te je napunio olovom — rekao je ravnodušno.

— Znam — jedva čujno promrsi šerif, kojeg' je pad s konja za trenutak vratio u svest.

Rodžers kroči korak unazad i potéže kolt.

— Šta, još si živ?

— Da, ali uštedi metak neće dugo trajati.

Nadzornik je već otkočio oružje. Bio je neodlučan. Ma kako surov i bezosećajan bio, nije mogao da puca na smrtnika.

— Dobro, neka bude po tvojoj volji — promrsio je.

— Gde je Dok Holidej? — isprekidano je pitao Rejn. Svaka reč izazivala mu je neizdržljive bolove. Me-

ognjem i mačem

**PROVERITE DA LI IMATE SVE BROJEVE EDICIJE
„OGNJEM I MAČEM”!**

Aleksandar DIMA:

- broj 1. DVOBOJ U AVINJONU
- broj 2. FANTOMI SEJONSKE SUME
- broj 3. BAL ZRTAVA
- broj 4. LAVU U CELJUSTI
- broj 5. HEROJ SA MABENGA

Valter SKOT:

- broj 6. ZATOČENICI SLOBODE
- broj 7. ORAO SLOMLJENIH KRILA

Zorž SAND:

- broj 8. INDIJANA
- broj 9. LJUBAV KREOLKE

Aleksandar DIMA:

- broj 10. ROBIN HUD PROTIV BARONA IZ NOTINGEMA
- broj 11. ROBIN HUD — JUNACI ŠERVUDSKE SUME

Slavomir NASTASIJEVIC:

- broj 12. ALEKSANDAR MAKEDONSKI
- broj 13. ALEKSANDAR MAKEDONSKI — SUDAR DIVOVA

Slavomir NASTASIJEVIC:

- broj 14. HANIBAL ANTE PORTAS
- broj 15. BITKA ZA KARTAGINU

čutim, bio je uporan, jer je pretpostavljao da neće dugo moći još da govori.

Rodžers sede pored samrtnika i pripali cigaretu. Odjednom više u njemu nije bilo mržnje prema ovom čuvaru zakona. Ni mržnje, ni sažaljenja. Za njega je stvar bila okončana.

— Ko bi to znao gde je Holidej. Ako se ne varam, dobro me je povukao za nos.

— Šta ste hteli od njega?

— U stvari ništa. Gazda me je samo poslao da ga sledim — objašnjavao je nadzornik. Uostalom, šta mu može škoditi ako jednom samrtniku govori istinu. Mrtva usta ne govore i zbog toga je mirno nastavio: — Rančer je pretpostavljao da ga je železnička kompanija poslala ovamo. Holidej ni po koju cenu nije smeo da omete naše ljude prilikom napada. Ni vi, ni on. Pretpostavljam da je slutio da ćete mi vi poći za petama.

— Napad? — jeknu Rejn.

Nadzornik se kikotao. Sa zadovoljstvom kojim trgovac priča o svom uspešnom poslu, pričao je Rodžers o napadu na transport stoke. Zaključio je rečima:

— Sada mora da je već sve gotovo. Gazda, istina, nije sasvim normalan, ali dobro plaća. Dok Holidej se takođe nalazi na njegovoj listi, a Marebu je palo u delo da ga likvidira. Tada će vazduh u pokrajini opet biti čist, tako bar rančer tvrdi.

Ovakvo ponašanje razbojnika nije bilo čudno. Većina zločinaca se razmetala svojim nedelima uvek kada se osećala van opasnosti.

Šerifa je podišla hladna jeza. Sada mu se činilo da je sve ovo i ranije znao.

— Gde hoćeš da me ostaviš, Rodžers? — pitao je Rejn.

O tome razbojnik uopšte nije ni razmišljao. Zamalo da kaže naravno, ispod zemlje, ali mu se učinilo da to nema smisla.

Nadzornik je, u stvari, samo razmišljao o nagradi koju će mu Halton dati kada sazna da je šerif mrtav. Ta nagrada ga je prilično radovala, pa je rekao prilično blagim tonom:

— Ovde u blizini se nalazi jedna koliba. Smestiću vas u nju. Sada smo nas dvojica kvić, a vi tamo možete mirno da sačekate svoj kraj.

Da situacija nije bila tako teška, a bolovi od rana tako mučni, Rejn bi zbog ove drskosti mogao da se nasmeje. Međutim, doživio je i gore.

— Naravno, šerife, sutra ću dojahati ovamo i sahraniti vas.

— Treba li na tome da vam zahvaljujem? — upita Rejn gorko.

— Ne, šerife, to što ću učiniti sasvim je normalno i razumljivo. Kako bi hrišćanin mogao drugačije da postupi?

Nadzornik je ustao i otišao po svog konja. U bisagama je uvek imao zavoj.

Šerif nije mogao da veruje svojim očima kada je video da mu razbojnik previja ranu na grudima i glavi.

— Šta to treba da znači? — upitao je iznenađeno.

Rodžers se nasmeja.

— Ne ono što vi mislite. Znaite, krvavi trag bi mogao da ima veoma loše posledice po mene.

Rejn je shvatio. Krvavi trag bi

svakom mogao da posluži kao putokaz do ranjenika. No šta će biti sa otiscima kopita?

Ubrzo je saznao.

Rodžers ga je položio preko svog sedla, a onda uzjahao konja, vodeći šerifovog za sobom. Pola sata kasnije je zastao. Tle je ovde bilo kamenito, pa tako na njemu nisu ostajali tragovi. Skinuo je Rejna s konja i prebacio ga preko ramena. Tako su nastavili put. Govorio je kao da se radi u dečjoj igri:

— Možda neko sledi naše tragove, ili će ih slediti, pošto se vi ne vratite. Pretpostaviće da smo dovde zajedno jahali i onda se zajedno vratili. Ja ću to, naime, učiniti još u toku noći. Vašeg konja ću vezati pred kancelariju u Ostinu, pa neka momci razbijaju glavu gde ste vi to mogli da nestanete.

„Prokletstvo, ovaj momak je prevejaniji nego što sam to do sada slutio”, pomisli šerif.

Onda mu najednom sinu: kolt!

Rodžers je zaboravio da ga razoruža. Lagano i neupadljivo je pokušao da prinese ruku futroli. Taj pokret izazvao je žestoke bolove. Rejn steže zube i najzad oseti hladnu dršku oružja. Lagano je pokušao da ga olabavi, što mu je i uspelo.

Onda se dogodilo nešto što je razbojniku još jednom spasilo život. Mimoišla ga je sudbina koju je vi-

šestruko zaslužio. Sapleo se o mali kamen, tako da je pao zajedno sa svojim teretom. Pokušao je da održi ravnotežu, ali mu nije uspelo. Obojica su pala na kameno tle.

Rejn se istog trenutka onesvestio. Nadzornik je žestoko psovao, a onda se nagnuo nad šerifa.

— Hej, kako stoje stvari?

Nije dobio odgovor.

— Možda je već mrtav — mrm-ljao je razbojnik sebi u bradu. — Ukoliko bolje, odmah ću te smestiti pod zemlju. Natovario je ponovo nepomično telo i nastavio. Za deset minuta stigli su u udoljicu u kojoj se zaklonjena žbunjem nalazila drvena koliba. U njoj se sve vreme posle Devisovog ubistva krio revolveraš Mareb. Ovu kolibu pre mnogo godina izgradio je kopač, verujući da u ovim golim planinama može da nađe zlatnu žilu.

Rodžers je uvukao šerifa u kolibu i položio ga na zemlju. Primetio je da je šerif još uvek živ, pa ga je ostavio da leži.

Morao je odmah da krene, da bi u Ostin stigao pre nego što svane dan.

*
* *

Revolveraš Mareb i kauboји su, koliko je to bilo moguće, uklonili tra-

gove s pruge. Ne tragove svojih nanela, nego sopstvene. Još prilikom dolaska ovamo umotali su kopite svojih konja krpama, a iza lakih kočija, na koje je bio natovaren kamen, vezali čebad i džakove.

Sat posle pola noći povukli su se prema jugu. Samo se Mareb vratio na prugu, gde ne ostaju tragovi kopita.

Kauboji su dobili nalog da jašu sve do Šelbija i tamo u gradu zavaraju tragove. Iz grada je trebalo da se u širokom luku sa severne strane vrate na ranč. Sve je bilo planirano i smišljeno do pojedinosti, vešto i razbojnički lukavo.

Jarko teksaško sunce, međutim, moglo je da otkrije mnogo štošta što se pod mesečinom odigralo.

*
* *

Revolveraš je stigao u kolibu u praskozorje. Rasedlao je konja i pustio ga da slobodno trči, jer se tu u senovitoj udolici mogla pronaći još neka vlat sveže trave.

Mareb se protezao i glasno zevao. Prvi zraci sunca prodrli su kroz žbunje. Prišao je kolibi i otvorio nahe-rena vrata koja su se držala na jednoj jedinoj šarki. Zračak sunca pro-

bio se u kolibu i odbio o nešto svetlucavo.

— Prokletstvo! — uzviknuo je i munjevito potegao oružje.

— Vratite kolt u futrolu, nemam oružja — čuo je nečiji umoran glas.

Mareb je zadržao kolt u ruci, strahujući da je možda u pitanju klopka. Video je šerifsku zvezdu kako svetluca.

— Jeste li sami?

— Na žalost — kratko uzvрати Rejn.

Revolveraševe oči su se postepeno navikavale na polumrak koji je vladao u kolibi. Ipak još uvek nije mogao da razazna šerifovo lice.

— Da vi možda niste šerif iz Ostina?

— Da.

Revolveraš kleče pored Nanka Rejna, držeći sve vreme uperen revolver. Opipavao je čuvara zakona, tragajući za oružjem.

Šerifova futrola bila je prazna, jer mu je oružje ispalo kada se nadzornik sapleo i obojica se našla na zemlji.

Mareb se uspravi.

— Kako ste dospeli ovamo?

— Ranjen sam. Ovamo su me doneli.

— Ko? — upita revolveraš.

— Jedan od vaših prijatelja.

— Ko? — Govorite! — insistirao je Mareb, sumnjajući da se iza ovoga nešto krije.

— Rodžers me je doneo.

— On? Otkud to? Je li mu to gaзда naredio?

— Ne znam, mislim da je bio za petama Doku Holideju.

Šerif je morao da objašnjava strpljivo i nekako umiri ovog čoveka, jer je dobro znao koliko je opasan.

Cele noći Rejn je trpeo užasne bolove, ali je još uvek bio živ. Sve više je bivao uveren da neće morati da umre, ako uskoro dobije pomoć. To kao da mu je vratilo nadu i hrabrost.

Revolveraš se postepeno umirio. I njemu je postepeno bivalo jasno u kakvoj se čudnoj situaciji obreo.

Odjednom, potpuno neočekivano, počeo je grohotom da se smeje. Celo telo mu se treslo, a suze su mu vrcale na oči. Potrajalo je nekoliko minuta dok je ponovo uhvatio vazduh i nastavio ravnomerno da diše.

— Šerife, pa ovo je najbolji vic, koji sam ikada čuo. Uvek sam mislio da onaj balvan od nadzornika nema smisla za humor. Prokletstvo, kako sam se prevario! Baš meni je servirao šerifa.

Odjednom mu se boja glasa izmenila. Govorio je hladno i oštro kao sečivo:

— Zna li šta to za vas znači, šerife?

— Ne znači baš mnogo.

— Ali, ja imam nalog od Haltona da vas likvidiram.

— Upravo sam zbog toga i rekao: ne mnogo.

— Kako da to shvatim, šerife?

— To što ću umreti nekoliko sati ranije ili kasnije ne menja mnogo stvar.

Sada je tek revolveraš shvatio da pred sobom ima smrtno ranjenog čoveka.

— Znači, Rodžers vas je dokrajčio? Nikad ne bih pomislio da je tako sposoban.

— Nije bilo teško — objasni Rejn isprekidano. — Možda bi na taj način mogao da zaustavi i grupu razbojnika.

— Kako ste se borili? — raspitivao se Mareb radoznalo.

— Šta znači: borili? Ispalio je na mene iz zasede pet metaka.

Mareb se glasno smejao, sa neskrivenim prizvukom prezira u tom smehu, zaboravivši sasvim da je na isti način iz zasede ubio nenaoružanog Dejvisa.

Da, njemu je to predstavljalo sasvim normalnu stvar, pucati na nekog iz zasede.

— Tako samo kukavice sređuju

stvari, oni koji sa koltom ne umeju — da rukuju — zaključio je ranjeni šerif.

Mareb je progutao mamac, a da to nije ni primetio.

— To se meni ne bi moglo dogoditi — rekao je samouvereno.

Nank Rejn je odahnuo sa olakšanjem. Možda mu još uvek ima spasa. Ipak, nije se zavaravao praznim nadama, jer su mu izgledi bili veoma loši.

— I, kako je ono prošlo noćas? — pitao je.

Revolveraš se trže.

— Otkud vi to znate?

— Ispričao mi je Rodžers. No, zar je to tako važno? Ja, uostalom, to više ne mogu nikom da ispričam.

Revolveraš kao da je jedva čekao priliku da se razmeće. Ispričao je šerifu ceo napad do u pojedinosti.

Čuvar zakona je neodoljivo poželeo da razbojniku pljune u lice, ali se pretvarao da mu je krajnje ravnodušno.

— Hoćete li da ostanete u pokrajini! Ili jašite dalje?

— Treba još nešto da obavim! Da likvidiram Doka Holideja!

Nanka Rejna je ovo saznanje umirilo. „Onda ćeš bar da platiš životom”, pomisli šerif, „a za mene nije važno, mogu i da okončam svoje dane”.

Ovaj čovek neće moći da izađe na kraj sa Holidejom — to je šerifu bilo jasno.

Čekali su neko vreme, a onda je revolveraš upitao, bez ikakvih osećanja:

— Šta mislite: koliko će još ovo sa vama trajati?

— Možda još nekoliko sati.

Mareb pripali cigaretu.

— U redu, ionako pre večeri ne mogu na ranč.

Time je ovaj neobični razgovor bio okončan. Revolveraš se naslonio na zid i pušio cigaretu za cigaretom.

Hteo je da ostane budan.

*
* *

Dok Holidej je veoma loše spavao. Ustao je veoma rano, obrijao se i obukao. Pošto je to obavio, prišao je prozoru i otvorio ga.

Glavna ulica je još uvek bila pusta, pa je zbog toga Džordžijancu upao u oči šerifov konj ispred kancelarije.

Dakle, čuvar zakona se vratio. Ljudi u salunu su ga čekali do duboko u noć. Voz je, naime, mogao da napusti grad tek pošto Rejn napiše izveštaj.

Dok Holidej je sišao u salun. Krč-

mar je upravo čistio. Kada je ugledao Holideja, naslonio je metlu na zid i pohitao u kuhinju.

— Odmah dolazim! — doviknuo je preko ramena. Ovih dana je upoznao Džordžijančeve navike i posle dva minuta mu doneo „doručak“.

Šolju kafe i jedan brendi!

Džordžijanac je mirno popio jedno i drugo i napustio salun. Prešao je na drugu stranu ulice i kucao na vrata kancelarije. Niko se nije javio. Holidej je kucao još jednom, a onda pozvao:

— Šerife!

Odgovora nije bilo.

Kockar se okrete i zastade razmišljajući. Slučajno mu je pogled bio upravljen na Rejnogov konja. Lepa životinja, zaključio je Holidej znački. I ovo svetlo sedlo mora da je skupo. Tako nešto mogao je sebi da priušti samo veoma štedljiv čuvar zakona.

Odjednom se Holidejeve oči pretvoriše u dva uska proreza. Sišao je niz stepenice i prišao konju. Sa strane na svetlom sedlu nalazila se mala tamna mrlja. Brižljivo je pregledao još jednom sedlo i konja. Otkrio je krv na sedlu, na bisagama, pa čak i na konjskoj grivi.

Ralf Rodžers! Holideju pade koprema s očiju. Mora da je to nadzornikovo maslo. No, brzo je odagnao

tu misao. Konj je tu, znači da Rejn mora da je u gradu. Možda je ranjen, pa se nalazi kod lekara.

Holidej se hitrim koracima vratio u salun i priđe šanku.

— Gde vaš šerif spava? — pitao je krčmar.

— Nema svoje kuće. Spava u kancelariji. Što pitate?

— Nema ga tamo, ali zato njegov konj stoji pred kancelarijom. U stvari, pretpostavljam da je to njegov konj: riđan sa svetlim sedlom.

— Tačno — potvrdi krčmar. — Ali Rejn nikad svoju životinju ne ostavlja napolju. Smešta je u konjušnicu. No, čekajte, odmah ću ga potražiti, on jадnik i ne zna šta se sve dogodilo.

Rekavši to, krčmar istrča iz lokala.

Za jedan sat pretražen je ceo Ostin, ali od Nanka Rejna ni traga. Dečak iz konjušnice je odveo konja. Niko nije primetio tragove krvi.

Pola sata kasnije Holidej je opet napustio grad. Jahao je sam. Pret hodne večeri je, setio se Holidej, napustio Ostin, a nadzornik krenuo da ga sledi. Možda je Nank Rejn pošao da upozori Holideja.

Tragovi su bili sveži, pesak mek, pa je Džordžijanac mogao da jaši galopom.

Ispred grada je otkrio tragove dva konja koja su u toku noći stigla. Zaustavio je Miga i dobro ispitao tragove.

Onda mu je sve postalo jasno. Jedna od životinja nije nosila jahača, pa su otisci bili slabiji. Znači, šerif se nije vratio u grad.

Ostalo je Dok Holidej mogao da zaključi. Uskoro je otkrio i tragove nadzornika koji su vodili prema ranču. Nisu bili stariji od jednog sata.

Holidej je nastavio da jaši sledeći duple tragove i tako stigao do pešćanih brežuljaka. Tu se duplom tragom pridružio još jedan, ali na njega Džordžijanac nije obraćao pažnju. Nešto ga je gonilo napred, a Migo kao da je osetio da se njegovom gospodaru žuri. Grabio je kao nošen vetrom, a onda gore, gde je tle počelo da biva kamenito najednom zastao. Dobro dresirana životinja znala je iz iskustva da sada treba da se povinuje gospodarevim željama. Holidej klizne iz sedla i ispita tle. Do tu su oba konja nosila svoje jahače. Znači, Rodžers je šerifa ostavio tu negde gore.

Džordžijanac je odlučio da Miga ostavi ovde, a put nastavi pešice. Nije morao da vezuje konja, jer se on sam neće udaljiti sa ovog mesta.

Vidik je prema istoku i jugu bio

otvoren i pregledan sve dokle je oko dopiralo. Samo je u pravcu severa teren bio valovit i završavao se malom udoljicom.

Džordžijanac je krenuo tim pravcem. Išao je tako pet minuta, a onda zastao i skinuo mamuze. Metalni zvuk mogao je da ga oda.

Kockar je po pravilu bio oprezan čak i onda kada je pretpostavljao da mu ne preti nikakva posebna opasnost. To mu je uostalom više puta spasilo život.

Stigao je do useka, nasuprot kojeg se nalazila koliba. Razaznao je kroz žbunje.

Bio je na cilju. Znao je to. Hteo je već da zakorači prema kolibi, kad otkri nepoznatog konja.

Odmah se sagnuo i pritajio. Da li se Rodžers možda vratio? — pitao se kockar. To bi u izvesnom smislu bilo dobro, jer je dozvoljavalo pretpostavku da je Rejn još uvek živ. Bio je siguran da se šerif nalazi u kolibi. No, Dok je znao isto tako da mora razbojnika isto tako izmamiti napolje, jer će se u protivnom čuvar zakona naći u velikoj opasnosti.

Džordžijanac uze kamen i baci ga na kolibu, a onda se brzo saže i izvuče kolt.

Reakcija nije izostala.

Mareb je zadremao, pa ga je udarac kamena trgao.

— Prokletstvo, šta li je sad ovo?
— Opsovao je i izašao napolje. Nije mogao da vidi Holideja. — Jesi li to ti Rodžers?

Džordžijanac je odmah poznao glas. Lagano je vratio kolt u opasač i uspravio se. Krenuo je lagano prema kolibi.

Mareb je stajao kao okamenjen. Odmah je prepoznao Džordžijanca. Kako li je samo pronašao ovo skrovište? U redu, jeste ovde, ali živ ne sme otići!

Holidej je sad stajao samo deset jardi udaljen od revolveraša.

— Hoćeš li metak ili konopac razbojniče?

Lice plaćenog strelca se izobličilo. Ruka mu munjevito pade na dršku kolta.

Pucanj je odjeknuo, ali ne iz Marebovog revolvera. Fini oblačak dima dizao se iz niklovanog kolta Doka Holideja.

Zločinac je posmatrao svog protivnika razrogačenih očiju. Oružje mu se još uvek nalazilo u ruci poluspuštenoj, ali kao zakovanoj u tom položaju. Odjednom je klonuo na kolena, a onda pao pljoštimice na zemlju i ostao da leži nepomičan.

Džordžijanac nije morao da proverava da li je zločinac mrtav. Znao je. Nije imao drugog izbora. Morao je da ga dokrajči jer je previše br-

zo potegao. Prošao je mimo njega i ušao u kolibu.

— Jeste li ovde, šerife?

Uzvratio mu je mukli glas:

— Vi ste mi po drugi put spasili život, Dok Holidej.

Kockar ništa nije odgovorio, bio je srećan što je Rejn živ. Tako je bar znao da nije uzalud ubio razbojnika. Izvukao je šerifa ispred kolibe i pregledao mu rane, a onda ih očistio i previo.

— Kakvi su mi izgledi? — raspitivao se Rejn.

— Nemojte previše brinuti, sve će opet biti u redu. U svakom slučaju, dobra nega vam je neophodna.

U bisagama Marebovog konja Holidej je našao viski. Pružio je Rejnu flašu.

— Okrepite se pre nego što krenemo.

Šerif je otpio veliki gutljaj.

— Moraćemo što je brže moguće u grad. Razbojnici su mi sve ispričali.

Onda je u nekoliko reči obavestio Holideja šta je saznao.

Džordžijanac ustade i priđe Marebovom lešu.

— Nemam ašova.

— Možete ga ostaviti da leži, Dok. Danas će ovamo navratiti Rodžers da bi mene sahranio.

— Ol rajt, bar da ne dolazi uza-lud.

Holidej je veoma vešto vezao Rej-na za konja. Šerif je imao jake bo-love, ali nije pustio ni glasa. Nije nipošto želeo da pred ovim čovekom pokaže slabost.

Bio je to mukotrpan put, koji je trebalo prevaliti do Ostina. Kockar je bio prisiljen da nekoliko puta zaustavlja konje, jer šerif nije mogao dalje.

Najzad, u sumrak stigli su u Os-tin. Bio je to najteži put koji je Nank Rejn prevalio u svom životu.

*

* *

Ralf Rodžers je stigao u kolibu kasno popodne. Užasn timer kada je video mrtvog revolveraša. Ko li je samo mogao da otkrije ovo skroviš-te? Nije bilo sumnje da je Nank Rejn još uvek živ.

— Ja, prokleta budala, sve sam istrtiljao! — vikao je van sebe od gneva.

Ponovo se vinuo u sedlo i jurio kao pomahnitao. Nije mu bilo jas-no šta da počne i kako da reši stvar. Opsedala ga je jedna misao. Ako je šerif živ, moraće da umre i to da-nas.

Gonio je konja tako da kad su stigli na ranč životinja je klonula.

— Gde je gazda? — povikao je bez daha jednom kauboju koji se nalazio ispred kuće.

Ovaj pokaza palcem u pravcu Os-tina.

— Pre pola sata je odjahao.

— Hajde, dovedi mi odmornog ko-nja, moram za njim!

Dok je kauboj otišao da izvrši na-log, Rodžers zagnjuri glavu u poji-lo za konje da se malo osveži.

Dovodeći odmornog konja, kauboj upita:

— Gde gori, nadzorniče?

Mladi gonič nije dobio odgovor, Rodžers je već galopirao iz dvori-šta.

Stigao je rančera četiri milja is-pred grada. Dovikivao mu je još iz daleka.

— Hej, gazda!

Halton zaustavi konja i sačeka Rodžersa.

— Šta je to s tobom, čoveče?

— Vi ne smete u grad, genda-govorio je nadzornik zadihano.

— Zbog čega? — upita rančer na-bravši čelo.

Rodžers ga u nekoliko reči zadihano obavesti šta se dogodilo. Nije mu preostalo ništa drugo do da pri-zna da je bio previše brbljiv, tako da je šerif sve saznao.

— Ali on je sigurno mrtav, gazda, budite uvereni u to! — zaključio je.

Haltonovo lice je bilo nepomično, bez izraza, kao isklesano od kamena. Razmišljao je nekoliko minuta, a onda instinktivno osetio da je sve izgubljeno i to zahvaljujući ovoj budali!

Prekinuo je ćutanje glasom koji kao da je dolazio sa dna nekog ponora:

— Odjaši tamo i raspitaj se je li mrtav.

Rodžers odahnu s olakšanjem. Okrenuo je konja i poterao ga prema Ostinu, mamuzajući ga žestoko.

Ipak ga je Haltonov metak stigao i izbacio iz sedla.

Nepromenjenog izraza lica, rančer vrati kolt u futrolu i vrati se na svoje imanje.

*
* *

Salun „Bufalo” bio je ispunjen do poslednjeg mesta. Holidej je ljude u nekoliko reči obavestio šta se dogodilo. Kada su čuli da je Fred Mareb mrtav, podišla ih je jeza.

Taj Holidej im je bio više nego čudan i neprijatan. Ta neprijatnost, koju su osećali, počinjala je već da ustupa mesto strahu.

Kako je samo govorio? Kao da ih obavestava o svakodnevnim običnim stvarima, kao da se ni jednog trenutka nije nalazio u životnoj opasnosti. Uostalom, svi su znali ko je Mareb. Znali su da je opasan. Ljudi su sada mislili na to da je ovaj Holidej isto tako mogao da leži mrtav ispred kolibe, kao i revolveraš Mareb. Izgleda da slavnom kockaru to uopšte nije bilo važno.

Pošto ih je obavestio o onome šta se dogodilo, okupljeni građani su neko vreme bili bez reči. U salunu je vladala pritiskujuća tišina. Odjednom jedan visok, glomazan čovek lica umazanog garom uzviknu:

— On treba da uzme zvezdu!

— Da — prihvatio je mali brica.

— On je najbolji čovek za nas.

Onda se dogodilo nešto što slavnog kockar još nikad nije doživeo. Ljudi kao da su potpuno zaboravili na svoj strah od strelca Holideja. Svi su dovikivali u glas:

— Dok Holidej je naš novi šerif.

Toliko su bili oduševljeni time, da uopšte nisu čekali njegov odgovor.

Tek kada je sedokosi čovek sa naočarima u zlatnom okviru prišao kockaru i prihvatio mu ruku da mu čestita na novom poslu, ostali se trgoše.

Sagledali su njegovo lice, koje je neodoljivo ličilo na komad leda.

— Hvala, džentlmeni, hvala, ali ja zvezdu ne želim!

Doista je nije želeo.

Ostin je tako morao da se odrekne časti, da za svog čuvara zakona ima tako slavnog čoveka.

Usamljeni, nesrećni Džon Holidej, nikada neće zaboraviti da su mu u jednom od najvećih gradova Teksasa ponudili zvezdu zakona.

I drugi ljudi brze ruke, od kojih su ljudi strahovali, prihvatili su mesta čuvara zakona. Poznati strelci. Tako je bilo i sa Bretom Alisonom u Koloradu. Isti je slučaj bio i sa Džemsom Batlerom, poznatim pod imenom Divlji Bil Hikok. Postali su čuveni šerifi.

Šerif Holidej! Ne, kockar odmahnu glavom. Znao je šta bi usledilo da se toga prihvati. Revolveraši iz svih država Zapada krenuli bi na put ovamo u Ostin kako bi u dvojboju revolverima utvrdili da li je šerif Holidej doista tako brz. Zvezda bi ovom gradu donela više mrtvih, nego što bi on to mogao da pretpostavi.

Ma koliko žudeo za tim da se negde skradi i pusti korenje, znao je da ovu službu ne sme da prihvati.

Ono što nije znao i što nikad u

svom životu neće saznati bila je činjenica da je doista najbrži i najprecizniji strelac Divljeg zapada. Isto tako nije znao da mu je jedino dorastao jedan jedini čovek u Sjedinjenim Državama, čuveni i za života legendarni maršal iz Dodž Siti-ja, Vajat Erp. Sa tim čovekom će Džordžijanac kroz nekoliko godina sklopiti prijateljstvo, koje će tek smrt prekinuti.

*
* *

Sledećeg jutra Džordžijanac je napustio grad. Sedeo je na konju uspravljen i gledao ispred sebe. Nije bilo nikoga da mu uputi reči pozdrava. Oni koji bi to rado učinili, odustali su pred njegovim hladnim i odbojnim izrazom lica. Građani Ostina su sedeli ćutke na pločnicima i gledali za jahačem.

Tada, kada je otišao, učinili su ono što im je on još sinoć savetovao:

Sakupili su se, njih četrdeset, osedlali konje i krenuli na Halton ranč.

Protiv ove grupe okorela momčad na ranču bila je nemoćna. Svi su pohvatani i vezani, ne pruživši ni najmanji otpor.

Samo jednog nisu uspjeli da uhvate, najvažnijeg, rančera. On kao da je nestao bez traga.

Možda bi mu i uspelo da nestane i zauvek napusti ovaj kraj, jer ga niko nije ni tražio. Da je osedlao konja i odjahao iz kraja, verovatno nikad ne bi otkrili njegove tragove. Njegov konj je bio najizdržljiviji i najbolji trkač u celom kraju. Da je poneo novac mogao je da počne život ispočetka na nekom drugom mestu. Mogao je da ode hiljadu milja daleko od svojih pašnjaka, gde više nije mogao da izdrži posle teškog udarca, pogibije svog jedinca sina.

Mogao je na nekom drugom kraju zemlje da sa svojim bogatstvom počne novi život, stvori nov svet.

Nije našao u sebi snage za to. Njegov pad je počeo i ništa ga nije na svetu moglo zadržati ni zaustaviti. Big Džon Haltonu, očajanje i razočaranje, a i mržnja razjedali su prvo dušu, a onda i razum.

Bio je sada samo ruina nekadašnjeg Big Džona Haltona.

Ne, nije ni pomišljao da napusti ovaj kraj. Bekstvo mu nije bilo ni na kraj pameti. U džepovima nije imao ni prebijenog centa, niti je jahao najbržeg konja.

Lagano je jahao duž pruge. Kod jedne oštre krivine poterao je svoju svetlu kobilu uz obronak. Tu je kliznuo iz sedla, ostavio konja u šipragu, pa se peške spustio nazad do pruge.

Užarena pogleda lutao je horizontom.

Čekao je čoveka, za kojeg je verovao da je uzrok svih njegovih neuspeha. Naravno, nije ni pomišljao na to da je on sam tiranin, čovek kojeg goni samo nagon za uništenjem i ludilo, onaj ko drugim nanosi propast i smrt. Do svesti mu nije dopiralo da je podmukli ubica i da je svog nadzornika ustrelio s leđa. Kako bi i mogao, kada je tonuo, kao davljenik, u živo blato, u svoju sopstvenu propast.

Uvek je bio nestrpljiv. Sada je međutim, iznenada stekao strpljenje.

Čekao je.

Njegovo strpljenje nije bilo stavljeno na veliku probu. Iznenada se trgao, uspravio i žmirkajući gledao duž pruge.

Iz daljine je nailazio jahač. U početku je to bila samo crnobela tačka, koja se ritmički kretala, a onda se jahač sve bolje razaznavao.

Potrajalo je beskrajno dugo dok se čovek nije pojavio iza šipražja, dok se nije mogao prepoznati.

Da, bio je to Dok Holidej!

Iako ga je očekivao, rančer se trgao kao gromom ošinut.

Ukočeno je piljio u Džordžijanca, a iz očiju mu je sevala neka čudna ubitačna vatra.

— Vратићу ti sve! Platiću ti, Holidej, cent po cent. Istrebiću te, uništiti — zaurlao je gnevno. Desnicom je grčevito stezao kundak svoje skupocene „vinčesterke“, koju mu je njegova nesrećna sestra poklonila za rođendan pre niz godina. Oči su mu pale na tekst koji je bio ugraviran u drvetu: „Služiću ti samo u nuždi“!

Bio je to tekst koji je Danijel Vinčester, puškar, sam urezao. Rut se mnogo dopalo. Čak, mnogo više od same puške. Naravno, on se više obradovao skupocenom i dobrom oružju.

Holidej se približavao prav kao sveća, onako kako je i došao u ovaj grad Teksasa. U crnom odelu i blistavo beloj košulji. Bio je izvanredan jahač na rasnom konju.

Sunce je bacalo crvenkastu svetlost sa istočnog horizonta po prostranoj ravnoj zemlji. Negde u daljini, iza polja džinovskih kaktusa, zavijao je šakal.

Dok Holidej se nalazio na rastojanju od sto jardi.

Da li je to sada usporio?

Ruke pritajenog ubice bile su sada okupane znojem.

— Ubiću te — šaptao je rančer, a vetar mu odnosio reči sa usana u pravcu beskrajne prerije. — Ubi-

ću te. A onda će za zelenim kockarskim stolovima u Santa Fe, Dodžu, Tombstonu, Dalasu, Abileni i Topeki govoriti: Ubio ga je veliki Halton, Big Džoe Halton.

Jahača je sada od šina delilo sedamdeset pet jardi, sedamdeset pet jardi od šipraga iza kojeg se pri-tajio strelac u zasedi.

Veliki strelac, kakav je bio Vajat Erp, bi sa tog rastojanja pogodio svog protivnika, pogodio u glavu, pomislio je ubica.

Ali on nije šerif Erp.

On je Big Džoe Halton! Čovek koji će likvidirati Doka Holideja. On će se ovde na pruzi obračunati sa kockarem; jednim komadom usijanog olova srediti poslednji račun.

Na svoje ogromno užasavanje odjednom je osetio kako mu ruke drhte i kako mu kolena prete da otkazu poslušnost. Učinio je ogroman napor, uložio svu svoju volju da ponovo zagospodari nervima. Uspeo je. Mir koji ga je napustio ponovo se vratio.

Sada ga je od omraženog čoveka delilo samo pedeset jardi.

Halton podiže pušku.

Koliko da pusti ovog čoveka da mu priđe, ako želi da ga ustrelji, ne izlažući se opasnosti da ga pogodi revolverski metak?

Svetlucavi revolveri, na kojima se

ogledala sunčeva svetlost vedrog jutra, ulivali su mu strah kao i svim građanima u Ostinu. I ne samo u Ostinu. Svuda, na celom Zapadu.

Zbog toga je Halton i uzeo „vinčesterku”. Odjednom mu se pogled zaustavio na rečima urezanim na kundaku.

Nevolja! Nužda! Ta reč igrala mu je pred očima.

Da li se doista nalazi u nevolji?

Protiv ovog revolveraša se svako živi nalazi u nevolji. Tu samo pomaže puška sa sigurnog rastojanja.

Dvadeset koraka!

Sa tog rastojanja je još pre pet godina pogodio jednog šakala u glavu.

Hladno je čekao dalje.

Petnaest koraka!

A sada, ni pedalj više! Ne sme dozvoliti protivniku ni jedan inč, jer ako priđe bliže, teški Holidejevi kol-tovi moći će da ga dosegnu.

Majstorski strelac, kakav je Holidej, mogao je da pogodi protivnika i usmrti ga sa rastojanja od trinaest jardi.

Džoe Halton se sada u magnovenju setio šta je sve slušao o ovom Doku Holideju.

Sada! Sada to mora da se odigralo! Nanišanio je i ukočio prst na obaraču.

U tom trenutku nešto se u njemu pokrenulo, majušan trag, poslednji ostatak nekadašnjeg Džoa Haltona. Iz sigurnog zaklona ipak je upozorio svog protivnika:

— Putuj u pakao, pseto, evo ti plate!

Dva pucnja su se čula kao jedan jedini.

Kao rukom čarobnjaka izvučen teški „frontijer” kolt stvorio se u Džordžijančevoj desnici. Bljesnuo je plamen iz cevi i za delić sekunde osvetlio blede Holidejevo lice.

Barutni dim se sporo razilazio.

Metak ispaljen iz „vinčesterke” kalibra 44 promašio je svoj cilj za pola inča.

Teško telo rančera Haltona pade preko šipražja, ostade za trenutak da lebdi nad rastinjem, a onda se sruči na prugu.

Džordžijanac je stajao kao okamenjen kraj šina i posmatrao Haltona. Tek posle nekoliko sekundi lagano je kliznuo iz sedla, popeo se na prugu i nagnuo nad rančera.

Oči Džoa Haltona su bile otvorene.

Još je živ!

Na levoj strani košulje boje peska širila se tamnocrvena mrlja, baš u predelu srca.

Samrtnik je posmatrao Holidejevo

lice nad sobom, u očima mu je još gorela mržnja, lagano se gaseći.

Odjednom ga je obuzeo užasan strah.

— Dok... mucao je, Dok... ja... oprostite mi.

Džordžijanac klimnu glavom.

— Da, Halton, u redu je.

— Ja... promašio sam... Ne sada, odavno... to je zbog mog jedinca. Dok, užasno sam žedan.

Kockar se uspravi i pohita prema svom konju. Skinuo je sa sedla čuturu, u kojoj se uvek nalazila me-

šavina bunarske vode i viskija. Natočio je malo u limeni lončić i pri-neo ga usnama smrtnika.

— Hvala, prija mi, hvala.

Nešto kao osmeh zaigra na usnama rančera.

— Još... jedna molba Dok... Nemojte me ostaviti da ležim, ovde na pruži. Ako noćas stigne voz...

Kockar odmahnu glavom. Uhvatio je umirućeg rančera ispod pazuha i odvukao dole. Tu ga je spustio pored šipražja.

KRAJ

SVAKE SUBOTE

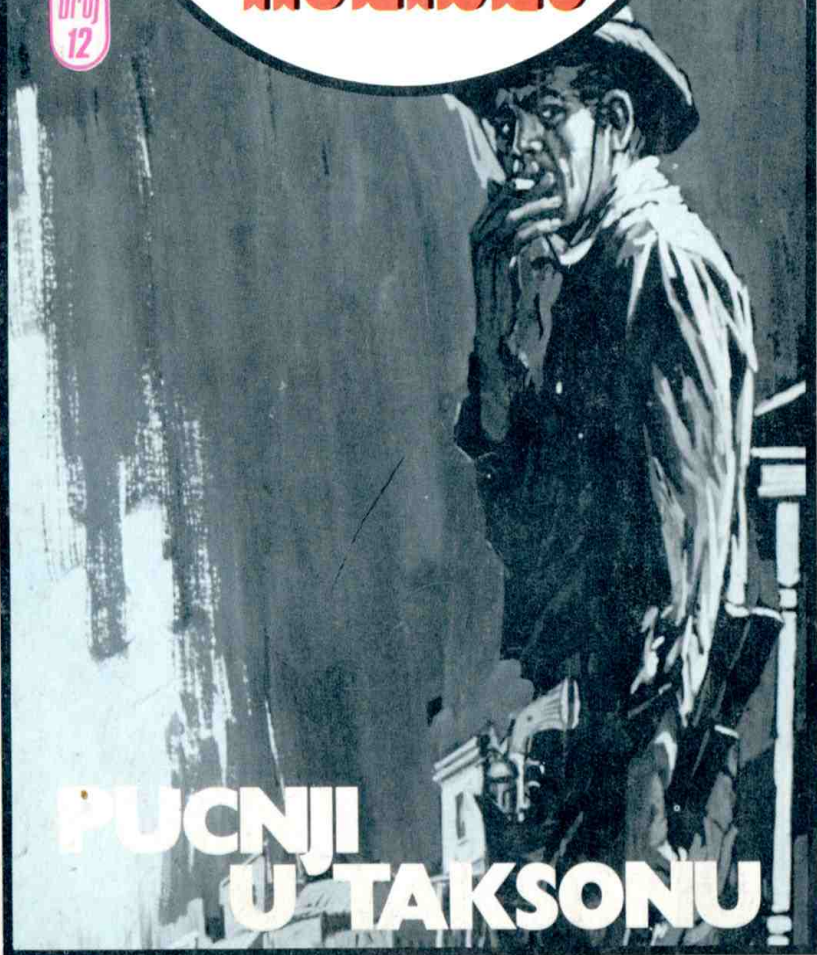

VAJAT ERP

**AVANTURE LEGENDARNOG ŠERIFA DIVLJEG
ZAPADA**

DOK HOLIDEJ

broj
12

PUCNJI
U TAKSONU

SVAKOG 1. U MESECU

1. april 1973.